

**GENERALNA DYREKCJA DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD
ODDZIAŁ W WARSZAWIE
UL. MIŃSKA 25
03 – 808 WARSZAWA**

Nr referencyjny nadany sprawie przez Zamawiającego: **GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017**

**SPECYFIKACJA
ISTOTNYCH WARUNKÓW ZAMÓWIENIA
PRZETARG NIEOGRANICZONY
NA:**

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

Zatwierdzam

Zastępca Dyrektora Oddziału
ds. Zarządzania Drogami i Mostami

mgr inż. Leszek Sekulski

GENERALNA DYREKCJA
DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD
Oddział w Warszawie
03-808 Warszawa, ul. Mińska 25
tel. 22 209-25-00, fax: 22 698-60-45
-22-

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2017

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad
Oddział w Warszawie

ul. Mińska 25
03-808 Warszawa
tel.: (022) 209 25 00
fax: (022) 698 60 45

www.gddkia.gov.pl
e-mail: sekretariat.warszawa@gddkia.gov.pl

Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia zawiera:

Tom I:	INSTRUKCJA DLA WYKONAWCÓW
Rozdział 1	Instrukcja dla Wykonawców (IDW):
Rozdział 2	Formularz Oferta i formularze załączników do oferty
Formularz 2.1.	FORMULARZ KRYTERIUM OCENY OFERT „ Doświadczenie personelu ”
Rozdział 3	Formularze dotyczące spełniania przez Wykonawcę warunków udziału w postępowaniu/ wykazania braku podstaw do wykluczenia Wykonawcy z postępowania:
Formularz 3.1	Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (JEDZ/ESPD) przygotowany wstępnie przez Zamawiającego dla przedmiotowego postępowania jest dostępny na stronie internetowej Zamawiającego w miejscu zamieszczenia niniejszej SIWZ
Formularz 3.2	Wzór ZOBOWIĄZANIA do oddania do dyspozycji Wykonawcy niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia
Formularz 3.3	Oświadczenie o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy Pzp
Tom II:	ISTOTNE DLA STRON POSTANOWIENIA UMOWY wraz z załącznikiem
Załącznik nr 1	Umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych
Tom III:	OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA z załącznikami
Tom IV:	Tabela Elementów Rozliczeniowych (TER)

Rozdział 1
Instrukcja dla Wykonawców (IDW)

1. ZAMAWIAJĄCY

Skarb Państwa
Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad
ul. Wronia 53
00-874 Warszawa

Prowadzący postępowanie:

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie

Adres: **ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa**

telefon: **(22) 209 23 60**, faks **(22) 209 24 74**

REGON: 017511575-00108, **NIP:** 113-20-97-244

adres strony internetowej www.gddkia.gov.pl

Płatnik dla przedmiotowego zamówienia:

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie

2. OZNACZENIE POSTĘPOWANIA

Postępowanie, którego dotyczy niniejszy dokument oznaczone jest znakiem:
GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017

Wykonawcy powinni we wszelkich kontaktach z Zamawiającym powoływać się na wyżej podane oznaczenie.

3. TRYB POSTĘPOWANIA

Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzone jest w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1579) zwanej dalej „ustawą Pzp”.

4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zamówienie jest finansowane ze środków będących w dyspozycji Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Zamawiający dopuszcza możliwość udzielenia zaliczki w wysokości do 20% wartości umowy. W przypadku udzielenia zaliczki Zamawiający będzie żądał wniesienia zabezpieczenia zaliczki.

5. PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA

- 5.1. Przedmiotem zamówienia jest: **„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”**

CPV (Wspólny Słownik Zamówień):

71320000-7 Usługi inżynierskie w zakresie projektowania

Kategoria usług: 12

Przedmiot zamówienia zwany jest dalej „przedmiotem zamówienia” lub „Usługą”.

Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia zwana jest dalej „SIWZ” lub „Specyfikacją”.

Zamawiający **nie dopuszcza** składania ofert częściowych.

Zamawiający **nie dopuszcza** składania ofert wariantowych.

Realizacja zamówienia podlega prawu polskiemu, w tym w szczególności : ustawie z 7 Lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r., poz. 290), ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.) i ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1579). Wykonawca będzie zobowiązany do wykonania usług zgodnie z prawem polskim, w szczególności z

przepisami techniczno-budowlanymi, przepisami dotyczącymi samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

5.2. Zamawiający przewiduje możliwość udzielenia zamówień, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, polegających na powtórzeniu podobnych usług, zgodnych z przedmiotem zamówienia podstawowego, tj. opracowania części lub całości Elementów Koncepcji Programowej, uzyskanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach dla odcinków nieuwzględnionych w zamówieniu podstawowym.

5.3. Szczegółowo przedmiot zamówienia określony został w Tomie II - IV SIWZ.

5.4. **PODWYKONAWSTWO:**

a) Zamawiający **zastrzega** obowiązek osobistego wykonania przez Wykonawcę kluczowych części zamówienia, tj.

Wykonawca jest zobowiązany osobiście wykonać, zastrzeżone przez Zamawiającego, zgodnie z art. 36a ust. 2 ustawy Pzp, do osobistego wykonania przez Wykonawcę kluczowe części zamówienia, tj. czynności wykonywane przez następujących ekspertów kluczowych:

1) **Projektanta drogowego**, którymi są obowiązki wynikające z ustawy prawo budowlane i zapisów specyfikacji projektowej

b) Wykonawca może powierzyć wykonanie pozostałych (niezastrzeżonych w pkt. a) jako kluczowych) części zamówienia podwykonawcy.

c) Zamawiający żąda wskazania przez Wykonawcę części zamówienia (niekluczowych), których wykonanie zamierza powierzyć podwykonawcom, i podania przez Wykonawcę firm podwykonawców, zgodnie z pkt 10.9. IDW.

d) W odniesieniu do kluczowych części zamówienia zastrzeżonych do osobistego wykonania przez Wykonawcę, Wykonawca nie może powoływać się na zdolności innego podmiotu, na zasadach określonych w art. 22a ust. 1 ustawy Pzp, w celu wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu.

e) Pozostałe wymagania dotyczące podwykonawstwa zostały określone w Tomie II SIWZ – IPU.

6. **TERMIN REALIZACJI USŁUGI**

1. Zamawiający wymaga, aby przedmiot zamówienia został zrealizowany w terminie **14 miesięcy od daty podpisania Umowy**, przy czym:

1) Przekazanie Zamawiającemu mapy oklauzulowanej przez właściwy organ jako mapa do celów projektowych – do 6 miesięcy od dnia zawarcia Umowy,

2) Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – do 9 miesięcy od dnia zawarcia Umowy.

7. **WARUNKI UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU**

7.1. O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się Wykonawcy, którzy nie podlegają wykluczeniu oraz spełniają określone przez zamawiającego warunki **udziału w postępowaniu**.

7.2. **O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się Wykonawcy, którzy spełniają warunki dotyczące:**

1) **kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów:**

„Nie dotyczy”

2) **sytuacji ekonomicznej lub finansowej:**

„Nie dotyczy”

3) **zdolności technicznej lub zawodowej:**

a) **Wykonawcy:**

Wykonawca musi wykazać się wiedzą i doświadczeniem, w opracowaniu w okresie ostatnich 10 lat przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie 1 lub 2 dokumentacji projektowych: STEŚ lub STEŚ-R lub KP lub PB dla budowy lub rozbudowy drogi lub ulicy klasy min. GP o łącznej długości min. 14 km,

Przez opracowanie dokumentacji projektowej (STEŚ, STEŚ-R, KP, PB) należy rozumieć doprowadzenie do wystawienia Protokołu odbioru dokumentacji projektowej lub równoważnego dokumentu.

Przez opracowanie projektu budowlanego nie należy rozumieć opracowania aktualizacji lub optymalizacji projektu, chyba że swym zakresem obejmuje całość dokumentacji projektowej.

Pod określeniem:

- STEŚ - Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe;
- STEŚ-R - Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe z elementami koncepcji programowej,
- KP – Koncepcja Programowa
- PB - należy rozumieć Projekt Budowlany.

W przypadku Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, spełnianie warunków w pkt 7.2.3) a) IDW, Wykonawcy wykazują **łącznie**.

b) **osób:**

Wykonawca musi wskazać osoby, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, legitymujące się kwalifikacjami zawodowymi i doświadczeniem odpowiednimi do funkcji, jakie zostaną im powierzone. Wykonawca, na każdą funkcję wymienioną poniżej, wskaże osoby, które musi mieć dostępne na etapie realizacji zamówienia, spełniające następujące wymagania:

1. osoba do pełnienia funkcji Projektanta Drogowego:

- wymagana liczba osób: 1;

Doświadczenie zawodowe:

-wymóg doświadczenia przy opracowaniu 2 dokumentacji projektowych: STEŚ, STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o długości min. 7 km każda, na stanowisku Projektanta Drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej

2. osoba do pełnienia funkcji Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej:

- wymagana liczba osób: 1;

Doświadczenie zawodowe:

- wymóg doświadczenia przy opracowaniu lub sprawdzaniu 2 dokumentacji projektowych: STEŚ, STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o długości min. 7 km każda, na stanowisku Projektanta Drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej

Pod określeniem:

- STEŚ - Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe;
- STEŚ-R- Studium techniczno- ekonomiczno- środowiskowe z elementami koncepcji programowej,

- KP należy rozumieć Koncepcję Programową;
- PB należy rozumieć Projekt Budowlany.

Przez opracowanie dokumentacji projektowej (STeS, STeS-R, KP lub PB) należy rozumieć doprowadzenie do wystawienia Protokołu odbioru dokumentacji projektowej lub równoważnego dokumentu.

Przez opracowanie projektu budowlanego nie należy rozumieć opracowania aktualizacji lub optymalizacji projektu, chyba że swym zakresem obejmuje całość dokumentacji projektowej.

Przez „pełnił funkcje Projektanta lub sprawdzającego” należy rozumieć pełnienie funkcji projektanta lub sprawdzającego w myśl art. 20 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2016 poz. 290).

UWAGA:

Zamawiający nie dopuszcza pełnienia kilku funkcji (więcej niż jednej) z wymienionych powyżej przez tę samą osobę.

W przypadku Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, spełnianie warunków w pkt 7.2.3) b) IDW, Wykonawcy wykazują **łącznie**.

- 7.3. Zamawiający może, na każdym etapie postępowania, uznać, że wykonawca nie posiada wymaganych zdolności, jeżeli zaangażowanie zasobów technicznych lub zawodowych wykonawcy w inne przedsięwzięcia gospodarcze wykonawcy może mieć negatywny wpływ na realizację zamówienia.

8. PRZESŁANKI WYKLUCZENIA WYKONAWCÓW

- 8.1. Z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się wykonawcę, w stosunku do którego zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 12 – 23 ustawy Pzp.
- 8.2. Dodatkowo zamawiający wykluczy wykonawcę:
- 1) w stosunku do którego otwarto likwidację, w zatwierdzonym przez sąd układzie w postępowaniu restrukturyzacyjnym jest przewidziane zaspokojenie wierzycieli przez likwidację jego majątku lub sąd zarządził likwidację jego majątku w trybie art. 332 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 r. poz. 978, 1259, 1513, 1830 i 1844) lub którego upadłość ogłoszono, z wyjątkiem wykonawcy, który po ogłoszeniu upadłości zawarł układ zatwierdzony prawomocnym postanowieniem sądu, jeżeli układ nie przewiduje zaspokojenia wierzycieli przez likwidację majątku upadłego, chyba że sąd zarządził likwidację jego majątku w trybie art. 366 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 233, 978, 1166, 1259 i 1844 oraz z 2016 r. poz. 615);
  - 2) który, z przyczyn leżących po jego stronie, nie wykonał albo nienależycie wykonał w istotnym stopniu wcześniejszą umowę w sprawie zamówienia publicznego lub umowę koncesji, zawartą z zamawiającym, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–4, co doprowadziło do rozwiązania umowy lub zasądzenia odszkodowania;
- 8.3. Wykluczenie wykonawcy następuje zgodnie z art. 24 ust. 7 ustawy Pzp.
- 8.4. Wykonawca, który podlega wykluczeniu na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 13 i 14 oraz 16–20 ustawy Pzp lub na podstawie okoliczności wymienionych w pkt 8.2. IDW, może przedstawić dowody na to, że podjęte przez niego środki są wystarczające do wykazania jego rzetelności, w szczególności udowodnić naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem lub przestępstwem skarbowym, zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę lub naprawienie szkody, wyczerpujące wyjaśnienie stanu faktycznego oraz współpracę z organami ścigania oraz podjęcie konkretnych środków technicznych, organizacyjnych i kadrowych, które są odpowiednie dla zapobiegania dalszym przestępstwom lub przestępstwom skarbowym lub nieprawidłowemu postępowaniu wykonawcy. Regulacji, o której mowa w zdaniu pierwszym nie stosuje się, jeżeli wobec wykonawcy, będącego podmiotem zbiorowym, orzeczono prawomocnym wyrokiem sądu

zakaz ubiegania się o udzielenie zamówienia oraz nie upłynął określony w tym wyroku okres obowiązywania tego zakazu.

- 8.5. Wykonawca nie podlega wykluczeniu, jeżeli Zamawiający, uwzględniając wagę i szczególne okoliczności czynu Wykonawcy, uzna za wystarczające dowody przedstawione na podstawie pkt. 8.4 IDW.
- 8.6. Zamawiający może wykluczyć Wykonawcę na każdym etapie postępowania o udzielenie zamówienia.

9. OŚWIADCZENIA I DOKUMENTY, JAKIE ZOBOWIĄZANI SĄ DOSTARCZYĆ WYKONAWCY W CELU WYKAZANIA BRAKU PODSTAW WYKLUCZENIA ORAZ POTWIERDZENIA SPEŁNIANIA WARUNKÓW UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU

- 9.1. Do oferty Wykonawca zobowiązany jest dołączyć aktualne na dzień składania ofert oświadczenie stanowiące wstępne potwierdzenie, że Wykonawca:
- a) nie podlega wykluczeniu;
  - b) spełnia warunki udziału w postępowaniu.
- 9.2. Oświadczenie, o którym mowa w pkt 9.1. IDW Wykonawca zobowiązany jest złożyć w formie jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia sporządzonego zgodnie z wzorem standardowego formularza określonego w rozporządzeniu wykonawczym Komisji Europejskiej wydanym na podstawie art. 59 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE, zwanego dalej „jednolitym dokumentem” lub „JEDZ”.

Szczegółowe informacje związane z zasadami i sposobem wypełnienia JEDZ, znajdują się także w wyjaśnieniach Urzędu Zamówień Publicznych, dostępnych na stronie Urzędu, w Repozytorium Wiedzy, w zakładce Jednolity Europejski Dokument Zamówienia.

Jednolity dokument przygotowany wstępnie przez Zamawiającego dla przedmiotowego postępowania jest dostępny na stronie internetowej Zamawiającego w miejscu zamieszczenia niniejszej SIWZ. W zakresie części IV jednolitego dokumentu, Wykonawca wypełnia tylko sekcję „A”

Na podstawie „Instrukcji Wypełniania Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia (European Single Procurement Document ESPD)” dostępnej na stronie Urzędu Zamówień Publicznych www.uzp.gov.pl, Zamawiający zastrzega, że w Części III Sekcja C Jednolitego dokumentu „Podstawy związane z niewypłacalnością, konfliktem interesów lub wykroczeniami zawodowymi” w podsekcji „Czy wykonawca, wedle własnej wiedzy, naruszył swoje obowiązki w dziedzinie prawa środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy” Wykonawca składa oświadczenie w zakresie:

- przestępstw przeciwko środowisku wymienionych w art. 181 – 188 Kodeksu karnego;
- przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową z art. 218 – 221 Kodeksu karnego;
- przestępstwa, o którym mowa w art. 9 lub art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769).

W związku z tym, że zamawiający nie stosuje przesłanek fakultatywnych, o których mowa w art. 24 ust. 5 pkt 5-7 ustawy Pzp to wykonawca składa oświadczenie w zakresie wyżej wymienionych przestępstw, określonych w art. 24 ust. 1 pkt 13 i 14 ustawy Pzp, w Części III Sekcja C Jednolitego dokumentu „Podstawy związane z niewypłacalnością, konfliktem interesów lub wykroczeniami zawodowymi”.

- 9.3. **Wykonawca, w terminie 3 dni od dnia zamieszczenia na stronie internetowej informacji**, o której mowa w art. 86 ust. 5, przekazuje zamawiającemu oświadczenie o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy Pzp. Wraz ze złożeniem oświadczenia, wykonawca może przedstawić dowody, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Wzór oświadczenia stanowi Formularz 3.3.

- 9.4. Zamawiający przed udzieleniem zamówienia, wezwie wykonawcę, którego oferta została oceniona najwyżej, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 10 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów, potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Pzp.
- 9.5. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia, zamawiający może na każdym etapie postępowania wezwać wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających, że nie podlegają wykluczeniu oraz spełniają warunki udziału w postępowaniu, a jeżeli zachodzą uzasadnione podstawy do uznania, że złożone uprzednio oświadczenia lub dokumenty nie są już aktualne, do złożenia aktualnych oświadczeń lub dokumentów.
- 9.6. Zamawiający, zgodnie z art. 24 aa ustawy Pzp, w pierwszej kolejności dokona oceny ofert, a następnie zbada czy wykonawca, którego oferta została oceniona jako najkorzystniejsza nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu.
- 9.7. Na wezwanie zamawiającego Wykonawca zobowiązany jest do złożenia następujących oświadczeń lub dokumentów:
- 1) W celu potwierdzenia spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu:
    - a) wykazu usług wykonanych w okresie ostatnich 10 lat przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, wraz z podaniem ich wartości, przedmiotu, dat wykonania i podmiotów, na rzecz których usługi zostały wykonane, oraz załączeniem dowodów określających czy te usługi zostały wykonane należyście, przy czym dowodami, o których mowa, są referencje bądź inne dokumenty wystawione przez podmiot, na rzecz którego usługi były wykonywane, a jeżeli z uzasadnionej przyczyny o obiektywnym charakterze wykonawca nie jest w stanie uzyskać tych dokumentów – oświadczenie wykonawcy;
    - b) wykazu osób, skierowanych przez Wykonawcę do realizacji zamówienia publicznego, w szczególności odpowiedzialnych za świadczenie usług, kontrolę jakości lub kierowanie robotami budowlanymi, wraz z informacjami na temat ich kwalifikacji zawodowych, uprawnień, doświadczenia i wykształcenia niezbędnych do wykonania zamówienia publicznego, a także zakresu wykonywanych przez nie czynności oraz informacją o podstawie do dysponowania tymi osobami.
  - 2) W celu potwierdzenia braku podstaw do wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu:
    - a) informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 13, 14 i 21 ustawy wystawionej nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert
    - b) odpisu z właściwego rejestru lub z centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru lub ewidencji, w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia na podstawie art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy;
    - c) oświadczenia wykonawcy o braku wydania wobec niego prawomocnego wyroku sądu lub ostatecznej decyzji administracyjnej o zaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne albo – w przypadku wydania takiego wyroku lub decyzji – dokumentów potwierdzających dokonanie płatności tych należności wraz z ewentualnymi odsetkami lub grzywnami lub zawarcie wiążącego porozumienia w sprawie spłat tych należności;
    - d) oświadczenia wykonawcy o braku orzeczenia wobec niego tytułem środka zapobiegawczego zakazu ubiegania się o zamówienia publiczne;
- 9.8. Jeżeli wykaz, oświadczenia lub inne złożone przez wykonawcę dokumenty o których mowa w pkt 9.7.1) budzą wątpliwości zamawiającego, może on zwrócić się bezpośrednio do

właściwego podmiotu, na rzecz którego usługi były wykonane, a w przypadku świadczeń okresowych lub ciągłych są wykonywane, o dodatkowe informacje lub dokumenty w tym zakresie.

9.9. Jeżeli wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zamiast dokumentów, o których mowa w pkt 9.7.2):

1) lit. a) IDW – składa informację z odpowiedniego rejestru albo, w przypadku braku takiego rejestru, inny równoważny dokument wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania lub miejsce zamieszkania ma osoba, której dotyczy informacja albo dokument, w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 13, 14 i 21 oraz ust. 5 pkt 5 i 6 ustawy;

2) lit. b) IDW – składa dokument lub dokumenty wystawione w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, potwierdzające że nie otwarto jego likwidacji ani nie ogłoszono upadłości.

9.10. Dokumenty, o których mowa w pkt 9.9.1) i 9.9.2) IDW, powinny być wystawione nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

9.11. Jeżeli w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania lub miejsce zamieszkania ma osoba, której dokument dotyczy, nie wydaje się dokumentów, o których mowa w pkt 9.9, zastępuje się je dokumentem zawierającym odpowiednio oświadczenie wykonawcy, ze wskazaniem osoby albo osób uprawnionych do jego reprezentacji, lub oświadczenie osoby, której dokument miał dotyczyć, złożone przed notariuszem lub przed organem sądowym, administracyjnym albo organem samorządu zawodowego lub gospodarczego właściwym ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania wykonawcy lub miejsce zamieszkania tej osoby. Zapis pkt 9.10 IDW stosuje się odpowiednio.

9.12. Wykonawca mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w odniesieniu do osoby mającej miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której dotyczy dokument wskazany w pkt 9.7.2) lit. a) IDW, składa dokument, o którym mowa w 9.9.1) IDW, w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 14 i 21 ustawy. Jeżeli w kraju, w którym miejsce zamieszkania ma osoba, której dokument miał dotyczyć, nie wydaje się takich dokumentów, zastępuje się go dokumentem zawierającym oświadczenie tej osoby złożonym przed notariuszem lub przed organem sądowym, administracyjnym albo organem samorządu zawodowego lub gospodarczego właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby. Zapis pkt 9.10. IDW stosuje się odpowiednio.

9.13. W przypadku wątpliwości co do treści dokumentu złożonego przez wykonawcę, zamawiający może zwrócić się do właściwych organów odpowiednio kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania lub miejsce zamieszkania ma osoba, której dokument dotyczy, o udzielenie niezbędnych informacji dotyczących tego dokumentu.

9.14. Wykonawca nie jest obowiązany do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy Pzp, jeżeli zamawiający posiada oświadczenia lub dokumenty dotyczące tego wykonawcy lub może je uzyskać za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych, w szczególności rejestrów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114 oraz z 2016 r. poz. 352).

10. INFORMACJA DLA WYKONAWCÓW POLEGAJĄCYCH NA ZASOBACH INNYCH PODMIOTÓW, NA ZASADACH OKREŚLONYCH W ART. 22A USTAWY PZP ORAZ ZAMIERZAJĄCYCH POWIERZYĆ WYKONANIE CZĘŚCI ZAMÓWIENIA PODWYKONAWCOM

10.1. Wykonawca może w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu, w stosownych sytuacjach oraz w odniesieniu do zamówienia, lub jego części, polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych lub sytuacji finansowej lub ekonomicznej innych podmiotów, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nim stosunków prawnych.

- 10.2. Wykonawca, który polega na zdolnościach lub sytuacji innych podmiotów, musi udowodnić zamawiającemu, że realizując zamówienie, będzie dysponował niezbędnymi zasobami tych podmiotów, **w szczególności przedstawiając zobowiązanie tych podmiotów do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia** (wzór zobowiązania stanowi Formularz 3.2.).
- 10.3. Zamawiający oceni, czy udostępniane wykonawcy przez inne podmioty zdolności techniczne lub zawodowe lub ich sytuacja finansowa lub ekonomiczna, pozwalają na wykazanie przez wykonawcę spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz zbada, czy nie zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 13–22 ustawy Pzp oraz, o których mowa w pkt 8.2. IDW
- 10.4. W odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, wykonawcy mogą polegać na zdolnościach innych podmiotów, jeśli podmioty te zrealizują usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.
- 10.5. Jeżeli zdolności techniczne lub zawodowe podmiotu, na którego zdolnościach polega wykonawca, nie potwierdzają spełnienia przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu lub zachodzą wobec tych podmiotów podstawy wykluczenia, Zamawiający zażąda, aby wykonawca w terminie określonym przez Zamawiającego:
- a) zastąpił ten podmiot innym podmiotem lub podmiotami lub
  - b) zobowiązał się do osobistego wykonania odpowiedniej części zamówienia, jeżeli wykaze zdolności techniczne lub zawodowe, o których mowa w pkt 10.1. IDW.
- 10.6. Wykonawca, który powołuje się na zasoby innych podmiotów, w celu wykazania braku istnienia wobec nich podstaw wykluczenia oraz spełniania, w zakresie, w jakim powołuje się na ich zasoby, warunków udziału w postępowaniu, wraz z ofertą, składa także jednolite dokumenty dotyczące tych podmiotów. W zakresie części IV jednolitego dokumentu wypełniona winna zostać tylko sekcja „A”.
- 10.7. Na wezwanie zamawiającego Wykonawca, który polega na zdolnościach lub sytuacji innych podmiotów na zasadach określonych w art. 22a ustawy Pzp, zobowiązany jest do przedstawienia w odniesieniu do tych podmiotów dokumentów wymienionych w pkt 9.7.2)a) – d) IDW oraz właściwych dokumentów wskazanych w pkt 9.7.1) IDW odpowiednio do udostępnianych zasobów.
- 10.8. W celu oceny, czy wykonawca polegając na zdolnościach lub sytuacji innych podmiotów na zasadach określonych w art. 22a ustawy Pzp, będzie dysponował niezbędnymi zasobami w stopniu umożliwiającym należyte wykonanie zamówienia publicznego oraz oceny, czy stosunek łączący wykonawcę z tymi podmiotami gwarantuje rzeczywisty dostęp do ich zasobów, zamawiający może żądać dokumentów, które określają w szczególności:
- 1) zakres dostępnych wykonawcy zasobów innego podmiotu;
  - 2) sposób wykorzystania zasobów innego podmiotu, przez wykonawcę, przy wykonywaniu zamówienia publicznego;
  - 3) zakres i okres udziału innego podmiotu przy wykonywaniu zamówienia publicznego;
  - 4) czy podmiot, na zdolnościach którego wykonawca polega w odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, zrealizuje roboty budowlane lub usługi, których wskazane zdolności dotyczą.
- 10.9. Wykonawca, który zamierza powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcom, na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:
- a) jest zobowiązany wypełnić część II sekcja D jednolitego dokumentu, w tym, o ile jest to wiadome, podać firmy podwykonawców;
  - b) nie jest zobowiązany do przedstawienia dla każdego podwykonawcy informacji wymaganych w części II Sekcja A i B oraz części III jednolitego dokumentu.
  - c) jest zobowiązany wskazać w ofercie części zamówienia, których wykonanie zamierza powierzyć podwykonawcom

11. INFORMACJA DLA WYKONAWCÓW WSPÓLNIE UBIEGAJĄCYCH SIĘ O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA (SPÓŁKI CYWILNE/ KONSORCJA)

- 11.1. Wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia. W takim przypadku Wykonawcy ustanawiają pełnomocnika do reprezentowania ich w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.
- 11.2. W przypadku Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, żaden z nich nie może podlegać wykluczeniu z powodu niespełniania warunków, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy Pzp, oraz o których mowa w pkt 8.2. IDW, natomiast spełnianie warunków udziału w postępowaniu Wykonawcy wykazują zgodnie z pkt 7.2. IDW.
- 11.3. W przypadku wspólnego ubiegania się o zamówienie przez wykonawców, jednolity dokument, o którym mowa w pkt 9.2. IDW składa każdy z wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie. Dokumenty te potwierdzają spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia w zakresie, w którym każdy z wykonawców wykazuje spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia.
- 11.4. W przypadku wspólnego ubiegania się o zamówienie przez wykonawców oświadczenie o przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o którym mowa w pkt. 9.3. IDW składa każdy z Wykonawców.
- 11.5. W przypadku wspólnego ubiegania się o zamówienie przez wykonawców są oni zobowiązani na wezwanie Zamawiającego złożyć dokumenty i oświadczenia o których mowa w pkt 9.7., przy czym :
  - 1) dokumenty i oświadczenia o których mowa w pkt 9.7.1) składa odpowiednio Wykonawca, który wykazuje spełnianie warunku, w zakresie i na zasadach opisanych w pkt 7.2 IDW.
  - 2) dokumenty i oświadczenia o których mowa w pkt 9.7.2) składa każdy z nich.

12. SPOSÓB KOMUNIKACJI ORAZ WYMAGANIA FORMALNE DOTYCZĄCE SKŁADANYCH OŚWIADCZEŃ I DOKUMENTÓW

- 12.1. W postępowaniu komunikacja między zamawiającym a wykonawcami odbywa się za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 1529 oraz z 2015 r. poz. 1830), osobiście, za pośrednictwem postańca, faksu lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422, z 2015 r. poz. 1844 oraz z 2016 r. poz. 147 i 615), z uwzględnieniem wymogów dotyczących formy, ustanowionych poniżej w pkt 12.3. – 12.6. IDW.
Zamawiający wyznacza do kontaktowania się z Wykonawcami: Panią Monikę Bogusz, tel. 22 209 23 91, fax: 22 810 94 13 email: mbogusz@gddkia.gov.pl, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa.
- 12.2. Jeżeli zamawiający lub wykonawca przekazują oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje za pośrednictwem faksu lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, każda ze stron na żądanie drugiej strony niezwłocznie potwierdza fakt ich otrzymania.
- 12.3. W postępowaniu oświadczenia, w tym jednolity dokument, składa się w formie pisemnej albo w postaci elektronicznej.
- 12.4. Ofertę składa się pod rygorem nieważności w formie pisemnej.
- 12.5. Oświadczenia, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, okresu ich ważności oraz form, w jakich dokumenty te mogą być składane, zwanym dalej „rozporządzeniem” składane przez wykonawcę i inne podmioty, na zdolnościach lub sytuacji których polega

wykonawca na zasadach określonych w art. 22a ustawy Pzp oraz przez podwykonawców, należy złożyć **w oryginale**.

12.6. Zobowiązanie, o którym mowa w pkt 10.2. IDW należy złożyć w formie analogicznej jak w pkt 12.5. IDW, tj. **w oryginale**.

12.7. Dokumenty, o których mowa w rozporządzeniu, inne niż oświadczenia, o których mowa powyżej w pkt 12.5 IDW, należy złożyć w oryginale lub kopii potwierdzonej za zgodność z oryginałem.

Poświadczenia za zgodność z oryginałem dokonuje odpowiednio wykonawca, podmiot, na którego zdolnościach lub sytuacji polega wykonawca, wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia publicznego albo podwykonawca, w zakresie dokumentów, które każdego z nich dotyczą.

Potwierdzenie za zgodność z oryginałem następuje w formie pisemnej lub w formie elektronicznej.

Poświadczenie za zgodność z oryginałem dokonywane w formie pisemnej powinno być sporządzone w sposób umożliwiający identyfikację podpisu (np. wraz z imienną pieczęcią osoby poświadczającej kopię dokumentu za zgodność z oryginałem).

12.8. Zamawiający może żądać przedstawienia oryginału lub notarialnie poświadczonej kopii dokumentów, o których mowa w rozporządzeniu, innych niż oświadczeń, wyłącznie wtedy, gdy złożona kopia dokumentu jest nieczytelna lub budzi wątpliwości co do jej prawdziwości.

12.9. Dokumenty sporządzone w języku obcym są składane wraz z tłumaczeniem na język polski.

13. UDZIELANIE WYJAŚNIEŃ TREŚCI SIWZ

13.1. Wykonawca może zwrócić się do Zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ), kierując wniosek na adres:

**Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Oddział w Warszawie
Ul. Mińska 25
03-808 Warszawa**

Zamawiający prosi o **przekazywanie pytań również drogą elektroniczną** (na adres wskazany w pkt. 12.1.) w formie edytowalnej, gdyż skróci to czas udzielania wyjaśnień.

13.2. Zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień niezwłocznie, jednak nie później niż na 6 dni przed upływem terminu składania ofert – pod warunkiem, że wniosek o wyjaśnienie treści SIWZ wpłynął do Zamawiającego nie później niż do końca dnia, w którym upływa połowa wyznaczonego terminu składania ofert.

13.3. Jeżeli wniosek o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia wpłynął po upływie terminu składania wniosku, o którym mowa w pkt 13.2, lub dotyczy udzielonych wyjaśnień, Zamawiający może udzielić wyjaśnień albo pozostawić wniosek bez rozpoznania.

13.4. Przedłużenie terminu składania ofert nie wpływa na bieg terminu składania wniosku, o którym mowa w pkt 13.2.

13.5. Treść zapytań wraz z wyjaśnieniami Zamawiający przekaze Wykonawcom, którym przekazał SIWZ, bez ujawniania źródła zapytania, a także zamieści na stronie internetowej.

13.6. W przypadku rozbieżności pomiędzy treścią niniejszej SIWZ a treścią udzielonych wyjaśnień lub zmian SIWZ, jako obowiązującą należy przyjąć treść pisma zawierającego późniejsze oświadczenie Zamawiającego.

13.7. W uzasadnionych przypadkach Zamawiający może przed upływem terminu składania ofert zmienić treść specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Dokonaną zmianę SIWZ Zamawiający udostępni na stronie internetowej.

- 13.8. Jeżeli w wyniku zmiany treści SIWZ nieprowadzącej do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu będzie niezbędny dodatkowy czas na wprowadzenie zmian w ofertach, Zamawiający przedłuży termin składania ofert i poinformuje o tym Wykonawców, którym przekazano SIWZ oraz zamieści informację na stronie internetowej.
- 13.9. Jeżeli zmiana treści SIWZ, będzie prowadziła do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, Zamawiający dokona zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu w sposób przewidziany w art. 38 ust. 4a ustawy Pzp oraz jeżeli będzie to konieczne przedłuży termin składania ofert, zgodnie z art. 12a ustawy Pzp.
- 13.10. Zamawiający **nie zamierza** zwoływać zebrania Wykonawców przed składaniem ofert.

14. OPIS SPOSOBU PRZYGOTOWANIA OFERT

- 14.1. Wykonawca może złożyć tylko jedną ofertę.
- 14.2. Zamawiający nie dopuszcza składania ofert częściowych, zgodnie z pkt 5.1 IDW.
- 14.3. Zamawiający nie dopuszcza składania ofert wariantowych, zgodnie z pkt 5.1 IDW.
- 14.4. Oferta musi być zabezpieczona wadium.
- 14.5. Ofertę stanowi wypełniony Formularz „Oferta” oraz niżej wymienione wypełnione dokumenty:
- 1) Formularz 2.1. FORMULARZ KRYTERIUM OCENY OFERT „**Doświadczenie personelu**”
  - 2) Formularz **Tabela Elementów Rozliczeniowych** - (Tom IV SIWZ);
- 14.6. Wraz z ofertą powinny być złożone:
- 1) Oświadczenia wymagane postanowieniami pkt 9.1 IDW;
  - 2) Oświadczenia dla podmiotów, na zdolnościach lub sytuacji których polega wykonawca, wymagane postanowieniami pkt 10.6. IDW;
  - 3) Zobowiązania wymagane postanowieniami pkt 10.2. IDW, w przypadku gdy Wykonawca polega na zdolnościach innych podmiotów w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu.
  - 4) Pełnomocnictwo do reprezentowania wszystkich Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, ewentualnie umowa o współdziałaniu, z której będzie wynikać przedmiotowe pełnomocnictwo. Pełnomocnik może być ustanowiony do reprezentowania Wykonawców w postępowaniu albo do reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy. Pełnomocnictwo winno być załączone w formie oryginału lub notarialnie poświadczonej kopii;
  - 5) Dokumenty, z których wynika prawo do podpisania oferty (oryginał lub kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem przez notariusza) względnie do podpisania innych oświadczeń lub dokumentów składanych wraz z ofertą, chyba, że zamawiający może je uzyskać w szczególności za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych, w szczególności rejestrów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2014 poz. 1114 oraz z 2016 poz. 352), a Wykonawca wskazał to wraz ze złożeniem oferty;
  - 6) Oryginał gwarancji lub poręczenia, jeśli wadium wnoszone jest w innej formie niż pieniądź.
- 14.7. Oferta powinna być podpisana przez osobę upoważnioną do reprezentowania Wykonawcy, zgodnie z formą reprezentacji Wykonawcy określoną w rejestrze lub innym dokumencie, właściwym dla danej formy organizacyjnej Wykonawcy albo przez upoważnionego przedstawiciela Wykonawcy.
- 14.8. Oferta oraz pozostałe oświadczenia i dokumenty, dla których Zamawiający określił wzory w formie formularzy zamieszczonych Rozdziale 3 Tomu I SIWZ, powinny być sporządzone zgodnie z tymi wzorami, co do treści oraz opisu kolumn i wierszy.

- 14.9. Oferta powinna być sporządzona w języku polskim, z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności. Każdy dokument składający się na ofertę powinien być czytelny.
- 14.10. Każda poprawka w treści oferty, a w szczególności każde przerobienie, przekreślenie, uzupełnienie, nadpisanie, etc. powinno być parafowane przez Wykonawcę, w przeciwnym razie nie będzie uwzględnione.
- 14.11. Strony oferty powinny być trwale ze sobą połączone i kolejno ponumerowane, z zastrzeżeniem sytuacji opisanej w pkt. 14.12. i 14.13 IDW. W treści oferty powinna być umieszczona informacja o liczbie stron.
- 14.12. Zamawiający informuje, iż zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy Pzp, nie ujawnia się informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jeżeli Wykonawca, nie później niż w terminie składania ofert, w sposób niebudzący wątpliwości zastrzegł, że nie mogą być one udostępniane **oraz wykazał, załączając stosowne wyjaśnienia, iż zastrzeżone informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa**. Wykonawca nie może zastrzec informacji, o których mowa w art. 86 ust. 4 ustawy Pzp. Wszelkie informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), które Wykonawca pragnie zastrzec jako tajemnicę przedsiębiorstwa, winny być załączone w osobnym opakowaniu, w sposób umożliwiający łatwe od niej odłączenie i opatrzone napisem: „*Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa – nie udostępniać*”, z zachowaniem kolejności numerowania stron oferty.
- 14.13. Ofertę wraz z oświadczeniami i dokumentami należy umieścić w zamkniętym opakowaniu, uniemożliwiającym odczytanie jego zawartości bez uszkodzenia tego opakowania. Opakowanie powinno być oznaczone nazwą (firmą) i adresem Wykonawcy, zaadresowane następująco:

<p style="text-align: center;">Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie ul. Mińska 25 03-808 Warszawa</p> <p style="text-align: center;">oraz opisane:</p> <p style="text-align: center;">OFERTA „Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”</p> <p style="text-align: center;"><u>GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017</u></p> <p style="text-align: center;">„Nie otwierać przed dniem 08.12.2017r. godz. 12:00.”</p>
--

- 14.14. Wymagania określone w pkt 14.11. - 14.13 IDW nie stanowią o treści oferty i ich niespełnienie nie będzie skutkować odrzuceniem oferty. Wszelkie negatywne konsekwencje mogące wynikać z niezachowania tych wymagań będą obciążały Wykonawcę.
- 14.15. Przed upływem terminu składania ofert, Wykonawca może wprowadzić zmiany do złożonej oferty lub wycofać ofertę. Oświadczenia o wprowadzonych zmianach lub wycofaniu oferty powinny być doręczone Zamawiającemu na piśmie pod rygorem nieważności przed upływem terminu składania ofert. Oświadczenia powinny być opakowane tak, jak oferta, a opakowanie powinno zawierać odpowiednio dodatkowe oznaczenie wyrazem: „ZMIANA” lub „WYCOFANIE”.

15. OPIS SPOSOBU OBLICZENIA CENY OFERTY

- 15.1.** Cena oferty zostanie wyliczona przez Wykonawcę w oparciu o Tabelę Elementów Rozliczeniowych (TER) sporządzoną na Formularzu załączonym w Tomie IV SIWZ.
- 15.2. Wykonawca obliczając Cenę oferty musi uwzględnić w Tabeli Elementów Rozliczeniowych wszystkie podane i opisane tam pozycje. Wykonawca nie może samodzielnie wprowadzać zmian do Tabeli Elementów Rozliczeniowych
- 15.3. Cena oferty powinna obejmować całkowity koszt wykonania przedmiotu zamówienia w tym również wszelkie koszty towarzyszące wykonaniu, o których mowa w Tomach II-IV niniejszej SIWZ.
- 15.4. **W Tabeli Elementów Rozliczeniowych** w poz. 1, 4, 6.10, 6.11 Zamawiający przewiduje określone limity (minimalne i maksymalne). W przypadku gdy którykolwiek z wymienionych limitów zostanie przekroczony w ofercie Wykonawcy, Zamawiający odrzuci taką ofertę.
- 15.5. Tabelę Elementów Rozliczeniowych, należy wypełnić ściśle według kolejności pozycji wyszczególnionych w tym formularzu. Wykonawca winien określić ceny jednostkowe netto oraz wartości netto dla wszystkich pozycji wymienionych w tym formularzu
- 15.6. Obliczoną wartość netto łącznie należy powiększyć o kwotę podatku VAT. Obliczoną w ten sposób „Razem wartość brutto (cena oferty)” należy następnie przenieść do Formularza Oferty.
- 15.7. Wykonawca powinien wyliczyć Cenę oferty brutto wraz z należnym podatkiem VAT w wysokości przewidzianej ustawowo.
- 15.8. Ceny jednostkowe i wartości w poszczególnych pozycjach Tabeli Elementów Rozliczeniowych oraz cena oferty muszą być wyrażone w PLN z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
- 15.9. Ceny określone przez Wykonawcę w Tabeli Elementów Rozliczeniowych nie będą zmieniane w toku realizacji zamówienia, za wyjątkiem sytuacji określonych w Umowie stanowiącej Tom II SIWZ.
- 15.10. W razie jakichkolwiek wątpliwości wynikających np. z błędów w sumowaniu poszczególnych elementów rozliczeniowych, przy ocenie ofert brana będzie pod uwagę Cena Oferty po poprawieniu oczywistych omyłek rachunkowych zgodnie z art. 87 ustawy Pzp.
- 15.11. Jeżeli złożona zostanie Oferta, której wybór prowadzić będzie do powstania u zamawiającego obowiązku podatkowego zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług, zamawiający w celu oceny takiej oferty dolicza do przedstawionej w niej ceny podatek od towarów i usług, który miałby obowiązek rozliczyć zgodnie z tymi przepisami. Wykonawca, składając ofertę informuje zamawiającego, czy wybór oferty będzie prowadzić do powstania u zamawiającego obowiązku podatkowego, wskazując nazwę (rodzaj) towaru lub usługi, których dostawa lub świadczenie będzie prowadzić do jego powstania, oraz wskazując ich wartość bez kwoty podatku.

16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE WADIUM

- 16.1. Wykonawca jest zobowiązany do wniesienia wadium w wysokości: 8 000,00 zł (słownie: osiem tysięcy złotych).
- 16.2. Wadium musi być wniesione przed upływem terminu składania ofert w jednej lub kilku następujących formach, w zależności od wyboru Wykonawcy:
- a) pieniądzu, przelewem na rachunek bankowy:
Bank Gospodarstwa Krajowego nr 77 1130 1017 0013 4398 8490 0001
(w tytule przelewu należy wpisać sygnaturę przetargu **GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017**)
- b) poręczeniach bankowych;

- c) poręczeniach pieniężnych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- d) gwarancjach bankowych;
- e) gwarancjach ubezpieczeniowych;
- f) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 roku o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2014 poz. 1804 oraz z 2015 poz. 978 i 1240).

16.3. Wadium wnoszone w formie poręczeń lub gwarancji powinno być złożone w oryginale i musi obejmować cały okres związania ofertą.

Jako Beneficjenta wadium wnoszonego w formie poręczeń lub gwarancji należy wskazać – **„Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad z siedzibą przy ul. Wroniej 53, 00-874 Warszawa”**.

W przypadku wniesienia wadium w formie gwarancji lub poręczenia, koniecznym jest, aby gwarancja lub poręczenie obejmowały odpowiedzialność za wszystkie przypadki powodujące utratę wadium przez Wykonawcę, określone w art. 46 ust. 4a i 5 ustawy Pzp.

Gwarancja lub poręczenie musi zawierać w swojej treści **nieodwołalne i bezwarunkowe** zobowiązanie wystawcy dokumentu do zapłaty na rzecz Zamawiającego kwoty wadium.

Wadium wniesione w formie gwarancji (bankowej czy ubezpieczeniowej) musi mieć taką samą płynność jak wadium wniesione w pieniądzu – dochodzenie roszczenia z tytułu wadium wniesionego w tej formie nie może być utrudnione. Dlatego w treści gwarancji powinna znaleźć się klauzula stanowiąca, iż wszystkie spory odnośnie gwarancji będą rozstrzygane zgodnie z prawem polskim i poddane jurysdykcji sądów polskich, chyba, że wynika to z przepisów prawa.

16.4. Wadium wniesione w pieniądzu przelewem na rachunek bankowy musi wpłynąć na wskazany w pkt. 16.2.a) IDW rachunek bankowy Zamawiającego, najpóźniej przed upływem terminu składania ofert.

Ze względu na ryzyko związane z czasem trwania okresu rozliczeń międzybankowych Zamawiający zaleca dokonanie przelewu ze stosownym wyprzedzeniem.

16.5. Zamawiający dokona zwrotu wadium na zasadach określonych w art. 46 ust. 1-4 ustawy Pzp.

16.6. Zgodnie z art. 46 ust. 4a i 5 ustawy Pzp Zamawiający zatrzyma wadium wraz z odsetkami, w przypadku gdy:

- 1) Wykonawca, którego oferta zostanie wybrana:
  - a) odmówi podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie;
  - b) nie wniesie wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
  - c) zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stanie się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy.
- 2) Wykonawca w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 26 ust. 3 i 3a ustawy Pzp, z przyczyn leżących po jego stronie, nie złożył oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Pzp, oświadczenia, o którym mowa w art. 25a ust. 1 ustawy Pzp, pełnomocnictw lub nie wyraził zgody na poprawienie omyłki, o której mowa w art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp, co spowodowało brak możliwości wybrania oferty złożonej przez wykonawcę jako najkorzystniejszej.

17. MIEJSCE ORAZ TERMIN SKŁADANIA I OTWARCIA OFERT

17.1. **Oferty powinny być złożone w:**

**Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Oddział w Warszawie
ul. Mińska 25
03-808 Warszawa**

OFERTA

w pokoju 729 w terminie do 08.12.2017r., do godz. 11:30

- 17.2. **Otwarcie ofert nastąpi** w terminie **08.12.2017 r. o godz. 12:00** w siedzibie wskazanej w ust. 17.1, w pok. 824.
- 17.3. Otwarcie ofert jest jawne.
- 17.4. Z zawartością ofert nie można zapoznać się przed upływem terminu do ich otwarcia.
- 17.5. Otwarcie ofert jest jawne i następuje bezpośrednio po upływie terminu do ich składania, z tym że dzień, w którym upływa termin składania ofert, jest dniem ich otwarcia.
- 17.6. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający podaje kwotę, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.
- 17.7. Podczas otwarcia ofert podaje się nazwy (firmy) oraz adresy wykonawców, a także informacje dotyczące ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach.
- 17.8. Niezwłocznie po otwarciu ofert zamawiający zamieści na stronie internetowej informacje dotyczące:
- 1) kwoty, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia;
  - 2) firm oraz adresów wykonawców, którzy złożyli oferty w terminie;
  - 3) ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach.

18. TERMIN ZWIĄZANIA OFERTA

- 18.1. Termin związania ofertą wynosi **60 dni**. Bieg terminu związania ofertą rozpoczyna się wraz z upływem terminu składania ofert.
- 18.2. Wykonawca samodzielnie lub na wniosek Zamawiającego może przedłużyć termin związania ofertą, z tym że Zamawiający może tylko raz, co najmniej na 3 dni przed upływem terminu związania ofertą, zwrócić się do Wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 1 o oznaczony okres, nie dłuższy jednak niż 60 dni.
- 18.3. Przedłużenie terminu związania ofertą jest dopuszczalne tylko z jednoczesnym przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą. Jeżeli przedłużenie terminu związania ofertą dokonywane jest po wyborze oferty najkorzystniejszej, obowiązek wniesienia nowego wadium lub jego przedłużenia dotyczy jedynie Wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza.
- 18.4. W przypadku wniesienia odwołania po upływie terminu składania ofert bieg terminu związania ofertą ulegnie zawieszeniu do czasu ogłoszenia przez Krajową Izbę Odwoławczą orzeczenia.

19. KRYTERIA WYBORU I SPOSÓB OCENY OFERT ORAZ UDZIELENIE ZAMÓWIENIA

19.1. Przy dokonywaniu wyboru najkorzystniejszej oferty Zamawiający stosować będzie kryteria:

a) cena (cena ofertowa brutto)	– 60%
b) doświadczenie personelu	– 30%

- c) termin wykonania zamówienia – 10%

Zamawiający dokona oceny ofert przyznając punkty w ramach poszczególnych kryteriów oceny ofert, przyjmując zasadę, że 1 punkt = 1%.

19.1.1 Opis kryterium „cena (cena ofertowa brutto)” (C):

Kryterium „Cena” będzie rozpatrywana na podstawie ceny brutto za wykonanie przedmiotu zamówienia, podanej przez Wykonawcę w Formularzu Oferta.

Zamawiający ofercie o najniższej cenie przyzna 60 punktów a każdej następnej zostanie przyporządkowana liczba punktów proporcjonalnie mniejsza, według wzoru:

	$C = \frac{C_{\min}}{C_o} \times 60 \text{ pkt}$
gdzie:	$C_{\min}$ – najniższa cena brutto z ocenianych ofert (zł)
	C_o – cena brutto badanej oferty (zł)

Ilość punktów w tym kryterium będzie zaokrąglona do dwóch miejsc po przecinku.

19.1.2 Opis kryterium „doświadczenie personelu” (D):

W ramach kryterium „Doświadczenie personelu” punkty zostaną przyznane w skali punktowej od 0 do 30 punktów, na podstawie złożonego wraz z ofertą - Formularza „Kryterium oceny ofert – Doświadczenie personelu” (Formularz 2.1).

19.1.3. Opis podkryteriów i sposobu przyznawania punktów:

19.1.3.1. Podkryterium 1 (P1) Doświadczenie Projektanta Drogowego – max. ilość punktów – 15.

Doświadczenie (ilość opracowań) osoby wskazanej do pełnienia funkcji Projektanta Drogowego, zdobyte przy opracowaniu dokumentacji projektowych: STEŚ lub STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o **długości min. 7 km każda** na stanowisku Projektanta Drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej.

Punkty w tym podkryterium zostaną przyznane wg poniższych zasad:

za wykazane doświadczenie:

- 2 opracowania – 0 punktów,
- 3 opracowania – 8 punktów,
- 4 opracowania – 15 punktów.

19.1.3.2. Podkryterium 2 (P2) Doświadczenie Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej – max. ilość punktów – 15.

Doświadczenie (ilość opracowań) osoby wskazanej do pełnienia funkcji Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej, zdobyte przy opracowaniu dokumentacji projektowych: STEŚ lub STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o **długości min. 7 km każda** na stanowisku Projektanta Drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej.

Punkty w tym podkryterium zostaną przyznane wg poniższych zasad:

za wykazane doświadczenie:

- 2 opracowania – 0 punktów,
- 3 opracowania – 8 punktów,
- 4 opracowania – 15 punktów.

Następnie zostaną wyliczone punkty w kryterium „Doświadczenie Personelu” wg poniższego wzoru:

$D = P1 + P2$

Gdzie:

D - ilość punktów przyznana ocenianej ofercie w kryterium „Doświadczenie Personelu”,

P1, P2 – ilość punktów przyznana ocenianej ofercie w poszczególnych podkryteriach.

Uwaga:

1. Formularz „Kryterium oceny ofert - Doświadczenie personelu” do oceny w kryterium „Doświadczenie Personelu ” składa się wraz z ofertą.
2. Wykaz do oceny w kryterium „Doświadczenie Personelu” nie należy do rodzaju dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, a tym samym nie stosuje art. 26 ust. 3 i 4.
3. Maksymalna ilość opracowań/dokumentacji brana pod uwagę przy ocenie doświadczenia personelu (punktowana) – 4.
4. W sytuacji nie złożenia Formularza „Kryterium oceny ofert - Doświadczenie Personelu” lub złożenie formularza niezawierającego niezbędnych informacji, w ramach kryterium oceny ofert „Doświadczenie Personelu ” przyznane zostanie 0 pkt.
5. Osoby wskazane w Formularzu 2.1. do pełnienia funkcji Projektanta drogowego/Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej muszą być również wskazane do pełnienia tych funkcji w wykazie osób o którym mowa w pkt 9.7.1)b).

Pod określeniem:

- STEŚ - Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe;
- STEŚ-R- Studium techniczno- ekonomiczno- środowiskowe z elementami koncepcji programowej;
- KP należy rozumieć Koncepcję Programową;
- PB należy rozumieć Projekt Budowlany.

Przez opracowanie dokumentacji projektowej (STEŚ lub STEŚ-R, KP lub PB) należy rozumieć doprowadzenie do wystawienia Protokołu odbioru dokumentacji projektowej lub równoważnego dokumentu.

Przez opracowanie projektu budowlanego nie należy rozumieć opracowania aktualizacji lub optymalizacji projektu, chyba że swym zakresem obejmuje całość dokumentacji projektowej.

Przez „pełnił funkcje Projektanta lub sprawdzającego” należy rozumieć pełnienie funkcji projektanta lub sprawdzającego w myśl art. 20 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2016 poz. 290).

19.1.4. Opis kryterium „Termin wykonania zamówienia” (T)

W ramach kryterium „Termin wykonania zamówienia” punkty zostaną przyznane w skali punktowej od 0 do 10 punktów, na podstawie deklaracji Wykonawcy złożonej w pkt 5.2. Formularza Ofertowego.

Punkty w tym podkryterium zostaną przyznane wg poniższych zasad:

- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 9 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 14** miesięcy od dnia zawarcia Umowy – **0 punktów**,
- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 8 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem

przedmiotu Umowy w terminie **do 13** miesięcy od dnia zawarcia Umowy – **6 punktów**,

- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 7 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 12** miesięcy od dnia zawarcia Umowy – **10 punktów**,

Uwaga:

Zamawiający informuje, iż w sytuacji w której Wykonawca nie wskaże w Formularzu Oferta (pkt 5.2.) Terminu realizacji zamówienia, Zamawiający do oceny oferty, przyjmie najdłuższy możliwy Termin realizacji zamówienia tj., Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 9 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 14** miesięcy od dnia zawarcia Umowy a w kryterium Termin realizacji zamówienia zostanie przyznane 0 pkt.

Zadeklarowany „Termin realizacji zamówienia” stanowi zobowiązanie Wykonawcy, stanowiące integralny element umowy.

19.2. Zamawiający udzieli zamówienia Wykonawcy, który spełni wszystkie postawione w Specyfikacji warunki oraz otrzyma największą liczbę punktów (P) wyliczoną zgodnie z poniższym wzorem:

$$P = C + D + T$$

gdzie: P – suma ilości uzyskanych punktów

C – ilość punktów uzyskanych w kryterium „cena (cena ofertowa brutto)”,

D – ilość punktów uzyskanych w kryterium „doświadczenie personelu”,

T – ilość punktów uzyskanych w kryterium „termin wykonania zamówienia”.

19.3. Zamawiający **nie przewiduje** aukcji elektronicznej.

19.4. Zamawiający poinformuje niezwłocznie wszystkich wykonawców o:

- 1) wyborze najkorzystniejszej oferty, podając nazwę albo imię i nazwisko, siedzibę albo miejsce zamieszkania i adres, jeżeli jest miejscem wykonywania działalności wykonawcy, którego ofertę wybrano, oraz nazwy albo imiona i nazwiska, siedziby albo miejsca zamieszkania i adresy, jeżeli są miejscami wykonywania działalności wykonawców, którzy złożyli oferty, a także punktację przyznaną ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łączną punktację,
- 2) wykonawcach, którzy zostali wykluczeni,
- 3) wykonawcach, których oferty zostały odrzucone, powodach odrzucenia oferty, a w przypadkach, o których mowa w art. 89 ust. 4 i 5 **ustawy Pzp**, braku równoważności lub braku spełniania wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności,
- 4) unieważnieniu postępowania – podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

19.5. W przypadkach, o których mowa w art. 24 ust. 8 ustawy Pzp, informacja, o której mowa w pkt. 19.4.2 IDW, zawiera wyjaśnienie powodów, dla których dowody przedstawione przez wykonawcę, zamawiający uznał za niewystarczające.

19.6. Zamawiający udostępni informacje, o których mowa w 19.4.1 i 19.4.4 IDW, na stronie internetowej.

20. INFORMACJE O FORMALNOŚCIACH, JAKICH NALEŻY DOPEŁNIĆ PO WYBORZE OFERTY W CELU ZAWARCIA UMOWY

20.1. W przypadku, gdy zostanie wybrana jako najkorzystniejsza oferta Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, Wykonawca przed podpisaniem umowy na wezwanie Zamawiającego przedłoży umowę regulującą współpracę Wykonawców, w

której m.in. zostanie określony pełnomocnik uprawniony do kontaktów z Zamawiającym oraz do wystawiania dokumentów związanych z płatnościami.

21. ZABEZPIECZENIE NALEŻYTEGO WYKONANIA UMOWY

21.1. Wykonawca zobowiązany jest do wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy na kwotę stanowiącą **10 % ceny brutto podanej w ofercie** w jednej lub kilku następujących formach (do wyboru):

- 1) pieniądzu, przelewem na wskazany przez Zamawiającego rachunek bankowy,
- 2) poręczeniach bankowych,
- 3) poręczeniach pieniężnych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,
- 4) gwarancjach bankowych,
- 5) gwarancjach ubezpieczeniowych,
- 6) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2014 poz. 1804 oraz z 2015 poz. 978 i 1240).

W przypadku wnoszenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w pieniądzu Wykonawca winien dokonać przelewu na rachunek bankowy w Banku Gospodarstwa Krajowego **Nr 23 1130 1017 0013 4398 8490 0003**.

W przypadku wnoszenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w formie niepieniężnej jako Beneficjenta gwarancji należy wskazać: **Skarb Państwa - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad z siedzibą w Warszawie przy ul. Wroniej 53**.

- 21.2. Zamawiający nie wyraża zgody na wniesienie zabezpieczenia w formach przewidzianych w art. 148 ust.2 ustawy Pzp.
- 21.3. W przypadku wniesienia wadium w pieniądzu Wykonawca może wyrazić zgodę na zaliczenie kwoty wadium na poczet zabezpieczenia.
- 21.4. Dokument gwarancji (bankowej lub ubezpieczeniowej) musi reprezentować nieodwołalną i bezwarunkową gwarancję płatną na pierwsze pisemne żądanie Zamawiającego
- 21.5. W przypadku wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w formie innej niż w pieniądzu, przed podpisaniem umowy Wykonawca jest zobowiązany przedstawić do akceptacji Zamawiającemu treść dokumentu gwarancji (bankowej lub ubezpieczeniowej) lub poręczenia.
- 21.6. Zamawiający zwróci zabezpieczenie należytego wykonania umowy w terminie i na warunkach określonych w Tomie II.

22. POUCZENIE O ŚRODKACH OCHRONY PRAWNEJ

- 22.1. Wykonawcy, a także innemu podmiotowi, jeżeli ma lub miał interes w uzyskaniu zamówienia oraz poniósł lub może ponieść szkodę w wyniku naruszenia przez Zamawiającego przepisów ustawy Pzp, przysługują środki ochrony prawnej określone w Dziale VI ustawy Pzp. Środki ochrony prawnej wobec ogłoszenia o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia przysługują również organizacjom wpisanym na listę, o której mowa w art. 154 pkt 5 ustawy Pzp.
- 22.2. Odwołanie przysługuje wyłącznie od niezgodnej z przepisami ustawy Pzp czynności Zamawiającego podjętej w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub zaniechania czynności, do której Zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy Pzp.
- 22.3. Odwołanie powinno wskazywać czynność lub zaniechanie czynności Zamawiającego, której zarzuca się niezgodność z przepisami ustawy Pzp, zawierać zwięzłe przedstawienie zarzutów, określać żądanie oraz wskazywać okoliczności faktyczne i prawne uzasadniające wniesienie odwołania.
- 22.4. Odwołanie wnosi się do Prezesa Izby w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej, podpisane bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub równoważnego środka, spełniającego wymagania dla tego rodzaju podpisu.

Odwołujący przesyła kopię odwołania zamawiającemu przed upływem terminu do wniesienia odwołania w taki sposób, aby mógł on zapoznać się z jego treścią przed upływem tego terminu. Domniemywa się, iż zamawiający mógł zapoznać się z treścią odwołania przed upływem terminu do jego wniesienia, jeżeli przesłanie jego kopii nastąpiło przed upływem terminu do jego wniesienia przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

22.5. Terminy wniesienia odwołania:

22.5.1. Odwołanie wnosi się w terminie 10 dni od dnia przesłania informacji o czynności zamawiającego stanowiącej podstawę jego wniesienia – jeżeli zostały przesłane w sposób określony w art. 180 ust. 5 ustawy Pzp zdanie drugie albo w terminie 15 dni – jeżeli zostały przesłane w inny sposób.

22.5.2. Odwołanie wobec treści ogłoszenia o zamówieniu, a także wobec postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia, wnosi się w terminie 10 dni od dnia publikacji ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub zamieszczenia specyfikacji istotnych warunków zamówienia na stronie internetowej.

22.5.3. Odwołanie wobec czynności innych niż określone w pkt. 22.5.1. i 22.5.2. IDW wnosi się w terminie 10 dni od dnia, w którym powzięto lub przy zachowaniu należytej staranności można było powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia.

22.5.4. Jeżeli Zamawiający nie przesłał Wykonawcy zawiadomienia o wyborze oferty najkorzystniejszej odwołanie wnosi się nie później niż w terminie:

- 1) 30 dni od dnia publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia;
- 2) 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy, jeżeli Zamawiający nie opublikował w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia.

22.6. Szczegółowe zasady postępowania po wniesieniu odwołania, określają stosowne przepisy Działu VI ustawy Pzp.

22.7. Na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej, stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego przysługuje skarga do sądu.

22.8. Skargę wnosi się do sądu okręgowego właściwego dla siedziby Zamawiającego, za pośrednictwem Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej, przesyłając jednocześnie jej odpis przeciwnikowi skargi. Złożenie skargi w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 1529) jest równoznaczne z jej wniesieniem.

Rozdział 2

Formularz „Oferta” i Formularze załączników do Oferty

(nazwa Wykonawcy/Wykonawców)	OFERTA
------------------------------	---------------

Do
 Generalnej Dyrekcji
 Dróg Krajowych i Autostrad
 Oddział _____
 ul. _____
 _____

Nawiązując do ogłoszenia o zamówieniu w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego na:

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

Nr ref: **GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017**

MY NIŻEJ PODPISANI

_____

_____

działając w imieniu i na rzecz

_____

_____

(nazwa (firma) dokładny adres Wykonawcy/Wykonawców)
 (w przypadku składania oferty przez podmioty występujące wspólnie podać nazwy(firmy) i dokładne adresy wszystkich
 wspólników spółki cywilnej lub członków konsorcjum)

1. SKŁADAMY OFERTĘ na wykonanie przedmiotu zamówienia zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ)

2. OŚWIADCZAMY, że zapoznaliśmy się ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia oraz wyjaśnieniami i zmianami SIWZ przekazanymi przez Zamawiającego i uznajemy się za związanych określonymi w nich postanowieniami i zasadami postępowania.

3. OFERUJEMY WYKONANIE przedmiotu zamówienia **za cenę brutto:** _____ **zł**
 (słownie złotych: _____),
 zgodnie z załączoną Tabelą Elementów Rozliczeniowych

3.1. INFORMUJEMY, że (właściwe zakreślić):

- wybór oferty **nie będzie** prowadzić do powstania u Zamawiającego obowiązku podatkowego.
- wybór oferty **będzie** prowadzić do powstania u Zamawiającego obowiązku podatkowego w odniesieniu do następujących towarów/ usług (w zależności od przedmiotu zamówienia): _____. Wartość towaru/ usług (w zależności od przedmiotu zamówienia) powodująca obowiązek podatkowy u Zamawiającego to _____ zł netto *.

4. ZAMIERZAMY** powierzyć podwykonawcom wykonanie następujących części zamówienia:

_____

5. Termin wykonania zamówienia:

5.1 Oferujemy termin przekazanie Zamawiającemu mapy oklausemowanej przez właściwy organ jako mapa do celów projektowych – **do 6 miesięcy od dnia zawarcia Umowy**.

5.2 Oferujemy złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do .....miesięcy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do .....miesięcy** od dnia zawarcia Umowy (Kryterium oceny ofert - Wykonawca może zaoferować:

- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 9 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 14** miesięcy od dnia zawarcia Umowy **lub**
- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 8 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 13** miesięcy od dnia zawarcia Umowy **lub**
- Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – w terminie **do 7 m-cy** od dnia zawarcia Umowy, wraz z wykonaniem przedmiotu Umowy w terminie **do 12** miesięcy od dnia zawarcia Umowy

6. AKCEPTUJEMY warunki płatności określone przez Zamawiającego w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

7. JESTEŚMY związani ofertą przez okres wskazany w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

Na potwierdzenie powyższego wnieśliśmy wadium w wysokości _____ PLN w formie

_____
Wadium należy zwrócić przelewem na konto nr

_____*

(w przypadku wniesienia w formie pieniądza)

8. OŚWIADCZAMY, iż informacje i dokumenty zawarte na stronach nr od ____ do ____ stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co wykazaliśmy w załączniku nr ____ do Oferty i zastrzegamy, że nie mogą być one udostępniane.

9. OŚWIADCZAMY, że zapoznaliśmy się z Istotnymi dla Stron postanowieniami umowy zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia i zobowiązujemy się, w przypadku wyboru naszej oferty, do zawarcia umowy zgodnej z niniejszą ofertą, na warunkach określonych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, w miejscu i terminie wyznaczonym przez Zamawiającego.

10. OFERTĘ składamy na _____ stronach.

11. ZAŁĄCZNIKAMI do oferty, stanowiącymi jej integralną część są:

_____
_____

12. WRAZ Z OFERTĄ składamy następujące oświadczenia i dokumenty na ____ stronach:

- _____

- _____
13. WSZELKĄ KORESPONDENCJĘ w sprawie przedmiotowego postępowania należy kierować na poniższy adres:

Imię i nazwisko: _____

adres: _____

tel. _____ fax _____ e-mail: _____

_____ dnia ____ ____ roku

_____
(podpis Wykonawcy/Pełnomocnika)

* dotyczy Wykonawców, których oferty będą generować obowiązek doliczania wartości podatku VAT do wartości netto oferty, tj. w przypadku:

- wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów,*
- mechanizmu odwróconego obciążenia, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 7 ustawy o podatku od towarów i usług,*
- importu usług lub importu towarów, z którymi wiąże się obowiązek doliczenia przez zamawiającego przy porównywaniu cen ofertowych podatku VAT.*

** oświadczenie powinno być spójne z oświadczeniem złożonym w Jednolitym dokumencie część II Sekcja C i D, oraz uwzględniać zapisy pkt 5.4 IDW.

Formularz 2.1.

KRYTERIUM OCENY OFERT „Doświadczenie personelu”

(nazwa Wykonawcy/ Wykonawców)	KRYTERIUM OCENY OFERT - „Doświadczenie Personelu”
----------------------------------	---

Składając ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na:

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

przedkładam niniejszy formularz w celu wykazania doświadczenia osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, o którym mowa w kryterium oceny ofert opisanym w pkt 19.1.2. i 19.1.3. IDW.

Funkcja	Imię i nazwisko osoby wskazanej do pełnienia funkcji	Informacje dotyczące doświadczenia
Projektant drogowy		<p>Pan/Pani ..... pełnił/ła funkcję Projektanta drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej przy opracowaniu ..... dokumentacji projektowych: STEŚ lub STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o długości min. 7 km każda, tj.</p> <p>.....</p> <p>(Nazwa opracowania, zakres prac, klasa drogi, długość odcinka, pełniona funkcja)</p>
Sprawdzający dokumentacji branży drogowej		<p>Pan/Pani ..... pełnił/ła funkcję Projektanta drogowego lub Sprawdzającego dokumentacji branży drogowej przy opracowaniu ..... dokumentacji projektowych: STEŚ lub STEŚ-R lub KP lub PB, budowy lub rozbudowy dróg lub ulic klasy min. GP o długości min. 7 km każda, tj.</p> <p>.....</p> <p>(Nazwa opracowania, zakres prac, klasa drogi, długość odcinka, pełniona funkcja)</p>

UWAGA: Zamawiający informuje, że niniejszy formularz nie stanowi dokumentu składanego w celu potwierdzania spełniania warunków udziału w postępowaniu, wobec czego art 26 ust. 3 i 4 ustawy Prawo zamówień publicznych nie ma zastosowania.

_____ dnia ____ 2017 roku

_____ (podpis Wykonawcy/Pelnomocnika)

Rozdział 3

Formularze dotyczące spełniania przez Wykonawcę warunków udziału w postępowaniu/ wykazania braku podstaw do wykluczenia Wykonawcy z postępowania:

- Formularz 3.1 Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (JEDZ/ESPD) przygotowany wstępnie przez Zamawiającego dla przedmiotowego postępowania jest dostępny na stronie internetowej Zamawiającego w miejscu zamieszczenia niniejszej SIWZ
- Formularz 3.2 Wzór ZOBOWIĄZANIA do oddania do dyspozycji Wykonawcy niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia
- Formularz 3.3 Oświadczenie o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w art. 24 ust 1 pkt 23 ustawy Pzp

(nazwa Podmiotu, na zasobach którego polega Wykonawca)	ZOBOWIĄZANIE do oddania do dyspozycji Wykonawcy niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia
--	---

Ja:

_____
(imię i nazwisko osoby upoważnionej do reprezentowania Podmiotu, stanowisko (właściciel, prezes zarządu, członek zarządu, prokurent, upoważniony reprezentant itp. *))

Działając w imieniu i na rzecz:

_____
(nazwa Podmiotu)

Zobowiązuję się do oddania nw. zasobów na potrzeby wykonania zamówienia:

_____
(określenie zasobu – wiedza i doświadczenie, potencjał kadrowy, potencjał ekonomiczno - finansowy)

do dyspozycji Wykonawcy:

_____
(nazwa Wykonawcy)

w trakcie wykonywania zamówienia pod nazwą:

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

znak: **GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017**

Oświadczam, iż:

a) udostępniam Wykonawcy ww. zasoby, w następującym zakresie :

_____

b) sposób wykorzystania przez Wykonawcę udostępnionych przeze mnie zasobów przy wykonywaniu w/w zamówienia będzie następujący:

_____

c) zakres mojego udziału przy wykonywaniu w/w zamówienia będzie następujący:

_____

d) okres mojego udziału przy wykonywaniu w/w zamówienia będzie następujący:

_____

e) będę realizował nw. usługi, których dotyczą udostępniane zasoby odnoszące się do warunków udziału dot. wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, na których polega Wykonawca:

_____ dnia _____ 2017 roku

_____
(podpis Podmiotu/ osoby upoważnionej do reprezentacji Podmiotu)

*niepotrzebne skreślić

Wykonawca:

(pełna nazwa/firma, adres,)

NIP/PESEL, ...

KRS/CEiDG) .....

reprezentowany przez:

(imię, nazwisko, stanowisko/podstawa do reprezentacji)

Oświadczenie wykonawcy

o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (dalej jako: ustawa Pzp)

Biorąc udział w postępowaniu na

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

znak: **GDDKiA.O.WA.D-3.241.70.2017**

prowadzonego przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie, po zapoznaniu się z informacją o której mowa w art. 86 ust. 5 ustawy pzp, oświadczam, co następuje:

Oświadczam, że nie należymy do tej samej grupy kapitałowej o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (dalej jako: ustawa Pzp) do której należą inni wykonawcy składający ofertę w postępowaniu *

Oświadczam, że należymy do tej samej grupy kapitałowej o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (dalej jako: ustawa Pzp) co wykonawca:

.....(dane Wykonawcy)

..... (dane Wykonawcy)

który złożył ofertę w niniejszym postępowaniu*;

* *niepotrzebne skreślić*

UWAGA:

- 1) Wykonawca ubiegający się o udzielenie zamówienia przekazuje niniejszy „Formularz” Zamawiającemu **w terminie 3 dni od dnia zamieszczenia na stronie internetowej informacji**, o której mowa w art. 86 ust. 5 ustawy Pzp.
- 2) W przypadku Wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia Oświadczenie **składa go każdy** z Wykonawców lub wspólników spółki cywilnej.
- 3) **W przypadku gdy Wykonawca przynależy do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy pzp, może przedstawić wraz z niniejszym oświadczeniem dowody, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w przedmiotowym postępowaniu zgodnie z art. 24 ust 11 PZP.**

Data: .....

.....
podpis Wykonawcy/Pelnomocnika

TOM II

ISTOTNE DLA STRON POSTANOWIENIA UMOWY wraz załącznikiem

UMOWA NR .... / ....

zawarta w Warszawie w dniu .....

po między:

Skarbem Państwa - Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad,

z siedzibą w Warszawie, ul. Wronia 53, 00-874 Warszawa

reprezentowanym przez pełnomocników:

1) .....

2) .....

Oddziału GDDKiA w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa

zwanym dalej **„Zamawiającym”**,

a

KRS..., NIP..., REGON,...

reprezentowanym przez:

1) .....

2) .....

zwanym dalej **„Wykonawcą”**,

zaś wspólnie dalej **„Stronami”**.

Podstawę zawarcia Umowy stanowi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego pn. **„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”**

§ 1

(przedmiot Umowy)

1. Zamawiający zleca, a Wykonawca przyjmuje do wykonania Koncepcję rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach, zgodnie z postanowieniami Umowy i jej integralnymi częściami, zwaną dalej przedmiotem Umowy jak również Opracowaniem.
2. Integralnymi składnikami Umowy są następujące dokumenty:
  - 1) Umowa;
  - 2) Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (dalej SIWZ);
  - 3) Oferta Wykonawcy z dnia ..... wraz z Tabelami Elementów Rozliczeniowych (dalej TER).
  - 4) Wykaz osób skierowanych do realizacji zadania (dalej Wykaz osób) – złożony przez wykonawcę w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.
3. Dokumenty tworzące Umowę należy traktować jako wzajemnie się uzupełniające. Wszelkie uzupełnienia i wyjaśnienia do powyższych dokumentów powinny być odczytywane i interpretowane w kolejności wskazanej w ust. 2 i łącznie z dokumentami których dotyczą.

§ 2

(wynagrodzenie)

1. Z tytułu wykonania przedmiotu Umowy Wykonawca jest uprawniony do wynagrodzenia, zgodnie z Ofertą Wykonawcy, w łącznej kwocie netto : .....**zł** (słownie:

.....) plus podatek VAT (23%) w wysokości ..... zł
(słownie: .....) co daje łącznie kwotę brutto
..... zł (słownie: .....).

2. Wykonawca oświadcza, że w cenie oferty uwzględnił wszelkie koszty i ryzyka, wynikające z wymagań wynikających z Umowy i jej integralnych składników, obowiązujących na dzień składania oferty przepisów prawa, a w szczególności: koszty ekspertyz, warunków technicznych, opinii, uzgodnień, konsultacji, zgód, pozwoleń, zezwoleń, procedur i decyzji administracyjnych niezbędnych do poprawnego opracowania przedmiotu Umowy.
3. Wynagrodzenie będzie płatne w częściach z tytułu wykonania poszczególnych Etapów i Elementów Opracowania określonych w TER.
4. Wynagrodzenie stanowi:
  - 1) w przypadku pozycji ryczałtowych – kwotę ryczałtową podaną przez Wykonawcę w TER.
  - 2) w przypadku pozycji rozliczanych za pomocą cen jednostkowych (pozycje określone jako obmiarowe) - wynik iloczynu ilości faktycznie wykonanych jednostek i cen jednostkowych podanych przez Wykonawcę w TER.
5. Wynagrodzenie z tytułu Umowy będzie płatne odpowiednio dla każdego z elementów wymienionych w TER po ich odbiorze zgodnie z Umową w wysokości 100% należnego wynagrodzenia za dany element, przy czym dla elementów wyszczególnionych we właściwych TER pod nr 2 (wniosek o Decyzję Środowiskową z załącznikami) – płatność nastąpi po uzyskaniu decyzji środowiskowej.
6. Zamawiający zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia w terminie do 30 dni od dnia otrzymania prawidłowo wystawionej faktury VAT. Warunkiem wystawienia faktury VAT jest podpisanie przez Zamawiającego właściwego protokołu odbioru.
7. W przypadku Wykonawców wspólnie realizujących Umowę (członków konsorcjum) są oni zobowiązani do udzielenia nieodwołalnego upoważnienia (pełnomocnictwa) w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, jednego z członków konsorcjum do wystawienia przez niego faktury VAT oraz do przejęcia przez niego należności przypadających wszystkim członkom konsorcjum z tytułu realizacji przedmiotu Umowy. Zapłata na rachunek bankowy wskazanego członka konsorcjum zaspokaja roszczenia wszystkich członków konsorcjum wobec Zamawiającego i zwalnia Zamawiającego z odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia pozostałym członkom konsorcjum.
8. Należności będą regulowane z konta Zamawiającego przelewem na konto Wykonawcy numer .....
9. Za dzień zapłaty Strony uznają dzień obciążenia rachunku Zamawiającego.

§ 3 ZALICZKA

1. Zamawiający może udzielić jednorazowej zaliczki na poczet wykonania przedmiotu Umowy, na pisemny wniosek Wykonawcy, w wysokości nieprzekraczającej 20 % wynagrodzenia brutto Wykonawcy, o którym mowa w § 2 ust. 1 (dalej „zaliczka”).
2. Zaliczka jest zwracana poprzez potrącenie dokonane przez Zamawiającego z każdej płatności na rzecz Wykonawcy do wysokości 100% doręczonej faktury VAT, aż do pełnego zwrotu zaliczki.
3. Wykonawca przed otrzymaniem zaliczki wnosi Zamawiającemu zabezpieczenie zaliczki w formie gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej, w wysokości 100% wartości zaliczki.
4. Gwarancja, o której mowa w ust. 3 powinna być bezwarunkowa i płatna na pierwsze żądanie Zamawiającego. Gwarancja jest ważna i wykonalna, aż do zwrotu zaliczki,

ale jej kwota może być stopniowo zmniejszana o kwoty potrącone przez Zamawiającego zgodnie z ust. 2.

5. Jeśli warunki zabezpieczenia zaliczki wskazują termin jego wygaśnięcia, a zaliczka nie została w całości zwrócona Zamawiającemu na 30 dni przed upływem tego terminu, to Wykonawca będzie przedłużał ważność tej gwarancji, aż do chwili zwrotu zaliczki. Jeżeli Wykonawca nie przedłuży ważności zabezpieczenia zaliczki najpóźniej na 30 dni przed upływem ważności zabezpieczenia, to wówczas Zamawiający jest uprawniony do dokonania wypłaty kwot z zabezpieczenia zaliczki. Uzyskana kwota stanowi zmianę formy zabezpieczenia zaliczki na pieniężną.
6. Zamawiający zwraca zabezpieczenie zaliczki w terminie 30 dni od dnia rozliczenia zaliczki.
7. Zamawiający przekazuje Wykonawcy kwotę płatności zaliczkowej na wykonanie Umowy, w przypadku, gdy Wykonawca złoży pisemny wniosek o płatność zaliczkową.

§ 4

(waloryzacja wynagrodzenia)

1. Wynagrodzenie wykonawcy określone w § 2 ust. 1 ulegnie zmianie o poniesione przez Wykonawcę koszty:
  - 1) W przypadku zmiany stawki podatku od towarów i usług, wprowadzonej odpowiednim aktem prawnym – zmianie ulegnie wyłącznie kwota VAT w stopniu wynikającym z wprowadzonej zmiany, przy zachowaniu stałej ceny netto;
  - 2) W przypadku zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
  - 3) W przypadku zmiany zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez Wykonawcę.
2. Zmiana wysokości wynagrodzenia obowiązywać będzie od dnia wejścia w życie zmian, o których mowa w ust. 1.
3. W przypadku zmian określonych w ust. 1 pkt. 2 i 3, Wykonawca może wystąpić do Zamawiającego z wnioskiem o zmianę wynagrodzenia, przedkładając odpowiednie dokumenty potwierdzające zasadność złożenia takiego wniosku. Wykonawca winien wykazać ponad wszelką wątpliwość, że zaistniała zmiana ma bezpośredni wpływ na koszty wykonania zamówienia oraz określić stopień, w jakim wpłynie ona na wysokość wynagrodzenia.
4. W wypadku zmiany, o której mowa w ust. 1 pkt. 1, wartość brutto niefakturowanej części wynagrodzenia zostanie wyliczona na podstawie nowych przepisów.
5. W przypadku zmiany, o której mowa w ust. 1 pkt. 2, wynagrodzenie Wykonawcy ulegnie zmianie o wartość wzrostu całkowitego kosztu Wykonawcy wynikającą ze zwiększenia wynagrodzeń osób bezpośrednio wykonujących zamówienie do wysokości aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia, z uwzględnieniem wszystkich obciążeń publicznoprawnych od kwoty wzrostu minimalnego wynagrodzenia.
6. W przypadku zmiany, o której mowa w ust. 1 pkt. 3, wynagrodzenie Wykonawcy ulegnie zmianie o wartość wzrostu całkowitego kosztu Wykonawcy, jaką będzie on zobowiązany dodatkowo ponieść w celu uwzględnienia tej zmiany, przy zachowaniu dotychczasowej kwoty netto wynagrodzenia osób bezpośrednio wykonujących zamówienie na rzecz Zamawiającego.

§ 5

(terminy)

1. Wykonawca zobowiązuje się do wykonania przedmiotu Umowy w terminie do ..... miesięcy od dnia zawarcia Umowy, przy czym dla każdego z Zadań:
  - 1)** Przekazanie Zamawiającemu mapy oklausemowanej przez właściwy organ jako mapa do celów projektowych – do 6 m-cy od dnia zawarcia Umowy,
  - 2)** Złożenie kompletnego wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) do organu właściwego dla wydania wyżej wymienionej decyzji – do ..... m-cy od dnia zawarcia Umowy.
2. W przypadku wystąpienia okoliczności niezależnych od Wykonawcy skutkujących niemożnością dotrzymania terminu określonego w ust. 1, termin ten może ulec zmianie, nie więcej jednak, niż o czas trwania tych okoliczności.

§ 6

(zmiany umowy)

1. Strony przewidują możliwość dokonania w Umowie zmiany wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy z tytułu okoliczności:
  - 1) zmniejszenie zakresu przedmiotu Umowy wraz z ograniczeniem należnego Wykonawcy wynagrodzenia;
  - 2) zmiana ilości danego elementu – wg. faktycznej ilości wykonanych prac dla elementów rozliczanych obmiarowo;
  - 3) w przypadku innych niż wskazane w § 3 zmian przepisów prawa, o ile będzie to uzasadnione;
2. Strony przewidują możliwość dokonania w Umowie zmiany terminu realizacji Umowy lub terminów wykonania poszczególnych Etapów i Elementów Opracowania lub wynagrodzenia Wykonawcy, z przyczyn niezależnych od Wykonawcy i mających wpływ na wykonanie Opracowania lub jego poszczególnych Etapów i Elementów, w następujących przypadkach:
  - 1) siły wyższej, to znaczy niezależnego od Stron losowego zdarzenia zewnętrznego, które było niemożliwe do przewidzenia w momencie zawarcia Umowy i któremu nie można było zapobiec mimo dochowania należytej staranności;
  - 2) wezwania przez organy administracji publicznej lub inne upoważnione podmioty do uzupełnienia przedmiotu Umowy lub jego poszczególnych Elementów ponad zakres przewidziany Umową;
  - 3) przekroczenia przewidzianych przepisami prawa terminów trwania procedur administracyjnych, liczonych zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa, w tym w kodeksie postępowania administracyjnego;
  - 4) szczególnie uzasadnionych trudności w pozyskiwaniu materiałów wyjściowych niezbędnych dla prawidłowej realizacji poszczególnych Elementów i Etapów Umowy;
  - 5) zmiany przepisów prawa;
  - 6) udzielenie Wykonawcy przez Zamawiającego innego zamówienia wpływającego na termin realizacji Umowy;
  - 7) konieczność sporządzenia Raportu o oddziaływaniu na środowisko wynikająca z wymogu Organu właściwego dla wydania w przedmiotowej sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia.

3. Zamawiający jest uprawniony do zawieszania wykonania Umowy w takim czasie i w taki sposób, w jaki uważa to za konieczne. Zawieszenie następuje na podstawie pisemnego powiadomienia doręzonego Wykonawcy najpóźniej na 14 dni przed terminem zawieszenia.
4. Jeżeli okres zawieszenia przekracza 60 dni i zawieszenie nie wynika z nie wywiązania się z płatności przez Zamawiającego, to Wykonawca może domagać się zezwolenia na wznowienie wykonania Umowy w terminie 30 dni lub odstąpić od Umowy, z zachowaniem 14 dniowego okresu wypowiedzenia.

§ 7

(obowiązki Wykonawcy)

1. Wykonawca jest zobowiązany do realizacji Umowy z należytą starannością przewidzianą dla prowadzącego działalność polegającą na opracowywaniu dokumentacji projektowej przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności oraz do spełnienia wymagań przewidzianych prawem.
2. Wykonawca jest odpowiedzialny za zorganizowanie procesu wykonywania Umowy w taki sposób, aby założone cele zostały osiągnięte zgodnie z Umową. Wykonawca jest odpowiedzialny za zastosowane metody wykonywania opracowań.
3. Wykonawca zobowiązuje się do współpracy z Zamawiającym i działania na jego rzecz w całym okresie realizacji Umowy.
4. Wykonawca w trakcie realizacji Umowy będzie działać jako sumienny doradca Zamawiającego, zgodnie z przepisami oraz z zasadami postępowania obowiązującymi w jego zawodzie. W szczególności, Wykonawca powinien powstrzymać się od wszelkich publicznych oświadczeń dotyczących Umowy bez uzyskania wcześniejszej zgody Zamawiającego, jak również od angażowania się w jakąkolwiek działalność pozostającą w konflikcie z jego zobowiązaniami wobec Zamawiającego wynikającymi z Umowy. Wykonawca oraz osoby przy pomocy których wykonuje Umowę, w tym Podwykonawcy, zobowiązani są wstrzymać się od wszelkich czynności i działań sprzecznych z interesem Zamawiającego.
5. Wszelkie wnioski formułowane przez Wykonawcę dla Zamawiającego powinny zawierać wyczerpujące uzasadnienie oparte w zależności od sytuacji na analizie z konkretnymi i jednoznacznymi rekomendacjami, co nie ogranicza możliwości formułowania rekomendacji wariantowych i warunkowych.
6. W przypadku spotkań informacyjnych z samorządem i mieszkańcami Wykonawca będzie reprezentował Zamawiającego i będzie brał czynny udział w spotkaniach.
7. Wykonawca zobowiązuje się do przeprowadzenia minimum 1 wizji lokalnej w trakcie przygotowywania materiałów do wniosku o uzyskanie Decyzji o Uwarunkowaniach Środowiskowych. Przez wizję lokalną w trakcie przygotowywania materiałów do wniosku o uzyskanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach rozumie się: oględziny terenu dla stwierdzenia stanu faktycznego potwierdzone dokumentacją zdjęciową, przeprowadzone na całej długości odcinka dla wszystkich wariantów, niezależne od działań prowadzonych w ramach inwentaryzacji przyrodniczej.
8. Wykonawca jest zobowiązany do regularnego przekazywania Zamawiającemu pisemnych raportów zawierających informacje o postępie prac, uzyskiwaniu opinii, uzgodnień, decyzji oraz napotkanych problemach, bądź przewidywanych ryzykach i zagrożeniach terminowego wykonania Umowy. Raporty przekazywane będą co miesiąc w terminie 3 dni przed każdą Radą Projektu.

9. Harmonogram prac:

- 1) w terminie 14 dni od podpisania Umowy Wykonawca jest zobowiązany do przedłożenia szczegółowego harmonogramu prac do zatwierdzenia. Zatwierdzenie harmonogramu nie umniejsza odpowiedzialności Wykonawcy za realizację Umowy;
- 2) harmonogram będzie przedkładany w wersji papierowej i edytowalnej elektronicznej. Wykonawca będzie także przedkładał zaktualizowany harmonogram, kiedykolwiek poprzedni harmonogram stanie się niespójny z faktycznym postępem pracy lub z zobowiązaniami Wykonawcy. Każdy harmonogram będzie zawierał kolejność, w jakiej Wykonawca zamierza wykonywać opracowanie, włączając przewidywane, rozłożone w czasie okresy weryfikacji i odbiorów, oraz uzyskiwanie stosownych pozwoleń i decyzji;
- 3) jeśli Zamawiający, w terminie 14 dni od otrzymania harmonogramu, nie da Wykonawcy powiadomienia wskazującego zakres, w jakim harmonogram ten nie jest zgodny z Umową, to Wykonawca będzie postępował zgodnie z tym harmonogramem, z uwzględnieniem innych jego zobowiązań według Umowy;
- 4) w przypadku zgłoszenia przez Zamawiającego uwag Wykonawca będzie zobowiązany do ich uwzględnienia w terminie 7 dni;
- 5) po zaakceptowaniu harmonogramu, Wykonawca jest uprawniony do dokonywania zmian w harmonogramie prac jedynie za zgodą Zamawiającego. W szczególności Zamawiający może odmówić udzielenia zgody na zmianę harmonogramu, gdy zmiana uprawdopodobnia nieterminowe wykonanie przez Wykonawcę poszczególnych Elementów Umowy, z przyczyn zależnych od Wykonawcy;
- 6) zmiana harmonogramu nie może powodować zmiany terminów realizacji poszczególnych Etapów Umowy;
- 7) jeżeli w jakimkolwiek momencie Zamawiający da Wykonawcy powiadomienie, że harmonogram (w podanym zakresie) nie zgadza się z Umową lub nie jest spójny z faktycznym postępem pracy i podanymi zamierzeniami Wykonawcy, to Wykonawca przedłoży uaktualniony harmonogram;
- 8) zmiana harmonogramu prac projektowych nie wymaga podpisania przez Strony Aneksu do Umowy.

10. Wykonawca, z uwzględnieniem pozostałych obowiązków określonych w ust. 1-9, jest zobowiązany:

- 1) sprawnie prowadzić proces wykonywania Umowy wraz z właściwą koordynacją;
- 2) poszukiwać i proponować rozwiązania, w tym techniczne i technologiczne, mające wpływ na skrócenie czasu trwania robót budowlano-montażowych oraz obniżające koszty budowy, użytkowania i użytkowników;
- 3) brać udział w spotkaniach koordynacyjnych i radach Zamawiającego z Wykonawcą, wraz z przygotowywaniem stosownych materiałów na te spotkania, a także każdorazowo na wezwanie Zamawiającego do udzielenia informacji w terminie 7 dni od daty wezwania;
- 4) w terminach wskazanych przez Zamawiającego przygotowywać dla Zamawiającego wyczerpujące i szczegółowe odpowiedzi na pytania oraz zarzuty dotyczące przedmiotu Umowy, złożone przez wykonawców w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację robót budowlanych w oparciu o przedmiot Umowy, aż do zawarcia umowy z wykonawcą robót, oraz przygotowywania ewentualnych modyfikacji dokumentacji wynikających z tych pytań i udzielanych odpowiedzi - w terminach wyznaczonych przez Zamawiającego; Zamawiający każdorazowo wyznaczy termin, o którym mowa w zdaniu poprzednim, nie krótszy niż 2 dni robocze, a w przypadkach szczególnie złożonych pytań wykonawców nie krótszy niż 3 dni robocze od dnia przekazania przez Zamawiającego, faksem lub za pomocą poczty elektronicznej;

- 5) na wniosek Zamawiającego przekazać dokumentację zawierającą kompletne założenia oraz dane wejściowe użyte do obliczeń objętych przedmiotem Umowy; dotyczy to w szczególności danych i wyników przedstawianych w raporcie o oddziaływaniu inwestycji na środowisko, obliczeń związanych z projektowaniem urządzeń ochrony akustycznej, urządzeń ochrony wód, oraz ochrony powietrza w terminie i formie określonym we wniosku;
  - 6) pozyskać we własnym zakresie materiały archiwalne, potrzebne do wykonania dokumentacji projektowej, znajdujące się w zasobach odpowiednich instytucji;
  - 7) uzyskać wszystkich niezbędne opinie, uzgodnienia oraz sprawdzenia;
  - 8) współpracować, w zakresie niezbędnym do wykonania opracowania, z innymi Wykonawcami działającymi na zlecenie Zamawiającego;
  - 9) do dokonywania w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w § 2 ust 1 wszelkich uzupełnień i poprawek w opracowaniu na żądanie organów opiniujących;
  - 10) zapewnić Zamawiającemu lub upoważnionemu przez niego przedstawicielowi nieograniczony dostęp do wszelkich danych i dokumentów potrzebnych do kontroli realizacji Umowy w okresie trwania Umowy, a następnie w ciągu 5 lat po jej ukończeniu, po otrzymaniu zawiadomienia z wyprzedzeniem 7 – dniowym.
  - 11) znać wszystkie przepisy wydane przez władze centralne i lokalne oraz inne przepisy, regulaminy i wytyczne, które są w jakikolwiek sposób związane z wykonywanymi opracowaniami projektowymi i będzie w pełni odpowiedzialny za przestrzeganie ich postanowień podczas wykonywania opracowań projektowych. Podstawowe obowiązki projektanta, wymagane prawem, określone są w art. 20, ust. 1 i 2. ustawy prawo budowlane oraz w ustawie o samorządzie zawodowym architektów oraz inżynierów budownictwa;
11. Wykonawca, z uwzględnieniem pozostałych obowiązków określonych w ust. 1-10, jest zobowiązany także:
- 1) realizować objęte treścią niniejszej Umowy pisemne polecenia Zamawiającego;
  - 2) niezwłocznie, pisemnie informować Zamawiającego o problemach lub okolicznościach mogących wpłynąć na jakość lub termin zakończenia Etapów Umowy;
  - 3) przekazać Zamawiającemu kserokopie wszystkich orzeczeń organów administracji publicznej oraz opinii i uzgodnień innych podmiotów wydanych w trakcie obowiązywania Umowy wraz ze stanowiskiem Wykonawcy niezwłocznie od dnia ich otrzymania przez Wykonawcę w terminie umożliwiającym Zamawiającemu skorzystanie z trybu odwoławczego;
  - 4) brać udział, na każdym Etapie Umowy, w spotkaniach informacyjnych ze społeczeństwem lub konsultacjach społecznych prowadzonych przez Zamawiającego lub właściwe organy w celu merytorycznego i technicznego wsparcia Zamawiającego, na wniosek Zamawiającego;
  - 5) reprezentować Zamawiającego w kontaktach z władzami lokalnymi wszystkich szczebli w zakresie wynikającym z realizacji przedmiotu Umowy;
  - 6) terminowo przekazywać prawidłowo przygotowane raporty i harmonogramy;
  - 7) przestrzegać praw autorskich i pokrewnych oraz licencji;
  - 8) przestrzegać praw patentowych i będzie w pełni odpowiedzialny za wypełnienie wszelkich wymagań prawnych odnośnie znaków firmowych, nazw lub innych chronionych praw w odniesieniu do projektów, sprzętu, materiałów lub urządzeń użytych lub związanych z wykonywaniem opracowań. Wszelkie straty, koszty postępowania, obciążenia i wydatki

wynikłe z lub związane z naruszeniem jakichkolwiek praw patentowych przez Wykonawcę pokryje Wykonawca.

12. Jeżeli w opinii Wykonawcy, polecenie Zamawiającego, o którym mowa w ust. 11 pkt 1 wykracza poza zakres uprawnień wynikający z Umowy, Wykonawca w terminie 3 dni roboczych od otrzymania takiego polecenia, powiadomi pisemnie wraz z uzasadnieniem o tym fakcie Zamawiającego. Zamawiający w terminie 3 dni roboczych od otrzymania powiadomienia Wykonawcy podejmie pisemną decyzję w sprawie, tj. potwierdzi, zmieni albo anuluje polecenie. Niepodjęcie w tym terminie decyzji przez Zamawiającego oznacza potwierdzenie wydanego wcześniej polecenia.

§ 8

(personel Wykonawcy)

1. Wykonawca zobowiązuje się skierować do wykonania zamówienia osoby wskazane imiennie w przedłożonym przez Wykonawcę Wykazie osób oraz innych ekspertów wskazanych w OPZ.
2. Wykonawca zobowiązuje się przedłożyć Zamawiającemu imienny wykaz innych ekspertów, wymienionych w OPZ, skierowanych do realizacji usługi w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy.
3. Skierowanie, bez akceptacji Zamawiającego, do wykonywania zamówienia innych osób niż wskazane w Wykazie Osób stanowi podstawę odstąpienia od Umowy przez Zamawiającego z winy Wykonawcy.
4. W przypadku zaistnienia konieczności powierzenia jakichkolwiek prac związanych z Umową osobom innym niż wskazane w Wykazie osób, lub wykazie innych ekspertów Wykonawca jest zobowiązany pisemnie uzasadnić zmianę i przedstawić propozycję nowej osoby do akceptacji Zamawiającego. Zaproponowany kandydat winien spełniać wymagania zawarte w Specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz/lub wykazać się doświadczeniem i wykształceniem na poziomie nie niższym niż wskazanym w ofercie do oceny i wykazania punktów w kryterium, o którym mowa w SIWZ. Zamawiający jest uprawniony do odrzucenia propozycji zmiany w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania tej propozycji, jeżeli zaproponowany kandydat nie spełnia w/w wymagań.
5. W przypadku personelu, ocenianego w ramach kryterium oceny ofert „doświadczenie personelu” zmiana osób wchodzących w skład ww. personelu na wniosek Wykonawcy, w trakcie realizacji Umowy, może nastąpić jedynie w sytuacji gdy:
  - 1) nowy personel w ramach punktacji obliczonej na zasadach określonych w ww. kryterium otrzyma co najmniej taką samą ilość punktów, co personel wskazany w ofercie oraz
  - 2) kwalifikacje i doświadczenie wskazanych osób będą takie same lub wyższe od kwalifikacji i doświadczenia wymaganych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.
6. Zamawiający jest uprawniony do wystąpienia z pisemnym uzasadnionym żądaniem zmiany którejkolwiek z osób personelu, jeżeli w opinii Zamawiającego osoba ta jest nieefektywna lub nie wywiązuje się ze swoich obowiązków wynikających z Umowy. Żądanie to jest dla wykonawcy wiążące.
7. W przypadku braku porozumienia w zakresie zmiany osób personelu wykonującego przedmiot Umowy, Zamawiający zastrzega sobie prawo do odstąpienia od Umowy w terminie 60 dni od dnia przedstawienia propozycji zmiany osoby personelu Wykonawcy.
8. Wykonawca jest zobowiązany:

- 1) nie rekrutować personelu spośród pracowników Zamawiającego w celu realizacji Umowy.
- 2) zapewnić, że personel Wykonawcy zatwierdzony do realizacji Umowy nie będzie w okresie wykonywania Umowy podejmował się jakiegokolwiek innych zajęć kolidujących z realizacją Umowy.
- 3) zapewnić swojemu personelowi wszelkie warunki i środki, w tym biuro, sprzęt oraz środki transportu i łączności wymagane do wykonywania obowiązków personelu Wykonawcy w związku z realizacją Umowy.
- 4) odebrać od wszystkich osób fizycznych, które w ramach obowiązków pracowniczych bądź umownych skieruje do wykonania Umowy oświadczenia o wyrażeniu zgody na zbieranie i przetwarzanie danych osobowych, w trybie art. 34 ustawy o ochronie danych osobowych, przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministerstwo Finansów;

§ 9

(podwykonawcy, zmiana podmiotu udostępniającego zasoby)

1. Wykonawca przed przystąpieniem do wykonania zamówienia wskaże Zamawiającemu, o ile są już znane, nazwy albo imiona i nazwiska oraz dane kontaktowe podwykonawców i osób do kontaktu z nimi.
2. Wykonawca zawiadomi zamawiającego o wszelkich zmianach danych, o których mowa w ust. 1, w trakcie realizacji zamówienia, a także przekazuje informacje na temat nowych podwykonawców, którym w późniejszym okresie zamierza powierzyć realizację robót budowlanych lub usług.
3. W przypadku zawarcia umowy z Podwykonawcą, Wykonawca zobowiązany jest do uzyskania autorskich praw majątkowych oraz praw zależnych wraz ze zgodą na wykonywanie praw osobistych do utworów wytworzonych w ramach tej umowy w zakresie tożsamym z określonym w niniejszej Umowie oraz przeniesienia ich na Zamawiającego zgodnie z niniejszą Umową
4. Wykonawca odpowiada za działania Podwykonawców jak za własne. Wykonawca zapewnia, że Podwykonawcy będą przestrzegać wszelkich postanowień Umowy.
5. Zamawiający nie odpowiada za jakiegokolwiek zobowiązania Wykonawcy wobec Podwykonawców, jak również za zobowiązania Podwykonawców wobec osób trzecich.
6. Zakres prac do podzlecenia nie może wykraczać poza zakres przewidziany w Ofercie Wykonawcy.
7. Wykonawca w trakcie realizacji przedmiotu Umowy jest uprawniony do zmiany podwykonawcy na zasoby którego powoływał się w trakcie postępowania przetargowego, wykazując spełnianie warunków udziału w postępowaniu.
8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 Wykonawca jest zobowiązany wykazać, że proponowany nowy podwykonawca posiada wiedzę i doświadczenie co najmniej na poziomie, który umożliwiłby Wykonawcy spełnienie warunków udziału w postępowaniu przetargowym, gdyby to na wiedzę i doświadczenie tego nowego podwykonawcy powoływał się on na etapie postępowania przetargowego oraz przedstawić oświadczenie lub dokumenty potwierdzające brak podstaw do wykluczenia tego podwykonawcy w okolicznościach ustalonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

§ 10
(cesja wierzytelności)

1. Wykonawca nie może przenieść zobowiązań wynikających z umowy na jakiegokolwiek inny podmiot.
2. Wykonawca nie może bez zgody Zamawiającego przełać jakiegokolwiek wierzytelności wynikającej z Umowy lub jakiegokolwiek jej części, korzyści z niego lub udziału w nim, na osoby trzecie. Zgoda Zamawiającego na przelew jakiegokolwiek wierzytelności wynikającej z Umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. W przypadku, gdy Wykonawca występuje jako Konsorcjum, wniosek o wyrażenie zgody na przelew jakiegokolwiek wierzytelności wynikającej z Umowy muszą podpisać łącznie wszyscy członkowie Konsorcjum.
4. Zamawiający ma prawo przenieść wierzytelności wynikające z Umowy na osobę trzecią po pisemnym powiadomieniu Wykonawcy.

§ 11
(zabezpieczenie należytego wykonania Umowy)

1. Ustala się zabezpieczenie należytego wykonania Umowy w wysokości 10% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 2 ust. 1 Umowy, tj. kwotę ..... zł (słownie: .....).
2. Przed podpisaniem Umowy Wykonawca wniósł ustaloną w ust. 1 kwotę zabezpieczenia należytego wykonania Umowy w formie .....
3. Zabezpieczenie należytego wykonania Umowy będzie zwrócone Wykonawcy w terminie 30 dni od daty potwierdzenia usunięcia wad lub usterek stwierdzonych przy odbiorze końcowym, z zastrzeżeniem, iż Zamawiający pozostawi na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady równowartość 30 % zabezpieczenia należytego wykonania Umowy. Kwota ta zostanie zwrócona Wykonawcy nie później niż w 15 dniu po upływie okresu rękojmi za wady.
4. W przypadku wydłużenia terminu realizacji Umowy, Wykonawca zobowiązany będzie do odpowiedniego przedłużenia ważności zabezpieczenia należytego wykonania Umowy lub wniesienia nowego zabezpieczenia, bez odrębnego w tym zakresie wezwania przez Zamawiającego, najpóźniej na 15 dni przed upływem terminu ważności zabezpieczenia należytego wykonania Umowy. Koszty przedłużenia ważności zabezpieczenia należytego wykonania umowy ponosi Wykonawca.
5. Jeżeli Wykonawca w terminie, o którym mowa w ust. 4 nie dostarczy Zamawiającemu przedłużonego zabezpieczenia należytego wykonania Umowy lub nie wniesie nowego zabezpieczenia, Zamawiający zmieni formę na zabezpieczenie w pieniądzu, poprzez wypłatę kwoty z dotychczasowego zabezpieczenia.
6. Wypłata, o której mowa w ust. 5, nastąpi po upływie terminu przewidzianego na przedłużenie lub wniesienie nowego zabezpieczenia lecz nie później niż w ostatnim dniu ważności dotychczasowego zabezpieczenia.

§ 12
(ubezpieczenie)

1. Wykonawca oświadcza, że jest ubezpieczony z tytułu następstw błędów projektowych oraz wad w dokumentacji, mogących powstać w toku realizacji Umowy, na kwotę nie mniejszą niż 50% wynagrodzenia brutto określonego w § 2 ust 1 Umowy.
2. Wykonawca jest zobowiązany do przekazania Zamawiającemu, w terminie 28 dni od dnia zawarcia Umowy, kopii polisy ubezpieczeniowej (lub innego dokumentu) potwierdzającej ubezpieczenie (poświadczonej za zgodność z oryginałem przez Wykonawcę), o którym mowa

w ust. 1. Brak przekazania przedmiotowego ubezpieczenia w ww. terminie stanowi podstawę do odstąpienia od Umowy z winy Wykonawcy.

3. Wykonawca zobowiązuje się do utrzymania ciągłości zawartej umowy ubezpieczenia w całym okresie wykonywania Umowy i obowiązywania rękojmi.
4. Jeżeli termin, na który została zawarta polisa (lub inny dokument) ubezpieczenia, kończy się w okresie realizacji zamówienia, lub w okresie rękojmi, Wykonawca winien bez wezwania Zamawiającego przedłożyć uaktualnioną polisę (lub inny dokument) ubezpieczenia (poświadczoną za zgodność z oryginałem przez Wykonawcę), w terminie do 15 dni przed datą ustania ważności poprzedniej polisy.
5. Wykonawca przyjmuje pełną odpowiedzialność cywilną za wszelkie zdarzenia związane z realizacją zamówienia powstałe z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy bezpośrednio związane z przedmiotem umowy, w tym za zdarzenia dotyczące szkód osób trzecich.
6. Zamawiający jest uprawniony do uzyskania odszkodowania od Wykonawcy z tytułu następstw błędów projektowych oraz wad w dokumentacji również z ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszym paragrafie.

§ 13 (rękojmia)

1. Strony ustalają, że okres rękojmi na opracowanie będące przedmiotem Umowy wynosi 5 lat.
2. Okres rękojmi rozpoczyna swój bieg od daty odbioru końcowego. W tym okresie Wykonawca będzie utrzymywał ciągłość wniesionego zabezpieczenia należytego wykonania Umowy na okres rękojmi, do terminu określonego powyżej.
3. W okresie rękojmi Wykonawca będzie odpowiedzialny za usunięcie na swój koszt wszelkich wad opracowań, na pisemny wniosek Zamawiającego. Z tytułu usunięcia wad Wykonawcy nie przysługuje wynagrodzenie.
4. Jeżeli Wykonawca nie usunie wad w opracowaniu ujawnionych w okresie, o którym mowa w ust. 2 w terminie niezbędnym do ich usunięcia, określonym na piśmie przez Zamawiającego, Zamawiający może zlecić usunięcie wad osobie trzeciej na koszt Wykonawcy. W tym przypadku koszty usuwania wad będą pokrywane w pierwszej kolejności z zabezpieczenia należytego wykonania Umowy.
5. Zamawiający może dochodzić roszczeń z tytułu rękojmi także po terminie określonym w niniejszym paragrafie, jeżeli zgłosił wadę przed upływem tego terminu.

§ 14 (odbioru)

1. Wykonawca zobowiązuje się do przekazywania Zamawiającemu jedynie takich opracowań które zostały wykonane zgodnie z Umową i SIWZ oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa obowiązującymi na dzień przekazania danego Elementu Umowy Zamawiającemu. Ponadto Wykonawca zobowiązuje się do wykonania przedmiotu Umowy w stanie kompletnym z punktu widzenia celu, któremu przedmiot Umowy ma służyć.
2. Strony ustalają następującą procedurę odbioru:
  - 1) Wykonawca przekazuje do Zamawiającego element Umowy do odbioru za pisemnym potwierdzeniem przekazania.
  - 2) Zamawiający w terminie 21 dni dokona sprawdzenia materiałów - oceniając ich kompletność, poprawność techniczną, terminowość wykonania i zgodność z Umową.
  - 3) W przypadku wad uniemożliwiających odbiór materiałów Zamawiający przedstawi Wykonawcy uwagi do materiału. Wykonawca niezwłocznie usunie wady i niezgodności

wskazane podczas odbioru oraz ponownie dostarczy dany element Umowy do odbioru. Wykonawcy nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie z tytułu usunięcia wad stwierdzonych przez Zamawiającego w przedstawianych materiałach.

- 4) Dla ponownego dostarczenia danego elementu do odbioru stosuje się procedurę określoną w punktach 1) – 3), aż do dostarczenia materiału zgodnego z wymaganiami niniejszej Umowy, co Zamawiający potwierdzi protokołem odbioru.
  - 5) W przypadku pozytywnego wyniku sprawdzenia – Zamawiający dokona odbioru podpisując protokół odbioru. Za dzień odbioru uznaje się dzień wskazany w protokole odbioru ustalany zgodnie z ust.5.
3. Termin odbioru elementu Umowy przez Zamawiającego rozpoczyna się w następnym dniu po przekazaniu kompletnych materiałów w formie papierowej i elektronicznej.
  4. Czas wprowadzania uzupełnień, usuwania wad jest ryzykiem Wykonawcy, który wlicza się w termin realizacji poszczególnych Elementów i Etapów Umowy.
  5. Potwierdzenie należytego i terminowego wykonania danego Etapu Umowy stanowić będzie protokół odbioru nie zawierający uwag i zastrzeżeń Zamawiającego do tego Etapu.
  6. Protokół odbioru ostatniego Elementu Umowy będzie jednocześnie protokołem odbioru końcowego, stanowiącym potwierdzenie należytego wykonania przedmiotu Umowy, określonego w § 1 ust. 1 Umowy.
  7. Wykonawca zobowiązany jest do niezwłocznego usunięcia wszelkich niezgodności opracowań z Umową nie później niż we wskazanym przez Zamawiającego terminie.

§ 15

(kary umowne)

1. Wykonawca zapłaci Zamawiającemu kary umowne z tytułu:
  - 1) odstąpienia od Umowy przez którąkolwiek ze Stron z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy w wysokości **10%** kwoty wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 2 ust. 1;
  - 2) odstąpienia od części Umowy przez którąkolwiek ze Stron z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy w wysokości **10%** wynagrodzenia brutto przypadającego na część Umowy, która nie zostanie zrealizowana w wyniku odstąpienia;
  - 3) zwłoki w wykonaniu któregośkolwiek z Elementów Umowy wskazanych w § 5 ust. 1 pkt 1) i 2) w wysokości **0,1%** wynagrodzenia brutto należnego za dany element Umowy, za każdy rozpoczęty dzień zwłoki;
  - 4) naruszenia zobowiązań określonych w § 7 dotyczących terminu przedłożenia:
    - a) harmonogramu,
    - b) raportu miesięcznego,w wysokości **2000,00 zł** za każdy rozpoczęty dzień zwłoki;
  - 5) naruszenia zobowiązań określonych w § 7 ust. 6, 7 i 11 w wysokości **3000,00 zł**, za każde naruszenie;
  - 6) za niedotrzymanie terminu usunięcia wad w terminie określonym przez Zamawiającego, w wysokości **0,1%** wynagrodzenia brutto należnego za dany Etap, którego dotyczy wada, za każdy dzień zwłoki;
  - 7) Za wykonywanie prac objętych umową przez osoby inne niż wykazane w ofercie w ramach kryterium oceny ofert „doświadczenie personelu” bez akceptacji Zamawiającego, w wysokości **100 000,00 zł** za każdy taki przypadek.

2. Każde ze zobowiązań określonych w ust. 1 jest samodzielne i Zamawiający jest uprawniony do dochodzenia kar umownych z tytułu zaistnienia każdego ze zdarzeń wskazanych w tym postanowieniu, zarówno wszystkich łącznie, jak i każdej z osobna.
3. Zapłacenie przez Wykonawcę kar w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 3-6 nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku ukończenia przedmiotu Umowy lub jakichkolwiek innych obowiązków wynikających z Umowy.
4. Zamawiający jest uprawniony do potrącenia należnych mu kar umownych z wynagrodzenia przysługującego Wykonawcy lub z zabezpieczenia należytego wykonania Umowy.
5. Zamawiający zapłaci karę umowną z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego – w wysokości 10 % wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 2 ust. 1. umowy.
6. Zamawiający zastrzega sobie prawo do odszkodowania przenoszącego wysokość kar umownych do wysokości poniesionej szkody.

§ 16

(odstąpienie od umowy)

1. Zamawiający jest uprawniony do odstąpienia od całości lub części Umowy jeżeli:
  - 1) Wykonawca nie rozpoczął faktycznej realizacji Umowy w terminie **14** dni od daty jej zawarcia;
  - 2) Wykonawca nie realizuje prac zgodnie z harmonogramem i mimo uprzedniego pisemnego wezwania go przez Zamawiającego do zaprzestania naruszenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, nie zastosuje się do wezwania;
  - 3) Wykonawca zwleka z przekazaniem jakiegokolwiek opracowania wymienionego w Harmonogramie prac, przekraczającej 14 dni;
  - 4) Wykonawca porzuca prace lub w inny sposób otwarcie okazuje swój zamiar nie kontynuowania wykonywania swoich zobowiązań, a także bez rozsądnego usprawiedliwienia uchyla się od prowadzenia prac;
  - 5) Wykonawca realizuje zamówienie w sposób niezgodny z Opisem Przedmiotu Zamówienia, wskazaniami Zamawiającego lub niniejszą Umową;
  - 6) gdy Wykonawca dokona trzykrotnego nienależytego usunięcia wad dotyczących tego samego Elementu Umowy;
  - 7) w przypadkach opisanych w treści niniejszej Umowy.
2. Odstąpienie od Umowy przez Zamawiającego nastąpi w formie pisemnej w terminie 60 dni od daty powzięcia wiadomości o zaistnieniu okoliczności określonych w ust. 1 i powinno zawierać uzasadnienie.
3. W przypadku odstąpienia od Umowy, tak szybko jak to możliwe po wejściu w życie powiadomienia o odstąpieniu, Strony dołożą wspólnych starań mających na celu uzgodnienie stanowisk, w zakresie określenia wartości prac i elementów Umowy na datę odstąpienia, oraz wszelkich innych sum należnych Wykonawcy za pracę wykonaną zgodnie z Umową oraz strat i dodatkowych kosztów poniesionych przez Zamawiającego. Strony obciążają następujące obowiązki szczegółowe:
  - 1) W terminie 5 dni roboczych od daty odstąpienia Wykonawca sporządzi zestawienie zawierające wykaz i określenie stopnia zaawansowania poszczególnych opracowań (dokumentacji) wraz z określeniem wartości wykonanych opracowań według stanu na dzień odstąpienia i przedłoży je do Zamawiającego.
  - 2) W terminie 14 dni roboczych od daty przedłożenia zestawienia, o którym mowa w pkt. 1) Zamawiający przy udziale Wykonawcy dokona sprawdzenia zgodności zestawienia

ze stanem faktycznym, sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji opracowań (dokumentacji), ich zaawansowania rzeczowego wraz z zestawieniem należnego wynagrodzenia oraz określi, które opracowania przejmuje. Protokół inwentaryzacji po wypełnieniu jego zapisów i dostarczeniu opracowań Zamawiającemu będzie stanowił podstawę do wystawienia faktury VAT.

4. W przypadku odstąpienia od Umowy, Zamawiający nabywa zależne i majątkowe prawa autorskie w pełnym zakresie określonym niniejszą Umową do wszystkich utworów wytworzonych przez Wykonawcę w ramach realizacji przedmiotu Umowy do dnia odstąpienia od Umowy.

§ 17

(ogłoszenie upadłości lub otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego)

1. Jeśli nastąpiło ogłoszenie upadłości lub otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego Wykonawcy, to strony mogą zmienić Umowę w ten sposób, iż:
  - 1) wszystkie zobowiązania i wierzytelności Wykonawcy wobec Zamawiającego przejmie podmiot trzeci, wskazany przez Wykonawcę, na warunkach określonych w Umowie;
  - 2) wskazany podmiot trzeci przejmie wierzytelności i zobowiązania Wykonawcy, w stosunku do podwykonawców, których umowy zostały zatwierdzone przez Zamawiającego do dnia zmiany Umowy, na warunkach określonych w Umowie.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 podmiot trzeci wskazany przez Wykonawcę jest zobowiązany spełniać warunki udziału w postępowaniu przetargowym, w stopniu nie mniejszym niż Wykonawca.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 Strony mogą rozwiązać Umowę za porozumieniem stron wskazując jednocześnie sposób rozliczenia robót (dostaw, usług) wykonanych przez Wykonawcę do dnia rozwiązania Umowy, w tym rozliczenia podwykonawców (dostawców, usługodawców).
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 Strony nie są uprawnione do żądania kar umownych z tytułu rozwiązania Umowy (odstąpienia od Umowy), a Wykonawcy przysługuje wynagrodzenie jedynie za roboty (usługi, dostawy) wykonanie do dnia rozwiązania Umowy.
5. Jeśli nastąpiło ogłoszenie upadłości lub otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego Wykonawcy lub Wykonawców wspólnie realizujących Umowę stosuje się postanowienia ust. 1-3, z tym zastrzeżeniem, iż podmiot trzeci przejmuje wszystkie zobowiązania i wierzytelności wszystkich Wykonawców wspólnie realizujących Umowę wobec Zamawiającego lub zobowiązania i wierzytelności Wykonawcy, w stosunku do którego nastąpiło ogłoszenie upadłości lub otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego

§ 18

(informacje wrażliwe)

1. Wszystkie informacje i dokumenty uzyskane przez Wykonawcę w związku z wykonywaniem Umowy będą traktowane jako wrażliwe. Wykonawcę zobowiązuje się do zachowania ich w tajemnicy bez ograniczenia w czasie. Wykonawca jest zobowiązany do kontroli przestrzegania zobowiązania do zachowania w tajemnicy tych informacji przez wszystkie osoby zatrudnione przez Wykonawcę.
2. Do informacji wrażliwych w rozumieniu niniejszej Umowy nie zalicza się:
  - 1) informacji powszechnie dostępnych i informacji publicznych;
  - 2) informacji opracowanych przez lub będących w posiadaniu Wykonawcy przed zawarciem niniejszej Umowy, o ile na mocy wcześniejszych porozumień lub umów zawartych przez

Wykonawcę nie zostały one określone jako zastrzeżone lub poufne bądź tajne lub ściśle tajne;

- 3) informacji uzyskanych przez Wykonawcę w związku z pracami realizowanymi dla innych klientów, o ile na mocy wcześniejszych porozumień lub umów zawartych przez Wykonawcę nie zostały określone jako poufne bądź zastrzeżone, tajne lub ściśle tajne;
3. Zastrzeżenie tajemnicy, o której mowa w ust. 1 nie dotyczy informacji, których ujawnienie jest wymagane przepisami obowiązującego prawa, w tym między innymi orzeczeniami sądu lub organu władzy publicznej.
4. Wykonawca zapewni bezpieczne przechowywanie kopii wszystkich materiałów i dokumentów oraz przekazanie ich oryginałów Zamawiającemu niezwłocznie po zakończeniu trwania Umowy.
5. Informacje niestanowiące informacji wrażliwych w rozumieniu niniejszej Umowy mogą być ujawniane publicznie jedynie za wyrażoną wprost zgodą Zamawiającego i w sposób określony przez Zamawiającego.

§ 19

(prawa autorskie majątkowe i zależne)

1. W ramach wynagrodzenia Wykonawca:
  - 1) przenosi na Zamawiającego autorskie prawa majątkowe do wszystkich utworów w rozumieniu ustawy o Prawie autorskim i prawach pokrewnych wytworzonych w trakcie realizacji przedmiotu Umowy, w szczególności takich jak: raporty, mapy, wykresy, rysunki, plany, dane statystyczne, ekspertyzy, obliczenia i inne dokumenty powstałe przy realizacji Umowy oraz broszury, zwanych dalej utworami;
  - 2) zezwala Zamawiającemu na korzystanie z opracowań utworów oraz ich przeróbek oraz na rozporządzanie tymi opracowaniami wraz z przeróbkami – tj. udziela Zamawiającemu praw zależnych.
2. Nabycie przez Zamawiającego praw, o których mowa w ust. 1, następuje:
  - 1) z chwilą faktycznego wydania poszczególnych części przedmiotu Umowy Zamawiającemu, oraz bez ograniczeń co do terytorium, czasu, liczby egzemplarzy, w zakresie następujących pól eksploatacji:
    - a) użytkowania utworów na własny użytek, użytek swoich jednostek organizacyjnych oraz użytek osób trzecich w celach związanych z realizacją zadań Zamawiającego,
    - b) utrwalenie utworów na wszelkich rodzajach nośników, a w szczególności na nośnikach video, taśmie światłoczułej, magnetycznej, dyskach komputerowych oraz wszystkich typach nośników przeznaczonych do zapisu cyfrowego (np. CD, DVD, Blue-ray, pendrive, itd.),
    - c) zwielokrotnianie utworów dowolną techniką w dowolnej ilości, w tym techniką magnetyczną na kasetach video, techniką światłoczułą i cyfrową, techniką zapisu komputerowego na wszystkich rodzajach nośników dostosowanych do tej formy zapisu, wytwarzanie jakiegokolwiek technika egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
    - d) wprowadzania utworów do pamięci komputera na dowolnej liczbie stanowisk komputerowych oraz do sieci multimedialnej, telekomunikacyjnej, komputerowej, w tym do Internetu,
    - e) wyświetlanie i publiczne odtwarzanie utworu,
    - f) nadawanie całości lub wybranych fragmentów utworu za pomocą wizji albo fonii przewodowej i bezprzewodowej przez stację naziemną,

- g) nadawanie za pośrednictwem satelity,
  - h) reemisja,
  - i) wymiana nośników, na których utwór utrwalono,
  - j) wykorzystanie w utworach multimedialnych,
  - k) wykorzystywanie całości lub fragmentów utworu co celów promocyjnych i reklamy,
  - l) wprowadzanie zmian, skrótów,
  - m) sporządzenie wersji obcojęzycznych, zarówno przy użyciu napisów, jak i lektora,
  - n) publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez niego wybranym.
3. Równocześnie z nabyciem autorskich praw majątkowych do utworów Zamawiający nabywa własność wszystkich egzemplarzy, na których utwory zostały utrwalone.
4. Wykonawca zobowiązuje się, że wykonując Umowę będzie przestrzegał przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i nie naruszy praw majątkowych osób trzecich, a utwory prześle Zamawiającemu w stanie wolnym od obciążeń prawami tych osób.

§ 20

(powierzenie przetwarzania danych osobowych oraz zabezpieczenie powierzonych danych osobowych)

1. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad – jako administrator danych w rozumieniu art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, (Dz. U. z 2016 r. poz. 922, z późn. zm.) w celu realizacji niniejszej Umowy, powierzy Wykonawcy przetwarzanie danych osobowych w drodze odrębnej umowy, która stanowi Załącznik nr ... do niniejszej Umowy.

§ 21

(dane do kontaktu)

1. Do bieżącej współpracy w sprawach związanych z wykonywaniem Umowy upoważnieni są:
- 1) ze strony Zamawiającego: .....
  - 2) ze strony Wykonawcy: .....
2. Strony ustalają następujące adresy do doręczeń:
- 1) dla Zamawiającego: GDDKiA Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa, mail: sekretariat.warszawa@gddkia.gov.pl
  - 2) dla Wykonawcy: Nazwa, adres, email.....
3. Zmiana osób lub danych teleadresowych wskazanych w ust. 1 i 2 następuje poprzez pisemne powiadomienie drugiej Strony, nie później niż 3 dni przed dokonaniem zmiany i nie stanowi zmiany treści Umowy.

§ 22

(postanowienia końcowe)

- 1. Umowa wchodzi w życie w dniu zawarcia.
- 2. Wszelkie zmiany Umowy wymagają formy pisemnej, w postaci Aneksu do Umowy, pod rygorem nieważności, chyba że Umowa przewiduje inaczej.
- 3. W sprawach nie uregulowanych Umową stosuje się aktualne przepisy prawa polskiego, w szczególności kodeksu cywilnego, ustawy Prawo budowlane i ustawy Prawo zamówień publicznych,
- 4. Językiem Umowy jest język polski.

5. Wszelkie spory mogące wyniknąć w związku z realizacją Umowy będą rozstrzygane przez sąd powszechny właściwy dla siedziby Zamawiającego (właściwość miejscowa Oddziału GDDKiA).
6. W okresie 5 lat po zrealizowaniu Umowy, po otrzymaniu zawiadomienia z wyprzedzeniem 7-dniowym, Wykonawca zobowiązuje się zapewnić Zamawiającemu lub upoważnionemu przez niego przedstawicielowi nieograniczony i bezpłatny dostęp do wszelkich danych i dokumentów potrzebnych do kontroli realizacji Umowy.
7. Umowę niniejszą sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach: dwa egzemplarze dla Zamawiającego i jeden dla Wykonawcy.

ZAMAWIAJĄCY:

WYKONAWCA:

Załącznik (do umowy nr..... z dnia .....)

Umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych
zawartych w dniu ..... w Warszawie
(dalej – Umowa powierzenia)

pomiędzy:

Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowanym przez:

- 1) ..... –
.....
- 2) ..... –
.....

zwanym dalej **„Administratorem Danych”**

a

KRS..., NIP..., REGON...,
reprezentowanym przez:

- 1) .....
- 2) .....

zwanym dalej **„Wykonawcą”**,
łącznie zwane **„Stronami”**

§ 1

Powierzenie przetwarzania danych osobowych

1. W celu wykonania umowy nr ..... z dnia ..... r. (dalej – Umowa) zawartej pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą, Administrator Danych powierza przetwarzanie danych osobowych w trybie art. 31 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2135 ze zm.), (dalej – Ustawa).
2. Zakres przetwarzania obejmuje dane ze zbiorów:
  - 1) Wykaz właścicieli nieruchomości przeznaczonych do nabycia lub czasowego zajęcia w związku z budową dróg krajowych,
  - 2) Decyzje administracyjne,
  - 3) Danych osobowych ujętych w dokumentacji przetargowej,
  - 4) Danych osób fizycznych współpracujących z GDDKiA w oparciu o umowy cywilno-prawne (zlecenia, o dzieło),
  - 5) Umowy z kontrahentami.
3. Wykonawca zobowiązuje się do przetwarzania powierzonych danych osobowych wyłącznie w celu realizacji Umowy, o której mowa w ust 1.
4. Wykonawca oświadcza, że nie będzie przetwarzał powierzonych danych osobowych w państwie trzecim w rozumieniu art. 7 pkt 7 Ustawy, tj. państwie nienależącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

§ 2

Zasady przetwarzania powierzonych danych osobowych

1. Wykonawca zobowiązuje się wykonać wszelkie czynności wynikające z Umowy powierzenia i Ustawy z najwyższą starannością.

2. W przypadku wystąpienia zagrożeń mogących mieć wpływ na odpowiedzialność Administratora Danych za przetwarzanie powierzonych danych osobowych, Wykonawca zobowiązuje się niezwłocznie podjąć działania w celu ich usunięcia oraz natychmiast zawiadomić o nich Administratora Danych.
3. Ewentualne powierzenie podwykonawcy Wykonawcy przetwarzania danych osobowych, których Administratorem jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad następuje na podstawie umowy zawartej w imieniu Administratora Danych przez Wykonawcę z podwykonawcą. O tym fakcie Wykonawca każdorazowo pisemnie poinformuje Administratora Danych podając dane podmiotu, któremu dane powierzył. Za działania lub zaniechania podwykonawcy Wykonawcy odpowiada jak za własne działania lub zaniechania.

§ 3

Zabezpieczenie powierzonych danych osobowych

1. Wykonawca oświadcza, że będzie przetwarzał dane osobowe przy użyciu urządzeń i systemów informatycznych zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa wymagany przez Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024), (dalej – „Rozporządzenie”).
2. Wykonawca zobowiązuje się spełnić warunki, w tym podjąć środki zabezpieczające powierzone dane, o których mowa w art. 36-39 Ustawy oraz spełnić wymagania, o których stanowi art. 39a Ustawy. W szczególności zobowiązuje się do:
  - a. zapewnienia kontroli nad prawidłowością przetwarzania danych osobowych,
  - b. zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzania danych osobowych, a w szczególności zabezpieczenia danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem Ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem,
  - c. dopuszczenia do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających wydane przez niego upoważnienie oraz zapoznanych przez niego z przepisami o ochronie danych osobowych,
  - d. prowadzenia ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania powierzonych danych osobowych,
  - e. zobowiązania osób upoważnionych, do zachowania danych osobowych oraz sposobów ich zabezpieczenia w tajemnicy, również po zakończeniu realizacji Umowy, poprzez odebranie od tych osób indywidualnych oświadczeń,
  - f. sporządzenia i aktualizacji dokumentacji, o której stanowią przepisy §3 Rozporządzenia.
3. Wykonawca zobowiązuje się niezwłocznie zawiadomić Administratora Danych o:
  - a. każdym nieupoważnionym dostępie do danych osobowych lub innym naruszeniu przetwarzania danych osobowych,
  - b. każdym żądaniu otrzymanym bezpośrednio od osoby, której dane przetwarza, w zakresie przetwarzania dotyczących go danych osobowych, powstrzymując się jednocześnie od odpowiedzi na żądanie,
  - c. wszczęcia przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych u Wykonawcy kontroli sposobu przetwarzania powierzonych danych.

§ 4

Nadzór nad wykonaniem umowy powierzenia

1. Administrator Danych jest uprawniony do kontrolowania sposobu wykonania Umowy o powierzenie przez Wykonawcę oraz przestrzegania przepisów Ustawy i wydanych do niej

aktów wykonawczych. W celu wykonania kontroli upoważnieni pracownicy GDDKiA mają prawo:

- 1) wstępu do pomieszczeń, w których Wykonawca przetwarza powierzone dane osobowe, żądania złożenia pisemnych i ustnych wyjaśnień w celu ustalenia stanu faktycznego,
  - 2) przeprowadzenia oględzin dokumentów, a także urządzeń, nośników oraz systemów informatycznych służących do przetwarzania powierzonych danych.
2. Z czynności kontrolnych sporządza się protokół, którego jeden egzemplarz doręcza się kontrolowanemu.
3. W przypadku stwierdzenia przez Administratora Danych uchybień w zakresie wykonywania Umowy o powierzenie lub Ustawy, Administratorowi Danych przysługuje prawo do:
- 1) żądania natychmiastowego wstrzymania przetwarzania danych osobowych i wyznaczenia Wykonawcy terminu na usunięcie uchybień,
  - 2) rozwiązania Umowy o świadczenie usługi związanej z powierzeniem przetwarzania danych osobowych, w trybie natychmiastowym bez wypowiedzenia.

§ 5

Odpowiedzialność Wykonawcy

Wykonawca zobowiązuje się do naprawienia szkody wyrządzonej Administratorowi Danych w wyniku naruszenia danych osobowych z winy Wykonawcy. W szczególności zobowiązuje się do pokrycia poniesionych przez Administratora Danych kosztów procesu i zastępstwa procesowego, a także odszkodowania na rzecz osoby, której naruszenie dotyczyło.

§ 6

Wygaśnięcie Umowy

1. Umowa o powierzenie wygasa z dniem wykonania, rozwiązania za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia lub odstąpienia od Umowy, o której mowa w § 1 ust. 1 Umowy o powierzenie.
2. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 Wykonawca zobowiązuje się niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni, zwrócić Administratorowi Danych wszelkie powierzone dane osobowe i skutecznie usunąć je z nośników elektronicznych, a także kopii zapasowych pozostających w jego dyspozycji. Z czynności tych należy sporządzić pisemny protokół. Powierzenie trwa do czasu wykonania tych czynności.

§ 7

Postanowienia końcowe

1. Wszelkie zmiany i uzupełnienia Umowy o powierzenie dokonywane będą w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
2. W sprawach nieuregulowanych Umową o powierzenie mają zastosowanie obowiązujące przepisy prawa, w szczególności przepisy Kodeksu cywilnego, Ustawy o ochronie danych osobowych.
3. W przypadku sporów wynikających z realizacji Umowy o powierzenie Strony poddają jej rozstrzygnięciu przez sąd właściwy ze względu na siedzibę Administratora Danych.
4. Umowę sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Administratora Danych i 1 dla Wykonawcy.

ADMINISTRATOR DANYCH

WYKONAWCA

TOM III
Opis przedmiotu zamówienia

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

A. Opis ogólny.

Przedmiotem zamówienia:

„Koncepcja rozbudowy drogi krajowej nr 60 na odcinku Psary – Raciąż od km 96+000 do km 109+529 wraz z uzyskaniem Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach”

Opis Przedmiotu Zamówienia jest zwany dalej „OPZ”

Integralne składniki OPZ:

- A. Opis ogólny,
- B. Wymagania – Koncepcja,
- C. Przedmiary i kosztorysy – szczegółowe wymagania,
- D. Opracowania środowiskowe – wymagania,
- E. Załączniki:
  - 1) Szczegółowe wymagania – opracowania geologiczne i geotechniczne,
  - 2) Mapy do celów projektowych – wymagania,
  - 3) Pomiary na skrzyżowaniach – wymagania,
  - 4) Badania ruchu tranzytowego – wymagania,
  - 5) Wzorcowe PFU,
  - 6) Dokument wzorcowy 8 – Wybrane przepisy prawa,
  - 7) Materiały informacyjne wymienione w pkt. 1 niniejszego OPZ.

Lokalizacja

Planowana inwestycja zlokalizowana jest w województwie mazowieckim, w powiecie płońskim, na terenie gminy Drobin oraz w powiecie płońskim na terenie gminy Raciąż, w ciągu drogi krajowej nr 60 od km 96+000 do km 109+529.

Cel i zakładany efekt zadania inwestycyjnego

Do podstawowych celów przedmiotowej inwestycji należą:

- zwiększenie nośności konstrukcji nawierzchni wraz ze zmianą kategorii ruchu z KR4 na KR5, podyktowane znacznym wzrostem natężenia ruchu w stosunku do aktualnych parametrów jezdni,
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w tym poprzez – przebudowę niebezpiecznych skrzyżowań m.in. w km 103+460 i 103+886, poszerzenie drogi oraz wzmocnienie konstrukcji jezdni,
- zmniejszenia uciążliwości związanej z dużym natężeniem ruchu na DK 60 dla mieszkańców, wynikającej z funkcjonujących aktualnie rozwiązań komunikacyjnych i stanu nawierzchni,
- dostosowanie parametrów technicznych drogi do istniejącego i prognozowanego natężenia ruchu, w tym m.in. ruchu rekreacyjnego i ciężarowego,
- dostosowania ciągów pieszych/ pieszo-rowerowych/ rowerowych (w tym budowa/przebudowa/remont) do aktualnych potrzeb mieszkańców wraz z budową/przebudową zatok autobusowych, wynikających ze względów bezpieczeństwa pieszych i uczestników ruchu drogowego,

- dostosowanie trasy i niwelety drogi do jej klasy technicznej (GP).

Cel opracowania:

- 1) wstępne określenie zakresu rzeczowego i finansowego przedsięwzięcia oraz ustalenie jego efektywności ekonomicznej,
- 2) ustalenie koncepcyjnych rozwiązań rozbudowy odcinka,
- 3) dostarczenie informacji do podjęcia decyzji inwestorskiej w sprawie celowości, zakresu i horyzontu czasowego realizacji zadania inwestycyjnego,
- 4) uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia,
- 5) dostarczenie niezbędnych danych i informacji do sporządzenia jednoznacznego Opisu Przedmiotu Zamówienia / Programu Funkcjonalno – Użytkowego kolejnego etapu przygotowania inwestycji do realizacji,
- 6) określenie wytycznych dla projektu budowlanego.

1. Materiały wyjściowe, dotychczasowe opracowania i decyzje

Nie dotyczy.

2. Stan istniejący

W stanie istniejącym odcinek drogi krajowej nr 60 objęty niniejszym opracowaniem przebiega w powiecie płońskim, na terenie gminy Drobin oraz w powiecie płońskim na terenie gminy Raciąż. Dany odcinek jest drogą klasy GP o kategorii KR4 i KR5. Przenosi on ruch rekreacyjny i ciężarowy. Częściowo przebiega przez obszary zabudowane (km 103+368 – 104+810, m. Drobin). Szerokość istniejącej jezdni na odcinku: km 96+000 - 103+720 - ok.6,0m, na odcinku: km 104+400 – 109+529 – ok. 7m, na odcinku: km 103+720 - 104+400 (m. Drobin) - ok.8m. Nawierzchnia bitumiczna na podbudowie tłuczniowej, chodniki tylko w m. Drobin w km 103+460 - 104+430 dł. 970m. W ciągu przedmiotowego odcinka drogi krajowej DK 60 występują liczne skrzyżowania z drogami gminnymi, powiatowymi oraz skrzyżowanie typu rondo z drogą krajową nr 10. Na danym odcinku DK 60 występują 4 zatoki autobusowe. Długość drogi w przekroju ulicznym – 710m, w przekroju szlakowym – 12,819km. Długość chodników w m. Drobin – 970m.

Średni Dobowy Ruch (SDR) dla DK nr 60 w 2015 roku wyniósł:

- od km 96+000 do km 104+367- pojazdy silnikowe ogółem – 4849 poj./dobę
- od km 104+367 do km 109+529 – pojazdy silnikowe ogółem – 5340 poj./dobę

Uwarunkowania wynikające z zagospodarowania terenu istniejącego oraz zainwestowanie i zagospodarowanie terenu w pasie wykonania i oddziaływania zadania

Należy ograniczyć do niezbędnego minimum ingerencje w tereny przyległe, w tym – w zakresie istniejących budynków i ogrodzeń.

Warunki wynikające z programów rządowych, wojewódzkich i samorządowych

Przyjęte rozwiązania należy skonfrontować z obowiązującymi dokumentami prawa miejscowego w zakresie zagospodarowania przestrzennego, w tym: Plan zagospodarowania przestrzennego

województwa mazowieckiego, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Miejsowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.

Archeologia

Teren przewidywany pod budowę drogi może wymagać wykonania badań archeologicznych. Wykonawca zobowiązany jest do uzyskania informacji o stanowiskach oraz zabytkach archeologicznych. Z uwagi na możliwość wykonywania badań archeologicznych oraz wycinki drzew na podstawie decyzji środowiskowej, Wykonawca dołączy do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej załącznik pokazujący wykaz działek na których prowadzone będą w/w prace.

Urządzenia infrastruktury technicznej w pasie planowanej inwestycji i sąsiedztwie

Wykonawca uzyska od właściwych gestorów sieci informacje o istniejących i planowanych sieciach, celem uwzględnienia w opracowywanych materiałach. W materiałach do decyzji środowiskowej należy uwzględnić także przewidywaną konieczność przebudowy / budowy sieci (w tym m.in.: budowa / przebudowa oświetlenia, budowa kanalizacji deszczowej), tak by możliwe było ich objęcie decyzją środowiskową.

Inne obiekty

Wykonawca uzyska od właściwych zarządców informacje umożliwiające prawidłową ocenę możliwości odprowadzenia wód opadowych do odbiorników, ich stanu technicznego, w celu uwzględnienia koniecznych działań na ciekach, zbiornikach, w materiałach do wniosku o decyzję środowiskową. System odwodnienia drogi krajowej ma być niezależny od melioracji szczegółowej. W przypadku braku takiej możliwości zastosowanie innego systemu tylko po akceptacji Zamawiającego.

Ponadto należy uwzględnić konieczność budowy/przebudowy przepustów na długości całego odcinka.

3. Wymagania dla inwestycji

3.1 Podstawowe parametry techniczne

Droga DK 60:

- 1) długość odcinka: – ok. 13,529 km,
- 2) klasa techniczna drogi: – GP,
- 3) prędkość projektowa:
na terenie zabudowanym – 50 km/h,
poza terenem zabudowanym – 80 km/h,
- 1) ilość pasów ruchu: 2 pasy ruchu
+ pasy lewoskrętu gdy zachodzi potrzeba,
- 2) odcinek:
  - przekrój szlakowy, półuliczny i uliczny
  - szerokość pasa ruchu – min 3,50 m,
  - szerokość opaski w przekroju szlakowym i półulicznym – 0,50 m,
  - pobocze w przekroju szlakowym i półulicznym – min 1,50 m, lub większe, jeśli zachodzi potrzeba lokalizacji urządzeń BRD oraz ochrony środowiska,
- 3) kategoria ruchu: – KR5 (do określenia w trakcie wykonywania niniejszego opracowania),

- 4) obciążenie: – 115 kN/oś,
- 5) pochylenie poprzeczne jezdni: – 2,0%,
- 6) Ponadto w ramach inwestycji analizę i wykonanie koncepcji dokumentacji w zakresie, m.in.:
- przebudowy niebezpiecznych skrzyżowań - przebudowa skrzyżowań w km 103+460 i 103+886 m. Drobin – jako wariant – proponowane wykonanie ronda,
  - poszerzenia drogi do 7,0 m (przy czym na odcinkach, gdzie szerokość istniejąca jest większa od zakładanej – zawężenie, w tym wynikające z uwarunkowań technicznych, prawnych, ekonomicznych lub innych istotnych – tylko po akceptacji Zamawiającego),
  - budowy/przebudowy ciągów pieszych, oraz w miejscach gdzie jest to technicznie możliwe – budowy ścieżek rowerowych/ciągów pieszo – rowerowych,
  - rozwiązania odwodnienia – w tym, w zakresie:
    - budowy kanalizacji deszczowej i innych elementów odwodnienia (zlokalizowanych poza pasem ruchu),
    - budowy/poszerzenia rowów przydrożnych,
    - budowy/przebudowy przepustów,
  - wykonania kanału technologicznego,
  - przebudowy / budowy oświetlenia ulicznego (w tym w miejscach kolizji z istniejącymi/projektowanymi ciągami komunikacyjnymi, budowa wzdłuż projektowanych ciągów),
  - budowy/przebudowy/remontu zatok autobusowych,
  - infrastruktury, w tym zakresie usunięcia kolizji z istniejącą siecią telekomunikacyjną,
  - ostatecznego określenia typów oraz podstawowych parametrów technicznych ewentualnych obiektów budowlanych, poszerzenie obiektów inżynierskich,
  - budowy lewoskrętów i prawoskrętów,
  - wykonania drogowych stacji pogodowych ASPG z kamerami,
    - wstępna lokalizacja DSP na odcinku Psary – Raciąż: km 104+550.
  - wykonania miejsca ważenia pojazdów, o następujących wstępnych parametrach:
    - lokalizacja – m. Drobin – odcinek prosty (dobra widoczność),
    - długość stanowiska bez zjazdu / wjazdu – 70 m,
    - szerokość – 7 m,
    - oddzielenie stanowiska od pasa ruchu wyspą szerokości 1,5m – bez wyniesienia, aby pojazdy mogły w dowolnym miejscu wjechać / wyjechać bez niszczenia opon,
    - nawierzchnia z betonu cementowego o maksymalnym pochyleniu podłużnym stanowiska nie większym niż 1% i nachyleniu poprzecznym 2%,

- odchylenie płaszczyzny nawierzchni stanowiska niższe od maksymalnych - 5mm / +9mm,
- zagłębienie pod wagi w odległości 30 m od początku prostej części zatoki, umocnieniem krawędzi wnęki jest obramowanie kątownikiem ze stali nierdzewnej; odwodnienie wnęki,
- wymiary wnęki pod wagę (uwaga: wymiary wnęki mogą ulec zmianie spowodowanej rodzajem wag przenośnych):
  - długość – 7 m (szerokość stanowiska),
  - szerokość – 54 cm,
  - głębokość – 4 cm,
- oświetlenie stanowiska uruchamiane przez służby kontrolne na miejscu,
- przejazdów przez ronda na wprost w ciągu głównym, zamykane – dla pojazdów ponadgabarytowych,

Drogi pozostałe:

Klasy i parametry dróg powiatowych i gminnych należy uzgodnić z ich zarządcami. Parametry techniczne zgodne z obowiązującymi przepisami.

3.2 Odcinek:

Początek - początek trasy założono w km 96+000

Koniec - koniec trasy założono w km 109+529

Długość - ok. 13,529 km

3.3. Wytyczne do zakresu objętego opracowaniem

Wariantowanie trasy:

- wariant bezinwestycyjny;
- warianty z proponowanymi rozwiązaniami, minimum **1** wariant przebiegu; w ilości wariantów zawarte są również podwarianty oraz złożenia wariantów.

W opracowanych wariantach należy uwzględnić:

- analizę w zakresie wykonania spowolnień ruchu na wlotach do miejscowości – wariantowo jako odginanie wyłącznie pasów ruchu prowadzących do miejscowości oraz odginanie obu pasów ruchu w tych samych przekrojach.
- zaprojektowanie przebudowy niebezpiecznych skrzyżowań, w tym m. in.:
  1. zaprojektowanie przebudowy niebezpiecznego skrzyżowania w km 103+460 - minimum 2 warianty, w tym - jako wariant - wykonanie ronda,
  2. zaprojektowanie przebudowy niebezpiecznego, nienormatywnego skrzyżowania w km 103+886-minimum 2 warianty, w tym - jako wariant - wykonanie ronda,

Rozwiązania projektowe mają zapewnić:

- bezpieczeństwo,
- ciągłość komunikacyjną układu lokalnego.

Należy przeprowadzić analizę w zakresie koniecznych odstępstw od przepisów technicznych, wynikających z przyjętych rozwiązań projektowych, wraz z przygotowaniem propozycji ich zapisów.

Należy uzyskać od Zarządców dróg informacje dotyczące planów rozbudowy/przebudowy odcinków dróg, w szczególności kolidujących z planowaną inwestycją.

W związku z koniecznością zapewnienia możliwości przejazdu dla pojazdów ponadnormatywnych - należy określić maksymalne gabaryty ww. pojazdów, których poruszanie się umożliwiają przyjęte rozwiązania. Ponadto należy uwzględnić rozwiązania umożliwiające szybki demontaż konstrukcji wsporczych oznakowania pionowego.

Ronda należy zaprojektować w dwóch podwariantach, w tym jeden z podwariantów jako tzw. „rondo turbinowe”. Należy zaprojektować rozwiązania umożliwiające przejazd pojazdów ponadnormatywnych przez ronda.

Inwentaryzacja przyrodnicza – jeśli wymagana przez Organ Ochrony Środowiska - w pasie minimum 500 m (minimum po 250 m od osi jezdni oraz minimum po 500 m od osi jezdni w rejonie obszarów Natura 2000).

4. Zawartość i forma opracowania

4.1 Zawartość opracowania i ilość egzemplarzy

Opracowanie obejmuje następujące pozycje:

I. Materiały do wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU), w tym:

1) Opracowania środowiskowe;

II. Materiały wyjściowe do przetargu Projektuj i Buduj – w tym:

1) Koncepcja;

2) Opracowania geologiczno-inżynierskie z załącznikami;

3) Mapa do celów projektowych (oklauzulowana);

4) Przedmiary;

5) Kosztorysy;

wykonane zgodnie z niniejszym OPZ, dokumentami określonymi w Umowie i będącymi załącznikami do niniejszego OPZ oraz właściwymi i aktualnymi przepisami, wytycznymi, w tym wytycznymi GDDKiA, instrukcjami i wiedzą techniczną.

Ilość egzemplarzy:

- Koncepcja projektowa – **2** komplety
- projekt prac geologicznych (zatwierdzony) – **1** komplet
- dokumentacja geologiczno-inżynierska i hydrogeologiczna – **2** komplety
- materiały do wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU) – **5** kompletów
- wszystkie pozostałe elementy – po **2** komplety;

Podane liczby odnoszą się do ostatecznej, zaakceptowanej formy dokumentacji.

4.1.1 Szczegółowość opracowań

Opracowania projektowe powinny być wykonane z **odpowiednią szczegółowością** (dokładnością). Odpowiednia szczegółowość dotyczy istniejących i projektowanych parametrów terenu i parametrów obiektów wchodzących w skład opracowań projektowych. Stopień szczegółowości zależy głównie od celów jakie przypisano danemu opracowaniu projektowemu

oraz od rodzaju i złożoności projektowanego zadania. Uściślenie zastosowanego tu pojęcia: **odpowiednia szczegółowość**, w odniesieniu do konkretnego opracowania projektowego, jest zadaniem Wykonawcy (projektanta), o ile Zamawiający nie podał w pozostałych dokumentach umowy własnych wymagań w zakresie szczegółowości opracowań. Rozwiązania projektowe zamieszczane w materiałach służących do uzyskania potrzebnych opinii, uzgodnień i pozwoleń powinny przedstawiać niezbędny na danym etapie zakres szczegółowości projektowanego zadania inwestycyjnego.

Niezależnie od warunków zawartych w pozostałych dokumentach umowy i ustaleń własnych projektanta należy uwzględnić wymagania przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i form projektu budowlanego oraz obowiązujących warunków technicznych, w zakresie, w jakim odnoszą się do opracowywanych dokumentów.

Należy przestrzegać poniższej klasyfikacji stopni szczegółowości opracowań:

- **szczegółowo (ostatecznie)** – oznacza, że zaprojektowane elementy lub ich parametry nie będą się zmieniać w następnych stadiach dokumentacji projektowej. Zakłada się, że zostaną one zaprojektowane na podstawie dokładnych danych wyjściowych i dokładnych metod obliczeń lub analiz.
- **dość szczegółowo** – oznacza, że zaprojektowane elementy lub ich parametry będą się zmieniać w niewielkim zakresie w następnych stadiach dokumentacji projektowej. Zakłada się, że zostaną one zaprojektowane w oparciu o dokładne lub dość dokładne dane wyjściowe i szacunkowe metody obliczeń i analiz.
- **wstępnie** – oznacza, że zaprojektowane elementy lub ich parametry będą przedmiotem uściśleń w następnych stadiach dokumentacji projektowej. Zakłada się, że zostaną one zaprojektowane w oparciu o szacunkowe dane wyjściowe i szacunkowe metody obliczeń i analiz.

4.2 Forma opracowania

4.2.1 Szata graficzna spełniająca następujące wymagania:

- czytelność, przejrzystość i jednoznaczność treści;
- zgodność z wymaganiami odpowiednich przepisów, norm i wytycznych;
- ilość arkuszy ograniczona do niezbędnego minimum;
- poszczególne części dokumentacji oprawione w tomy i zeszyty;
- każdy tom zawiera spis zawartości kompletu opracowania oraz spis treści tomu;
- rysunki wykonane według zasad rysunku technicznego;
- każdy rysunek, strony tytułowe i okładki poszczególnych części składowych opatrzone metryką;
- metryka winna zawierać: nazwę i adres obiektu budowlanego, tytuł rysunku, jego skalę, imię i nazwisko projektanta(ów), sprawdzającego(ych), datę i ich podpis(y), specjalność i numer uprawnień budowlanych;
- tekst sporządzony zgodnie z zasadami języka polskiego tzn. poprawnie pod względem stylistycznym, gramatycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym, przy użyciu dostępnych formatów tekstu, takich jak wielkość czcionki, wyróżnienia, pogrubienia, kursywa itp.

4.2.2 Oprawa Opracowań:

Poszczególne elementy opracowania, oddzielnie oprawione należy dostarczyć Zamawiającemu w walizkach (teczkach) z uchwytnymi (ułatwiającymi przenoszenie). Egzemplarze opracowania

należy ponumerować w widocznym miejscu – zarówno walizki jak i poszczególne elementy znajdujące się w walizkach.

Wymaga się, aby dokumentacja była zamieszczona w trwałych teczkach zbiorczych (umożliwiających wielokrotne użytkowanie) z przyklejonymi kartami tytułowymi na każdej stronie oraz ze spisem zawartości zamieszczonym od wewnątrz.

Przed przekazaniem opracowań projektowych do odbioru częściowego lub ostatecznego Wykonawca przedstawi Zamawiającemu do akceptacji proponowany spis teczek, tomów i ogólną szatę graficzną opracowań projektowych.

4.2.3 Format dokumentacji papierowej:

Dokumentacja złożona do formatu A4, zapewniający możliwość wielokrotnego użytkowania dokumentacji.

4.2.4 Format dokumentacji elektronicznej:

Na nośniku danych należy zachować taki układ folderów, na jaki podzielono opracowanie wersji papierowej. Pliki jednoznacznie opisane celem ułatwienia ich identyfikacji.

Zapis w wersji cyfrowej (oddzielnie wersja edytowalna, oddzielnie PDF) należy dołączyć do dokumentacji projektowej zaopatrzonej w odpowiednią kieszeń.

Wersje nieedytowalne: format plików .pdf, .jpg

Wersje edytowalne w formatach zgodnych z zapisami poszczególnych dokumentów wzorcowych, w tym co do zasady:

- części opisowe - pliki w formacie kompatybilnym z edytorem tekstów MS Word,
- obliczenia - pliki w formacie kompatybilnym z arkuszem kalkulacyjnym MS Excel. Wszystkie wyliczenia umieszczone w tabelach winny być wykonane w postaci otwartych (jawnych) formuł, z użyciem standardowych funkcji programu (bez użycia makr, funkcji indywidualnych, funkcji zapisanych w szablonach i dodatkach do arkusza używanych przez Wykonawcę);
- mapy i rysunki – pliki w formacie kompatybilnym z programami Microstation i Autocad, tj.: .dgn, .dwg, .dxf, w tym format .dxf jako format obowiązkowy. Dane dla określonej grupy rysunków składających się na jedną całość, np. plan sytuacyjny, niwelety, przekroje poprzeczne, itp. należy przedstawić w jednym pliku (lub z ewentualnym podziałem na mniejsze w przypadku dużego zakresu) z zaznaczeniem w pliku poszczególnych arkuszy wydruku lub ramek na oddzielnej warstwie. Wszelkie pliki referencyjne wektorowe i rastrowe dowiązane do plików podstawowych muszą znajdować się w tym samym folderze co plik podstawowy, aby nie dochodziło do gubienia ścieżek. W oddzielnym folderze należy umieścić zestaw plików linii i czcionek, które są niezbędne do właściwego wyświetlenia zawartości plików.

Dodatkowo w związku koniecznością dokonywania analiz przestrzennych konfliktów projektowych inwestycji z krajowym systemem obszarów chronionych oraz budowania bazy danych o projektowanych przebiegach dróg, należy załączyć pliki w formacie GIS (*.shp) przedstawiające przebieg planowanych dróg wykonane w aktualnie obowiązującym układzie współrzędnych geodezyjnych, o nazwach zawierających numer drogi i określenie odcinka.

4.2.5 Wymagania pozostałe

Zdjęcia należy wykonać techniką cyfrową. Zdjęcia mają posiadać datę wykonania w obrazie zdjęcia oraz dane geolokalizacyjne zawarte w pliku zdjęcia. Zdjęcia w rozdzielczości minimum 3264x2448 pikseli.

4.3 Opracowania dopuszczone do wykonania przez Wykonawców kolejnych stadiów i etapów inwestycji

Opracowania projektowe uzyskane w wyniku realizacji niniejszego zamówienia będą podstawą do dalszych opracowań projektowych. Oznacza to, iż opracowania będą podlegały dalszym uszczegółowieniom i modyfikacjom. Niniejsze zamówienie obejmuje udzielenie przez Wykonawców (Autorów Dzieł) upoważnienia do wykonania dalszych etapów opracowań projektowych, w tym w szczególności do dokonywania modyfikacji, optymalizacji i uszczegółowienia.

Rozwiązania projektowe zaproponowane w wyniku opracowania dokumentacji muszą zapewniać możliwość uzyskania niezbędnych uzgodnień, postanowień, zezwoleń i decyzji. W szczególności rozwiązania obejmujące urządzenia ochrony środowiska oraz odwodnienie drogi muszą zapewniać prawidłowe użytkowanie drogi i uzyskanie wymaganych decyzji.

Opracowania muszą także umożliwić Zamawiającemu uzyskanie decyzji środowiskowej uprawniającej do wykonania badań archeologicznych oraz wycinek drzew na podstawie ostatecznej decyzji środowiskowej.

5. Kontrola jakości opracowań

Dokumenty projektu

W trakcie wykonywania prac związanych z Umową Wykonawca i Zamawiający tworzą dokumenty projektu, które stanowią dokumentację przebiegu procesu wykonywania umowy i dokumentację kontroli przeprowadzanych przez Zamawiającego i Wykonawcę.

Dokumenty projektu to:

- 1) notatki i protokoły ze spotkań w sprawie dokumentacji projektowej;
- 2) korespondencja pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą;
- 3) korespondencja Wykonawcy ze stronami trzecimi;
- 4) uzyskane dla dokumentacji projektowej wszelkie: oceny, opinie, protokoły sprawdzeń, raporty z kontroli wraz z ich analizą dokonaną przez Wykonawcę;
- 5) raporty Wykonawcy z realizacji projektu.

Dokumenty projektu będą przechowywane u Wykonawcy w miejscu odpowiednio zabezpieczonym. Wszelkie dokumenty projektu będą zawsze dostępne dla Zamawiającego.

5.1. Nadzór Zamawiającego

5.1.1. Spotkania w sprawie opracowań

Bieżący nadzór nad zgodnością przebiegu procesu projektowego z wymaganiami Umowy wykonywany jest przez Zamawiającego podczas spotkań z Wykonawcą. Podczas trwania procesu projektowego wystąpią następujące rodzaje spotkań w sprawie dokumentacji projektowej:

Rada projektu - spotkanie w siedzibie Zamawiającego, przy udziale Wykonawcy, Zamawiającego oraz ewentualnie innych zaproszonych stron, której głównymi celami są:

- prezentacja przez Wykonawcę bieżącego postępu wykonywania opracowań projektowych przed Zamawiającym,
- prezentacja przez Zamawiającego wniosków z przeglądów opracowań projektowych,
- omówienie i ewentualne rozstrzygnięcie problemów, do których rozstrzygania upoważniony jest jedynie Zamawiający,

- omówienie warunków i uzgodnień otrzymanych od instytucji i osób trzecich.

Rady projektu odbywać się będą z częstotliwością zaleconą przez Zamawiającego, zgodnie z harmonogramem prac, nie rzadziej jednak niż raz na miesiąc. Wykonawca jest zobowiązany do przygotowania materiałów na Radę projektu w formie prezentacji multimedialnej. Materiały przygotowane na spotkanie (także w wersji multimedialnej) zostaną przekazane Zamawiającemu przed Radą w terminie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i przygotowanie stosownych wniosków. Wykonawca sporządza z Rad projektu protokół do zaakceptowania przez Zamawiającego.

Spotkanie robocze - spotkanie zasadniczo w siedzibie Zamawiającego, przy udziale Wykonawcy, Zamawiającego i ewentualnie innych stron, której celem jest dokonanie wyjaśnień i ustaleń roboczych, lub wizyta na miejscu którego dotyczą opracowania projektowe. Spotkania robocze odbywać się będą z inicjatywy Wykonawcy lub Zamawiającego. Wykonawca sporządza ze spotkań notatkę do zaakceptowania przez Zamawiającego. Notatka winna być sporządzana na bieżąco.

Wizja lokalna Zamawiającego - niezależnie od bieżących potrzeb wynikających z konieczności rozwiązania problemów zidentyfikowanych w toku prac projektowych, Zamawiający przewiduje możliwość przeprowadzenia wizji lokalnej w terenie dla całego zadania, połączonej z przeglądem opracowań projektowych, celem oceny ich adekwatności w stosunku do istniejących uwarunkowań terenowych. Wstępnie przewiduje się organizację 1 do 3 takich spotkań. Wykonawca zobowiązany jest zabezpieczyć te spotkania pod względem logistycznym (środki transportu, przygotowanie propozycji trasy przejazdu) uwzględniając udział 2-3 osób ze strony Zamawiającego. Każdorazowo ze strony Wykonawcy w spotkaniu zobowiązana będzie uczestniczyć osoba przewidziana w umowie do reprezentowania Wykonawcy, oraz projektant branży drogowej i stosownie do potrzeb – projektanci branżowi. W zależności od potrzeb Zamawiający jest upoważniony do żądania udziału w wizji lokalnej projektantów innych branż. Obowiązkiem Wykonawcy jest zapewnić udział w spotkaniach wymaganych przez Zamawiającego osób. Wizje lokalne odbywać się będą w terminach wskazanych przez Zamawiającego z wyprzedzeniem min. 7-dniowym.

Spotkania informacyjne ze społeczeństwem - w przypadku spotkań informacyjnych z samorządem i mieszkańcami Wykonawca będzie reprezentował Zamawiającego i będzie brał czynny udział w spotkaniach.

Zespół Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych (ZOPI) - działający na podstawie Zarządzenia Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad Nr 10 z dnia 23 czerwca 2016 r. w każdym z Oddziałów GDDKiA. Posiedzenie ZOPI jest to spotkanie w siedzibie Zamawiającego, przy udziale Wykonawcy, Zamawiającego oraz innych zaproszonych stron. Na posiedzenia ZOPI mogą być zapraszani przedstawiciele organów administracji samorządowej i rządowej oraz instytucji zainteresowanych ocenianym przedsięwzięciem inwestycyjnym, a także eksperci i rzeczoznawcy. Głównym celem ZOPI jest ocena dokumentacji pod względem: rozwiązań technicznych, ochrony środowiska i dóbr kultury, zajętości terenu, określenia kosztów efektywności ekonomicznej inwestycji oraz realizacji polityki transportowej oraz wskazanie wariantu preferowanego na podstawie materiałów i rekomendacji przedstawionych przez Wykonawcę. Na posiedzeniu prezentowane są przez Wykonawcę wykonane opracowania wraz z rekomendacjami, uzasadnieniami i wnioskami. Wykonawca zobowiązany jest wprowadzić ustalone na posiedzeniu ZOPI zmiany i poprawki w opracowaniach.

Zamawiający i Wykonawca mogą od siebie wzajemnie zażądać uczestniczenia w spotkaniach osób mających wpływ na terminowość i prawidłowość wykonania opracowań. Wykonawcę

reprezentować na spotkaniach będzie Kierownik Zespołu wraz z osobami wykonującymi wskazanymi przez Wykonawcę w ofercie w zależności od problematyki spotkania.

Udział przez Wykonawcę we wszystkich zwołanych spotkaniach przez Zamawiającego lub organy administracji samorządowej i rządowej oraz instytucji zainteresowanych przedsięwzięciem inwestycyjnym oraz przygotowanie materiału na te spotkania wliczony jest w cenę Umowną.

Wykonawca jest zobowiązany do notowania spraw omawianych na spotkaniach i przesłania propozycji protokołów i notatek do Zamawiającego w wersji elektronicznej edytowalnej w terminie do 3 dni roboczych od spotkania. Zamawiający może wprowadzić zmiany i uzupełnienia oraz zatwierdza protokoły i notatki.

O działaniach, które należy podjąć decyduje Zamawiający w trakcie spotkania lub niezwłocznie powiadamia o podjętej decyzji na piśmie, wszystkich biorących udział w spotkaniu.

Zamawiający jest uprawniony do dokonywania nadzoru nad wykonywaniem Umowy, a Wykonawca powinien udzielić mu niezbędnej pomocy. Podczas przeglądów Zamawiający powinien mieć zapewnioną możliwość łatwego dostępu do wykonywanych opracowań. Podczas przeglądów powinny być obecne osoby odpowiedzialne za zarządzanie projektem oraz odpowiedni projektanci, sprawdzający i autorzy opracowań projektowych, które będą kompetentne do udzielania wyjaśnień i otrzymywania instrukcji i uwag od Zamawiającego.

Zamawiający będzie oceniać zgodność wykonywania opracowań z wymaganiami Umowy na podstawie wyników własnych kontroli, jak i wyników kontroli wewnętrznej, dostarczonych przez Wykonawcę. Jeżeli wyniki kontroli Zamawiającego wykażą, że raporty Wykonawcy są niewiarygodne, to Zamawiający oprze się wyłącznie na własnych wynikach kontroli.

Zamawiający może zlecić przeprowadzenie powtórnych lub dodatkowych kontroli niezależnemu wykonawcy. Zamawiający będzie przekazywał Wykonawcy pisemne informacje o niedociągnięciach dotyczących: prac pomiarowych i badawczych, pracy personelu, metod projektowych i sposobu kontroli. Jeżeli niedociągnięcia te będą tak poważne, że mogą wpłynąć ujemnie na jakość lub terminowość opracowań, Zamawiający może natychmiast wstrzymać prace Wykonawcy i dopuścić dalsze prace dopiero wtedy, gdy niedociągnięcia Wykonawcy zostaną usunięte i stwierdzona zostanie odpowiednia jakość opracowań.

5.1.2. Harmonogram

Wykonawca, w terminie określonym w umowie, sporządzi harmonogram realizacji zamówienia, uwzględniający wszystkie terminy kluczowe, w tym terminy na dokonanie oceny opracowań (poszczególnych etapów) przez Zamawiającego.

Harmonogram zawierać ma w szczególności terminy:

- przekazanie materiałów do Audytów BRD;
- okresy sporządzania Audytów BRD (21 dni);

Terminy Audytów planowane są centralnie dla wszystkich inwestycji, stąd szczególna konieczność prawidłowego zaplanowania i przedłożenia materiałów zgodnie z harmonogramem, gdyż w przeciwnym przypadku Zamawiający nie gwarantuje możliwości przeprowadzenia audytów w terminach alternatywnych zgłaszanych przez Wykonawcę.

5.1.3. Raporty

Pisemny raport Wykonawcy z realizacji umowy, przedkładany w terminach zgodnych z umową, przedstawiany Zamawiającemu, zawierający w szczególności:

- opisy wykonanych w okresie od ostatniego raportu (podpisania umowy): prac, uzgodnień, uzyskanych opinii;
- określenie zaawansowania prac projektowych, w podziale na branże: drogową, mostową (obiekty inżynierskie), środowisko, sieci: sanitarne, gazowe, elektryczne, telekomunikacyjne;
- opis planowanych do wykonania działań, uzyskania opinii, uzgodnień;

- informacja o okolicznościach mających wpływ na terminowość wykonania projektu;
- informacja o przewidywanych zagrożeniach, opóźnieniach, proponowanych działaniach w celu eliminacji zagrożeń.

5.2. Nadzór Wykonawcy

Wykonawca jest odpowiedzialny za zorganizowanie systemu nadzoru i kontroli wykonywania opracowań. System nadzoru i kontroli będzie obejmował: personel, transport i wszystkie urządzenia niezbędne do wykonywania opracowań.

Wykonawca będzie przeprowadzać kontrolę wykonywania opracowań z częstotliwością zapewniającą stwierdzenie, że opracowania wykonano zgodnie z wymaganiami zawartymi w Umowie.

Wszystkie koszty związane z organizowaniem i prowadzeniem kontroli oraz wykonywaniem raportów ponosi Wykonawca.

Zamawiający będzie miał zapewnioną możliwość udziału w wykonywaniu kontroli wewnętrznej przez Wykonawcę.

Na zlecenie Zamawiającego Wykonawca będzie przeprowadzać dodatkowe kontrole i badania tych elementów opracowań, które budzą wątpliwości co do jakości, o ile kwestionowane elementy opracowań nie zostaną przez Wykonawcę ulepszone z własnej woli. Koszty tych dodatkowych kontroli i badań pokrywa Wykonawca tylko w przypadku stwierdzenia usterek.

Wykonawca jest zobowiązany do sukcesywnego przekazywania Zamawiającemu korespondencji w sprawach związanych z realizacją zamówienia.

5.3. Pozostałe ustalenia dotyczące jakości

5.3.1. Wykonawca odpowiada za ochronę opracowań i za wszelkie materiały wyjściowe używane i otrzymane w trakcie prac.

Wykonawca będzie przechowywał przez okres co do końca okresu obowiązywania gwarancji od daty odbioru końcowego egzemplarz archiwalny papierowy i elektroniczny wszystkich elementów opracowania.

5.3.2. Wykonawca zobowiązany jest do przeprowadzenia minimum **1** wizji lokalnej w trakcie przygotowywania materiałów do wniosku o uzyskanie Decyzji o Uwarunkowaniach Środowiskowych. Przez wizję lokalną w trakcie przygotowywania materiałów do wniosku o uzyskanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach rozumie się: oględziny terenu dla stwierdzenia stanu faktycznego, potwierdzone dokumentacją zdjęciową, przeprowadzone na całej długości odcinka dla wszystkich wariantów.

6. Odbiory

6.1. Określenia podstawowe

- „Protokół przekazania”** oznacza dokument potwierdzający przekazanie materiałów przez Wykonawcę do Zamawiającego, który jest pisemnym potwierdzeniem przekazania. Zawiera w szczególności: datę przekazania, elementy przekazywane, ilości egzemplarzy, formę przekazywanych materiałów. Potwierdzeniem są podpisy Wykonawcy i Zamawiającego.
- „Protokół odbioru częściowego”** oznacza dokument wystawiony przez Zamawiającego i podpisany przez obie Strony, potwierdzający odbiór elementu Opracowania. Protokół odbioru zawiera w szczególności: nazwę odbieranego elementu Umowy; datę przekazania, tj. dzień, w którym Wykonawca przedłożył Zamawiającemu do odbioru dany element Umowy; dzień odbioru bez uwag; daty przekazania i odbioru wskazane w umowie; oraz wszelkie inne daty

i zapisy niezbędne do ustalenia rzeczywistych terminów wykonania. Potwierdzeniem odbioru jest podpis Zamawiającego.

Protokół ten nie stanowi podstawy do wystawienia faktury.

Protokół ten stanowi podstawę do wystawienia Protokołu finansowego.

- c. **„Protokół odbioru końcowego”** oznacza dokument wystawiony przez Zamawiającego i podpisany przez obie Strony, potwierdzający końcowy odbiór Opracowania. Protokół ten określa datę odbioru końcowego i stanowi potwierdzenie należytego wykonania całości zobowiązań wynikających z Umowy. Potwierdzeniem odbioru końcowego jest podpis Zamawiającego.

Protokół ten nie stanowi podstawy do wystawienia faktury.

Protokół ten stanowi podstawę do wystawienia Protokołu finansowego końcowego.

- d. **„Protokół odbioru finansowy częściowy”** oznacza dokument wystawiony na podstawie zaawansowania z protokołu odbioru częściowego, będący podstawą wystawienia faktury.
- e. **„Protokół odbioru finansowy końcowy”** oznacza dokument wystawiony na podstawie protokołu odbioru końcowego, będący podstawą wystawienia faktury. Potwierdzeniem prawidłowo wystawionego protokołu jest podpis Zamawiającego.
- f. **„Protokół ZOPI”** – Protokół sporządzony z posiedzenia ZOPI, zawierający w szczególności: opis przedmiotu posiedzenia, ustalenia ZOPI, uchwałę ZOPI.

6.2. Zasady odbioru

- 6.2.1 Wyłącznie elektroniczna forma przekazania przez Wykonawcę opracowanych materiałów nie będzie traktowana za skuteczne doręczenie do Zamawiającego.
- 6.2.2 Zamawiający zastrzega sobie możliwość przekazywania uwag i zastrzeżeń w formie elektronicznej, z ich jednoczesnym nadaniem w wersji papierowej.
- 6.2.3 Niewniesienie przez Zamawiającego uwag i zastrzeżeń do przekazanych materiałów w terminie określonym w Umowie uważa się za odbiór bez zastrzeżeń.
- 6.2.4 Zamawiający w terminie odbioru zobowiązuje się do wskazywania uwag i zastrzeżeń do opracowań lub elementów Umowy przedstawionych przez Wykonawcę.
- 6.2.5 Wykonawca oprócz przygotowania dokumentacji przeprowadzi także prezentację opracowanego materiału na posiedzeniach ZOPI.
- 6.2.6 Zamawiający jest uprawniony do odmowy odbioru materiałów do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej wraz z wnioskiem przed przyjęciem stosownych elementów Umowy protokołem ZOPI.
- 6.2.7 Raport o oddziaływaniu na środowisko (w przypadku konieczności jego sporządzenia) podlega dwuetapowej procedurze odbioru, tj. materiał przekazany do odbioru najpierw podlega weryfikacji w Oddziale, a następnie po uwzględnieniu przez Wykonawcę uwag Oddziału przekazywany jest poprzez Oddział do uzgodnienia w Departamencie Inwestycji (DI).
- 6.2.8 Do posiedzeń ZOPI zostaną dopuszczone materiały, które zostały poddane Audytowi BRD i w których uwzględnione zostało stanowisko Zarządcy Drogi.

Dla dokumentacji związanej z geologią i geotechniką (w tym projekt prac geologicznych), tj.:

- a) Projekt prac geologicznych,
- b) Dokumentacja geologiczno-inżynierska i hydrogeologiczna,

- uzyskanie pisemnego uzgodnienia przez Dyrektora Departamentu Studiów (DS) jest podstawą do wystawienia i podpisania przez Zamawiającego stosownych Protokołów Odbioru.

Dokumentacje ostateczne należy przekazać w formie papierowej i elektronicznej nieedytowalnej i edytowalnej, wraz z oświadczeniem o zgodności wersji papierowej i elektronicznej, w ilości egzemplarzy wskazanej w SIWZ.

Materiały robocze oraz dokumentacja (elementy) przekazywana Zamawiającemu do zaopiniowania, akceptacji itp., nie są wliczone w ilości podane i wymagane do wykonania przez Wykonawcę.

Koszty związane z opracowaniem materiałów roboczych, przeznaczonych do uzgodnień, zaopiniowania, itp. bądź do prezentacji na spotkaniach i radach nie podlegają dodatkowej zapłacie i wliczone są w cenę ofertową.

7. Wymagania szczególne

7.1 Raport o oddziaływaniu na środowisko (o ile w przedmiotowej sprawie jego sporządzenie będzie konieczne):

Oprócz elementów wymienionych w załączniku nr 6 do zarządzenia nr 58 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 23.11.2015 r., powinien zawierać:

- nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu będzie zespół autorów
  - nazwisko i podpis kierującego tym zespołem,
- nazwiska osób wchodzących w skład zespołu autorów.

Do raportu konieczne będzie również dołączenie oświadczenia autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu będzie zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu następujących wymagań:

- ukończył, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze: nauk ścisłych z dziedziny nauk chemicznych lub nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi lub nauk technicznych z dziedziny nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska lub nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedziny nauk rolniczych, nauk leśnych

lub

- ukończył, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brał udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko.

Ponadto:

W przypadku, gdy inwestycja w oparciu o zapisy właściwych przepisów zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym – Raport o oddziaływaniu na środowisko winien zostać sporządzony jedynie w sytuacji, gdy

w oparciu o przedstawione dokumenty taki wymóg zostanie postawiony przez Organ właściwy dla wydania w przedmiotowej sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia lub taki wymóg dla przygotowanych dokumentów wynikał będzie bezpośrednio z właściwych przepisów - sporządzenie Raportu możliwe po uzyskaniu potwierdzenia konieczności jego wykonania przez Zamawiającego i Organ ochrony środowiska.

7.2. Materiały do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej:

Poza raportem (o ile w przedmiotowej sprawie jego sporządzenie będzie konieczne) i kartą informacyjną przedsięwzięcia Wykonawca jest zobowiązany do opracowania i pozyskania materiałów niezbędnych do złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wykaz materiałów do wniosku określają przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), w szczególności Art. 74. Materiały należy przygotować dla wariantu wskazanego przez Inwestora.

Należy uwzględnić konieczność przygotowania materiałów do wniosku dla wskazanego w raporcie, a innego niż wskazany przez wnioskodawcę, wariantu przebiegu drogi, w przypadku, gdy przedłożenia takich materiałów zażąda właściwy organ.

Zamawiane opracowanie należy wykonać w zakresie umożliwiającym uzyskanie jego zatwierdzenia przez ZOPI oraz uzyskanie decyzji środowiskowej, a następnie przygotowanie materiałów przetargowych w trybie projektuj i buduj.

7.3. Należy przeanalizować sposób zasilania awaryjnego i przedstawić Zamawiającemu zestawienie opisujące sposób zasilania ewentualnych pompowni pod kątem zasilania z niezależnych źródeł (tj. odrębnych linii elektroenergetycznych).

7.4. W analizie wielokryterialnej należy uwzględnić kryterium bezpieczeństwa ruchu dla obiektów inżynierskich.

7.5. Należy uwzględnić zapisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. *w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi* (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395):

7.5.1 Na etapie poprzedzającym złożenie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

a. Należy uwzględnić wstępne etapy identyfikacji terenu zanieczyszczonego określone w §6÷8 rozporządzenia, tj.:

- etap pierwszy obejmujący ustalenie działalności mogącej być przyczyną zanieczyszczenia na danym terenie obecnie lub w przyszłości (§6 Rozporządzenia...);
- etap drugi obejmujący ustalenie listy substancji powodujących ryzyko, których wystąpienie w glebie lub w ziemi jest spodziewane na danym terenie (§7 Rozporządzenia...);
- etap trzeci obejmujący zebranie oraz analizę dostępnych i aktualnych źródeł informacji istotnych dla oceny zagrożenia zanieczyszczeniem gleby lub ziemi nadanym terenie oraz dostępnych i aktualnych badań zanieczyszczenia gleby i ziemi substancjami powodującymi ryzyko z listy ustalonej w etapie drugim (§8 Rozporządzenia...).

Wyniki przeprowadzonej identyfikacji zanieczyszczenia powierzchni ziemi powinny stanowić element w odniesieniu do wszystkich analizowanych wariantów, a wnioski z przeprowadzonej oceny winny zostać zawarte w raporcie o oddziaływaniu na środowisko (w przypadku konieczności jego sporządzenia).

b. Jeżeli identyfikacja terenu zanieczyszczonego przeprowadzona w ramach jej wstępnego etapu (zgodnie z wymaganiami opisanymi w §6÷8 ww. rozporządzenia) wykaże realne ryzyko wystąpienia na rekomendowanym do

wydania DŚU wariantcie trasy gruntów zanieczyszczonych, to w ramach dokumentacji należy określić także założenia do wykonania badań wstępnych gleby, o których mowa w §9.1 pkt 1-5, tak aby można je było zrealizować na kolejnych etapach stadiów projektowych.

7.5.2 Jeżeli analizy wskażą konieczność przeprowadzenia badań wstępnych (§9 Rozporządzenia...), należy je zrealizować jako element uszczegółowienia w ramach niniejszego opracowania. Jednocześnie wykonawca jest zobowiązany do analizy otrzymanych wyników badań i jeżeli potwierdzają one wystąpienie zanieczyszczenia terenu to w ramach wykonanych prac należy określić założenia do przeprowadzenia dalszych badań szczegółowych, zgodnie z wymaganiami określonymi w §10.1 pkt 1-2. Do obowiązków wykonawcy należy przygotowanie kompletu materiałów w odniesieniu do zanieczyszczenia terenu, które przekazane zostaną do właściwego organu ochrony środowiska.

7.6 Należy wykonać materiały obejmujące wyniki inwentaryzacji zieleni - załącznik mapowy przedstawiający lokalizację drzew i krzewów wraz z nadanym im numerem ewidencyjnym oraz wykaz tabelaryczny zawierający informację o drzewach i krzewach (obwód drzewa, rodzaj i gatunek drzewa lub krzewu, powierzchnia zajmowana przez krzewy oraz analogiczne materiały obejmujące wycinkę istniejącej zieleni - w wersji analogowej i cyfrowej.

7.7 W ramach realizacji umowy, zgodnie z wymaganiami stanowiącymi część SIWZ, Wykonawca jest zobowiązany do opracowania Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie.

Cena ryczałtowa za wykonanie "dokumentacji geologiczno - inżynierskiej i hydrogeologicznej" obejmuje koszt uzyskania decyzji organu administracji geologicznej zatwierdzającej ten projekt, jeżeli w celu opracowania ww. dokumentacji zgodnie z wymaganiami SIWZ (w szczególności w zakresie ilości punktów badawczych i ich głębokości) zajdzie konieczność prowadzenia robót geologicznych.

7.8 Pomiary i analizy ruchu.

Pomiary i analizy ruchu należy wykonać zgodnie z wytycznymi będącymi załącznikami do niniejszego OPZ

7.8.1 Należy wykonać:

a). pomiary ruchu w następujących lokalizacjach:

- DK 60, km 102+900, miejscowość Świerczyn (jak w punkcie pomiarowym GPR2015 nr 11111),

Pomiary te należy wykonać kamerami przez 24 godziny (pomiar dobowy).

b) pomiary ruchu relacji skrzyżnych na skrzyżowaniach drogi krajowej nr 60 z drogami:

- we wszystkich lokalizacjach, w których skrzyżowanie DK60 z inną drogą będzie przebudowywane,
- obligatoryjnie na wszystkich skrzyżowaniach DK60 z inną DK (DK10)
- fakultatywnie na ważniejszych skrzyżowaniach z drogami powiatowymi i gminnymi
- pomiary – do wykonania zgodnie z wytycznymi (pomiary na skrzyżowaniach – wymagania) – w załączeniu.

Pomiary na skrzyżowaniach należy:

- przeprowadzić w okresach szczytu w godzinach 6 – 10 i 14 – 18, w podziale na strukturę rodzajową i kierunkową ruchu;

- rozszerzyć do wyników dobowych, na podstawie wyników przeprowadzonych pomiarów całodobowych na ww. odcinkach w zależności od wielkości ruchu.

Wykonawca zobowiązany jest przekazać wyniki swoich pomiarów. Wyniki należy przekazać w formie zestawień jako edytowalne pliki excel oraz w formie załącznika do raportu z pomiarów. Ostateczna forma przekazywanych danych do uzgodnienia z Departamentem Studiów.

Pomiary ruchu należy wykonywać w okresie od początku kwietnia przez maj do połowy czerwca albo od początku września do końca października, bez weekendów, świąt wraz z dniami poprzedzającymi i następującymi. Pomiarów nie należy wykonywać w okresie wakacyjnym, tj. od początku lipca do początku września. Dni tygodnia wykonywania pomiarów to: wtorek, środa lub czwartek.

Wykonanie pomiarów i prognoz ruchu należy wykonać jako jeden z pierwszych elementów umowy.

7.8.2 Prognozy ruchu

Wykonawca ma obowiązek wykonać prognozę ruchu bazując na założeniach przekazanych przez Departament Studiów oraz z wykorzystaniem krajowego modelu ruchu.

Założenia do prognoz zostaną przekazane przez Departament Studiów na wniosek Wykonawcy.

8. Personel – Inni Eksperci

Nie wymaga się przedłożenia w Ofercie danych osobowych kandydatów na stanowiska Innych Ekspertów ani informacji i dokumentów ich dotyczących. Celem zapewnienia należytego wykonania usługi, Wykonawca zapewni na etapie realizacji usługi udział następujących ekspertów w realizacji zamówienia:

8.1 Zespół środowiskowy

- 8.1.1. Kierownik Zespołu środowiskowego – kierujący zespołem opracowującym materiały do wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DŚU)
- 8.1.2. Akustyk
- 8.1.3. Specjalista z zakresu siedlisk przyrodniczych lub biologii roślin
- 8.1.4. Specjalista z zakresu zoologii

8.2 Geolog

8.3 Hydrogeolog

8.4 Geotechnik

8.5 Geodeta

8.6 Opracowujący Koncepcję organizacji ruchu

8.7 Projektant Mostowy

8.8 Sprawdzający dokumentacji branży mostowej

8.9 Ekspert ds. analiz ekonomicznych

8.10 Projektant branży wodno-kanalizacyjnej

8.11 Projektant branży elektrycznej

8.12 Projektant branży teletechnicznej

- 8.13 Projektant branży gazowej
- 8.14 Projektant melioracji
- 8.15 Kosztorysant

B. Wymagania - Koncepcja

I. WSTĘP

I.1. Cel

Celem opracowania jest:

- wstępne określenie zakresu rzeczowego i finansowego przedsięwzięcia,
- uściślenie przebiegu trasy oraz ustalenie typów oraz podstawowych parametrów technicznych obiektów budowlanych,
- określenie wytycznych dla projektu budowlanego i inwestycji w trybie projektuj i buduj
- umożliwienie przygotowania opisu przedmiotu zamówienia dla kolejnego etapu inwestycji.

II. Wykonanie

II.1. Szczegółowość opracowań projektowych

Opracowanie posiada charakter ogólny. Większość elementów planowanego zadania inwestycyjnego ma być szacowanych wstępnie lub dość szczegółowo, a tylko niewielka ich liczba określana ma być szczegółowo (ostatecznie).

Elementy, które należy zaprojektować i opracować szczegółowo (ostatecznie):

1) Obiekty drogowe:

- a) przebieg trasy w planie sytuacyjnym i przekrojach podłużnych;
- b) typy i lokalizacja skrzyżowań, kategorie i klasy dróg poprzecznych, równoległych i obsługujących sąsiadujący teren;
- c) główne składniki przekroju normalnego;
- d) Zasady dostępności do drogi (organizacja ruchu lokalnego);

2) Obiekty inżynierskie

- a) typy i lokalizacja obiektów,
- b) główne składniki przekroju ruchowego dla obiektu,
- c) szerokość i wysokość skrajni.

3) Inne obiekty:

- a) korytarze tras cieków i infrastruktury technicznej nadziemnej i podziemnej,
- b) typy i lokalizacja ważniejszych skrzyżowań z ciekami i infrastrukturą techniczną nadziemną i podziemną.

4) Urządzenia ochrony środowiska (propozycja wstępna):

- a) typy i ogólna lokalizacja urządzeń.

5) Urządzenia bezpieczeństwa i organizacji ruchu:

- a) typy i zasady lokalizacji urządzeń.

6) Urządzenia infrastruktury związanej i niezwiązanej z drogą:

a) typy i rodzaje urządzeń oraz ogólny zakres budowy.

7) Granice pasa drogowego

Dość szczegółowo:

- geometria dróg w planie, przekroju podłużnym i przekroju poprzecznym,
- geometria w planie: wariantowe rozwiązania skrzyżowań, dróg lokalnych, przejazdów, zjazdów publicznych oraz części drogowych urządzeń obsługi ruchu,
- lokalizacja i istotne elementy geometryczne „budowli ziemnych” występujących w pasie drogowym,
- konstrukcja nawierzchni drogi,
- usytuowanie urządzeń odwadniających (odwodnienie powierzchniowe, wgłębne i kanalizacja deszczowa), główne wymiary geometryczne (długości, przekroje, światła, rzędne), wielkości odprowadzanych wód i lokalizacja odbiorników wód, oraz inne ważne elementy konstrukcyjne i materiałowe, w szczególności wpływające na ukształtowanie pasa drogowego;
- zakres rzeczowy remontu lub przebudowy obiektów,
- elementy wyposażenia technicznego,
- koncepcja organizacji ruchu,
- analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Pozostałe parametry projektowanych obiektów i urządzeń, mogą być wykonane mniej szczegółowo. W opracowaniu należy m. in. określić szacunkową długość obiektów inżynierskich w ciągach projektowanych dróg.

II.2. Warianty skrzyżowań

W opracowaniu należy przeanalizować konieczność wariantowania typu i geometrii każdego z planowanych skrzyżowań dla każdego wariantu trasy drogi.

Każdy wariant skrzyżowania, który ma być uwzględniony w opracowaniu, musi być zaakceptowany przez Zamawiającego.

II.3. Audyt bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Audyt bezpieczeństwa ruchu drogowego przeprowadza się zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Generalnego Dyrektora GDDKiA.

Przeprowadzenia Audytu BRD dokonuje zespół audytorów GDDKiA. Niezbędne materiały potrzebne do wykonania Audytu BRD dostarcza Projektant.

Audyty BRD należy przeprowadzić analogicznie jak dla Audytu BRD stadium Projektu Budowlanego w zakresie i stopniu szczegółowości właściwym i możliwym dla niniejszego stadium dokumentacji.

III. Zawartość i skład

Opracowanie należy wykonać w podziale na tomy opisujące poszczególne zagadnienia:

CZĘŚĆ OGÓLNA - TECHNICZNA

- a) CZĘŚĆ OPISOWA
- b) CZĘŚĆ RYSUNKOWA

ANALIZY I PROGNOZY RUCHU

ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI RUCHU

OPRACOWANIA EKONOMICZNO – FINANSOWE

- I. KOSZTORYSY
- II. ZBIORCZE ZESTAWIENIE KOSZTÓW (ZZK)
- III. HARMONOGRAM REALIZACJI I FINANSOWANIA ZADANIA INWESTYCYJNEGO

III.1. Część ogólna:

Część ogólna ma charakter opisowo – rysunkowy, prezentuje przebieg projektowanej drogi.

W przedmiotowej części określone są wszystkie obiekty budowlane, głównie ich typ, rodzaj i konstrukcja dla obiektów nowoprojektowanych, a także szacunkowy zakres remontów i/lub przebudów. Projekty poszczególnych obiektów powinny być wykonywane w ścisłej wzajemnej koordynacji międzybranżowej.

W części tej przedstawione powinny być wszystkie warianty i planowane etapy przedsięwzięcia w odniesieniu do jednostek podziału administracyjnego kraju (w granicach poszczególnych województw i gmin).

A I. Część opisowa:

1. Przedmiot opracowania (rodzaj i nazwa zadania inwestycyjnego).

2. Cel i zakładany efekt zadania inwestycyjnego.

Informacja o tym, jaki cel ma być osiągnięty w wyniku realizacji zadania inwestycyjnego oraz jakie korzyści ogólnospołeczne nastąpią po zrealizowaniu inwestycji, dotyczące zarówno użytkowników dróg (korzyści bezpośrednie), jak też ogółu społeczeństwa, a szczególnie społeczności lokalnych (korzyści pośrednie).

3. Formalna podstawa opracowania.

4. Wykaz materiałów wyjściowych, informacyjnych i archiwalnych.

5. Lokalizacja i program zadania.

Zasięg terytorialny (położenie w odniesieniu do jednostek podziału administracyjnego i fizycznogeograficznego kraju), informacja o tym, jakie działania są przewidziane w programie (dotyczące dróg, obiektów inżynierskich, urządzeń ochrony środowiska, sieci infrastrukturalnych itp.), dane liczbowe określające kilometraże początku i końca odcinków, długość odcinków, funkcje, klasy, nazwy i numery dróg, kategorie ruchu, itp.

6. Istniejące zagospodarowanie terenu

(opis ogólny w zakresie niezbędnym do uzupełnienia części rysunkowej)

6.1 Zagospodarowanie istniejącego pasa drogowego:

a) dla wszystkich grup obiektów i większych obiektów budowlanych:

- nazwa, lokalizacja, rodzaj, kategoria, klasa, funkcja obiektu,
- charakterystyka funkcjonalności ważniejszych obiektów (np.: nośność, poziom swobody ruchu, skrajnia, przepustowość, wypadkowość, dostępność itp.),
- charakterystyczne elementy geometrii, konstrukcji i wyposażenia (np.: długość, szerokość, elementy przekroju poprzecznego, typ i rodzaj konstrukcji, itp.),

b) obiekty infrastruktury technicznej.

6.2 Zagospodarowanie istniejącego terenu przyległego:

a) konfiguracja i ukształtowanie terenu,

b) ważniejsze elementy zainwestowania i zagospodarowania terenu w pasie wykonania i oddziaływania zadania inwestycyjnego (w tym miejsca służące do obsługi podróżnych, takie jak obiekty gastronomii i stacje paliw, tereny mieszkaniowe i przemysłowe, obiekty chronione oraz ich odległości od planowanego przedsięwzięcia), stan techniczny,

c) istniejąca sieć komunikacyjna (drogowa i inna), także dla obsługi ruchu lokalnego,

- d) ważniejsze obiekty infrastruktury technicznej.

6.3 Charakterystyka istniejącej zieleni.

7. Uwarunkowania realizacyjne:

7.1 Warunki wynikające z dokumentów planistycznych, w szczególności z takich jak:

- a) koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju,
- b) plan zagospodarowania przestrzennego województwa,
- c) inne programy rządowe i programy wojewódzkie,
- d) studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- e) informacje od właściwych organów, prowadzących rejestry wydanych decyzji o lokalizacji drogi, warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, o pozwoleniach na budowę oraz zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

7.2 Warunki środowiskowe, w tym także dotyczące dóbr kultury, ochrony konserwatorskiej i archeologii.

7.3 Warunki geologiczne i górnicze terenu, w tym dane określające wpływ eksploatacji górniczej na teren zamierzenia budowlanego, znajdującego się w granicach terenu górniczego.

7.4 Warunki techniczne dla infrastruktury technicznej niezwiązanej z drogą.

7.5 Inne warunki (np.: związane z bezpieczeństwem budowli i bezpieczeństwem ruchu, przeciwpożarowe).

8. Projektowane zagospodarowanie terenu.

8.1 Trasa drogowa.

a) układ komunikacyjny:

- opis przebiegu trasy w odniesieniu do planowanego układu komunikacyjnego, powiązania z innymi drogami, dostępność z określeniem kategorii i klas dróg,
- opis przebiegu trasy w stosunku do trasy istniejącej (przy przebudowie),
- opis przebiegu trasy w odniesieniu do istniejącego i planowanego w MPZP zagospodarowania terenu,
- opis przebiegu trasy w odniesieniu do obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody oraz o ochronie zabytków.

b) ukształtowanie terenu i zieleni.

8.2 Obiekty i urządzenia budowlane:

- obiekty drogowe,
- obiekty inżynierskie,
- inne obiekty,
- urządzenia ochrony środowiska,
- infrastruktura techniczna w pasie drogowym niezwiązana z drogą.

Dla każdego projektowanego obiektu lub grupy obiektów należy podać:

- nazwę, lokalizację, typ i rodzaj,
- charakterystykę funkcjonalną np.: poziomy swobody ruchu, przepustowość, klasa techniczna, skrajnie, światła obiektów inżynierskich, dopuszczalne obciążenia (klasę obciążeń dla obiektów inżynierskich),
- inne istotne dane wynikające ze specyfiki obiektu.

8.3 Inne:

Należy wykazać zgodność projektowanych rozwiązań z warunkami technicznymi lub wskazać odstępstwa od przepisów techniczno-budowlanych (o ile takie występują).

9. Wskaźniki ekonomiczne

Przedstawienie wskaźników ekonomicznych (obliczonych w Części ekonomicznej) i wskazanie wariantu najbardziej korzystnego pod względem ekonomicznym.

A II. Część rysunkowa

1. Plan orientacyjny

Plan przedstawiający projektowane zadanie inwestycyjne (wszystkie warianty) i jego ważniejsze powiązania z istniejącą siecią drogową (opisaną numerami dróg i kierunkami ich przebiegu z podaniem kategorii i klas dróg), na tle ważniejszych elementów istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu, granic obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody oraz o ochronie zabytków oraz granic administracyjnych województw, powiatów i gmin. Skala 1:25000 do 1:50000.

2. Plan sytuacyjny

Plan sytuacyjny jest główną mapą dla wykonania opracowania. Mapa powinna odzwierciedlać aktualne zagospodarowanie terenu (w szczególności budynki i elementy przyrody). Na mapie pokazane są warianty zadania inwestycyjnego wraz z liniami rozgraniczającymi inwestycji (teren niezbędny dla projektowanych obiektów i urządzeń), powiązanie wariantów z istniejącą siecią drogową (opisaną numerami dróg i kierunkami ich przebiegu z podaniem kategorii dróg), istniejące i projektowane zagospodarowanie terenu, z uwzględnieniem danych dotyczących wydanych o ustaleniu lokalizacji, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwoleń na budowę i ZRID, sposób obsługi terenów sąsiednich, lokalizacja ważniejszych projektowanych obiektów, oznaczenie obiektów do likwidacji, odcinków istniejących dróg do rozbiórki, urządzeń infrastruktury, granice obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody oraz o ochronie zabytków, granice oddziaływania inwestycji na środowisko (wyznaczone w raporcie o oddziaływaniu na środowisko), lokalizacja urządzeń ochrony środowiska, granice administracyjne, itd. Skala 1:1000. Dopuszcza się zastosowanie skali 1:2000 (po uzgodnieniu z Zamawiającym), a dla miejsc szczególnie „wrażliwych” (tj. np. przejścia obok zabudowy, skrzyżowania) odpowiednio większą skalę. Preferowaną formą planu sytuacyjnego jest opracowanie numeryczne z wykorzystaniem treści dostępnych map klasycznych (mapy katastralne, mapa zasadnicza) oraz ortofotomapy.

Plan sytuacyjny zawiera w szczególności: obraz projektowanego zadania inwestycyjnego, jego powiązania z istniejącą siecią drogową, rozwiązania dla obsługi terenów sąsiednich, lokalizację ważniejszych projektowanych obiektów, urządzenia infrastruktury, ważniejsze elementy ochrony środowiska, inwestycje towarzyszące, linie rozgraniczające zadania inwestycyjnego, istniejące linie rozgraniczające, granice poszczególnych pasów drogowych, granice

administracyjne, granice działek wraz z numerami działek, kolizje z istniejącymi ciągami pieszymi, rowerowymi itp.

Plan sytuacyjny należy wykonać na mapie do celów projektowych.

3. Przekroje podłużne (skala dostosowana do skali planów sytuacyjnych).
4. Poglądowe przekroje normalne ważniejszych projektowanych obiektów i urządzeń w skali 1:100 do 1:200.
5. Inne istotne rysunki dla zobrazowania rozwiązań, w skali wg. uznania projektantów.
6. Dokumentacja fotograficzna.

III.2. CZĘŚĆ TECHNICZNA – DROGOWA

Analizowane są:

- a) obiekty drogowe;
- b) obiekty inżynierskie;
- c) urządzenia ochrony środowiska;
- d) inne obiekty;
- e) infrastruktura techniczna związana z drogą (np. kanalizacja, oświetlenie, w szczególności odwodnienie, z uwzględnieniem odbiorników docelowych);
- f) bezpieczeństwo pożarowe;
- g) infrastruktura techniczna w pasie drogowym niezwiązana z drogą.

Dla każdej w/w branży (obiektu) w tej części opracowania, należy przedstawić:

- a) inwentaryzacje i oceny stanu technicznego (o ile nie są zawarte w Opisie obiektów i w Rysunkach);
- b) opis obiektów;
- c) rysunki.

I) Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego.

Większość inwentaryzacji i wszystkie oceny techniczne w STEŚ powinny być wstępne. Wyniki inwentaryzacji i ocen stanu technicznego obiektów budowlanych, mogą być przedstawione bezpośrednio na rysunkach i w opisach projektów odpowiednich obiektów lub w oddzielnych opracowaniach.

1) Inwentaryzacje obiektów budowlanych.

Celem inwentaryzacji jest dostarczenie danych dotyczących ilości, cech geometrycznych i materiałowych obiektów. Dane są podstawą do oceny stanu technicznego obiektów istniejących lub do projektowania obiektów. Inwentaryzacja może być wykonana na podstawie materiałów archiwalnych, wizji i pomiarów terenowych.

2) Oceny stanu technicznego obiektów budowlanych (ekspertyzy).

Wynikiem ocen stanu technicznego jest stwierdzenie czy i w jakim stopniu możliwe jest wykorzystanie istniejących obiektów lub ich fragmentów dla potrzeb planowanego zadania inwestycyjnego albo podjęcie decyzji o zakresie ich rozbiórki. Podstawą ekspertyz są wyniki inwentaryzacji obiektów budowlanych.

Opracowanie oceny stanu technicznego powinno zawierać, m.in.:

- a) wstęp (przedmiot, podstawy, cel oceny technicznej),
- b) ocenę wyników inwentaryzacji ilościowej i geometrycznej,
- c) interpretację badań oraz ocenę techniczną cech materiałowych,
- d) opis, zestawienia ilościowe i rysunki dotyczące możliwego zakresu wykorzystania istniejącego obiektu dla celów planowanego zadania inwestycyjnego,
- e) proponowany zakres badań szczegółowych.

II) Opis obiektów.

Ogólny opis ważniejszych projektowanych obiektów i grup podobnych obiektów, wykonywany jako uzupełnienie rysunków. Opis zawiera, m.in.:

- 1) Wstęp (nazwa, lokalizacja, typ, rodzaj obiektu budowlanego),
- 2) Urządzenia obsługi uczestników ruchu i program użytkowy obiektu budowlanego,
- 3) Charakterystyczne parametry techniczno - geometryczne i architektoniczne obiektu budowlanego,
- 4) Wyniki oceny stanu technicznego
- 5) Kategoria geotechniczna obiektu, warunki i sposób jego posadowienia oraz sposób zabezpieczenia przed wpływami eksploatacji górniczej,
- 6) Wyposażenie obiektu w odwodnienie i oświetlenie,
- 7) Urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej w pasie drogowym niezwiązane z drogą, umieszczone w obiekcie (zazwyczaj zamieszczane w oddzielnym opracowaniu),
- 8) Sposób spełnienia warunków technicznych dotyczących bezpieczeństwa użytkowania (m.in. warunków do korzystania z obiektu przez osoby niepełnosprawne, rozmieszczenie wyjazdów i wjazdów, zapewnienie wymaganej widoczności),
- 9) Sposób ochrony dóbr kultury.

W skład Części technicznej wchodzi następujące składniki projektowe dla wszystkich wariantów obiektów i dla poszczególnych branż:

1. Obiekty drogowe

- 1) Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego.
- 2) Opis obiektów.
- 3) Rysunki:
  - a) plan sytuacyjny (skala 1:2000 - dopuszcza się zastosowanie skali 1:5000 po uzgodnieniu z Zamawiającym),
  - b) przekroje normalne (skala 100 do 1:200),
  - c) przekroje podłużne (skala spójna ze skalą planu sytuacyjnego),
  - d) charakterystyczne przekroje poprzeczne (skala 1:200 do 1:500).
  - e) schematy węzłów i skrzyżowań (koncepcja geometrii) (skala 1:1000 do 1:2000)

2. Inne obiekty

- 1) Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego.
- 2) Opis obiektów.
- 3) Rysunki:
  - a) plan sytuacyjny,
  - b) przekroje podłużne,
  - c) charakterystyczne przekroje poprzeczne,
  - d) inne rysunki elementów konstrukcji, instalacji i urządzeń – wg. potrzeb.

3. Urządzenia ochrony środowiska

- 1) Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego
- 2) Opis obiektów.
- 3) Rysunki:
  - a) plan sytuacyjny z naniesionym elementami systemu ochrony środowiska (skala jak dla całego opracowania),
  - b) inne rysunki elementów konstrukcji, instalacji i urządzeń – wg. potrzeb.

4. Infrastruktura techniczna w pasie drogowym niezwiązana z drogą

- 1) Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego.
- 2) Opis obiektów.
- 3) Rysunki:
  - a) plan sytuacyjny,
  - b) inne rysunki elementów instalacji i urządzeń – wg. potrzeb.

5. Bezpieczeństwo pożarowe

Opis wymagań dotyczących rozwiązań projektowych służących zapewnieniu bezpieczeństwa z punktu widzenia prowadzenia działań ratowniczych, w szczególności:

- a) rozmieszczenia wjazdów i wyjazdów awaryjnych i ich parametrów geometrycznych,
- b) przebiegu dróg mogących służyć ewakuacji i/lub przemieszczaniu się pojazdów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego wraz powiązaniem z istniejącą siecią dróg, w tym usytuowanie oraz parametry pasów ruchu przeznaczonych do wjazdu na autostradę pojazdów uprzywilejowanych przez Punkty Poboru Opłat (PPO),
- c) światła obiektów inżynierskich pod którymi mogłyby przemieszczać się pojazdy służb krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- d) lokalizacji przejazdów awaryjnych i ich długości,
- e) lokalizacji i długości barier łatwo rozbieralnych,
- f) lokalizacji hydrantów i innych miejsc poboru wody oraz wydajności tych źródeł,
- g) lokalizacji miejsc postojowych dla pojazdów przewożących towary niebezpieczne – o ile zakres koncepcji przewiduje rozwiązania szczegółowe Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP),
- h) lokalizacji kolumn alarmowych,
- i) lokalizacji ekranów akustycznych oraz wyjść awaryjnych,
- j) innych elementów istotnych z punktu widzenia prowadzenia akcji ratowniczej wymaganych przepisami lub wskazanych przez Państwową Straż Pożarną oraz Policję.

Szczegółowość powyższych przedsięwzięć zgodna z rozporządzeniami ministra właściwego do spraw transportu w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie oraz w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych.

A III. ZAŁĄCZNIKI

UZGODNIENIA I OPINIE ZADANIA INWESTYCYJNEGO.

Wykaz i kopie wstępnych stanowisk, opinii, warunków i innych pism uzyskanych w trakcie wykonywania opracowania wraz z ich omówieniem.

Należy umożliwić wypowiedzenie się organom, instytucjom, służbom i organizacjom na temat planowanego zadania inwestycyjnego, w zakresie swoich kompetencji, w szczególności:

- 1) Zainteresowani właściciele lub zarządcy dróg, kolei, wód, urządzeń infrastruktury technicznej i innych obiektów: w zakresie wydawania wstępnych warunków do likwidacji spodziewanych kolizji planowanego zadania inwestycyjnego z zarządzanymi przez nich obiektami oraz w zakresie wstępnego uzgodnienia rozwiązań projektowych.
- 2) Organy właściwych miejscowo zarządów województwa, powiatu oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
- 3) Minister właściwy do spraw zdrowia - w odniesieniu do inwestycji lokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych, zgodnie z odrębnymi przepisami.
- 4) Dyrektor właściwy urzędu morskiego - w odniesieniu do obszarów pasa technicznego, pasa ochronnego, morskich portów i przystani.
- 5) Właściwy organ nadzoru górniczego - w odniesieniu do terenów górniczych.
- 6) Właściwy wojewódzki konserwator zabytków - w odniesieniu do dóbr kultury chronionych na podstawie odrębnych przepisów.
- 7) Dyrektor właściwego regionalnego zarządu gospodarki wodnej, właściwi dyrektorzy zarządów melioracji i urządzeń wodnych - w odniesieniu do inwestycji obejmujących

wykonanie urządzeń wodnych oraz w odniesieniu do wykonywania obiektów budowlanych lub robót na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią.

- 8) Właściwi dyrektorzy parków narodowych i krajobrazowych, nadleśnictwa, koła łowieckie i pozarządowe organizacje ekologiczne (o ile zgłoszą się jako strona).
- 9) Dyrektor właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w odniesieniu do gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Lasów Państwowych.
- 10) Właściwy wojewódzki inspektor transportu drogowego (w zakresie ewentualnych zatok do ważenia i kontroli pojazdów).
- 11) Właściwy komendant wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej – wstępna opinia.
- 12) Właściwy komendant wojewódzkiej Policji – wstępna opinia.
- 13) Wojewódzki Sztab Wojskowy ze względu na lokalizację inwestycji zgodnie z odrębnym zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.
- 14) Wykonawca opracowania – obligatoryjnie uzgodnienia międzybranżowe, sprawdzenia.
- 15) Inni uznani przez Projektanta i/lub Zamawiającego – za koniecznych w sprawie.

III.3. CZĘŚĆ TECHNICZNA – OBIEKTY INŻYNIERSKIE

Koncepcja powinna dostarczyć Zamawiającemu odpowiedni materiał do dokonania wyboru wariantów o rozwiązaniach optymalnych z punktu widzenia ochrony środowiska i techniczno-ekonomicznego. Aby to osiągnąć należy przeprowadzić:

1. Ustalenie zakresu rzeczowego i finansowego realizacji obiektów inżynierskich,
2. Uwzględnienie wpływu oddziaływania obiektów inżynierskich na środowisko w czasie ich wykonywania i eksploatacji.

Szczegółowość opracowań

Należy określić szacunkową długość obiektów inżynierskich w ciągu projektowanych dróg, w tym w węzłach. Na podstawie takich danych, m.in. z opracowania drogowego, jak:

1. Niwelety dróg, przekroje poprzeczne oraz kategorie i klasy dróg.
2. Charakteru przeszkody (rzeka, dolina, droga itp.).
3. Wymagań ochrony środowiska - należy określić:
  - typy obiektów inżynierskich i ich ogólną lokalizację,
  - klasę obciążenia,
  - główne składniki przekroju ruchowego dla obiektu,
  - szerokość i wysokość skrajni,
  - sposób odwodnienia obiektu,
  - kategorię geotechniczną posadowienia obiektów budowlanych.

Materiały wyjściowe do projektowania (pomiar, badania, obliczenia i ekspertyzy)

1. Dane dotyczące stanu i konstrukcji istniejących drogowych obiektów inżynierskich.
2. Opracowania (projekty, ekspertyzy, wyniki badań) dotyczące istniejących i/lub projektowanych obiektów inżynierskich.
3. Pozyskane przez Wykonawcę (we własnym zakresie) materiały archiwalne będące w zasobach odpowiednich instytucji.

D I. CZĘŚĆ OPISOWA – OBIEKTY INŻYNIERSKIE

Część ogólna. Wykaz obiektów inżynierskich

1. Istniejące obiekty inżynierskie

Dla każdego istniejącego obiektu należy zamieścić krótki opis zawierający:

- nazwę, lokalizację, typ i konstrukcję (przekroje, przęsła, podpory),
- opis stanu technicznego na podstawie przeglądów lub/i ekspertyzy.

2. Projektowane obiekty inżynierskie

Dla każdego projektowanego obiektu lub grupy obiektów należy zamieścić krótki opis zawierający:

- nazwę, lokalizację, typ i rodzaj konstrukcji,
- klasę obciążeń,
- wymagania techniczne w zakresie klasy MLC.

Wymaga się, aby obiekty inżynierskie w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich zostały zaprojektowane na klasę obciążenia A, w tym pomosty obiektów mostowych na obciążenie pojazdem specjalnym STANAG 2021 klasy 150, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.

Wymaga się, aby obiekty inżynierskie w ciągu dróg powiatowych i gminnych zostały zaprojektowane zgodnie z klasą techniczną drogi, ale nie mniej niż na klasę obciążenia B, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.

Część techniczna.

Głównym celem części technicznej jest określenie typów i rodzajów konstrukcji obiektów inżynierskich nowoprojektowanych i szacunkowego zakresu: rozbiórek, remontów i/lub przebudów obiektów istniejących.

1. Inwentaryzacje istniejących obiektów budowlanych (pomiar i badania)

Inwentaryzacje i oceny stanu technicznego obiektów inżynierskich wykonuje się, gdy przynajmniej jeden z wariantów trasy przebiega po drogach istniejących. Jeśli są to drogi krajowe to szczegółowe dane o istniejących obiektach inżynierskich znajdują się w odpowiednich jednostkach administracji drogowej i w Systemie Gospodarki Mostowej (SGM). Natomiast jeśli zamawiający nie może zapewnić w materiałach wyjściowych, wiarygodnych (aktualnych) pełnych danych o stanie technicznym konstrukcji obiektów to należy wykonać inwentaryzacje i oceny stanu technicznego obiektów.

Głównym celem inwentaryzacji jest dostarczenie danych do oceny stanu technicznego istniejących obiektów lub do projektowania obiektów. Inwentaryzacja dotyczy cech ilościowych, geometrycznych i materiałowych i może być wykonywana na podstawie materiałów archiwalnych, wizji i pomiarów terenowych.

2. Oceny stanu technicznego istniejących obiektów budowlanych (ekspertyzy).

Głównym celem oceny stanu technicznego jest przesądzenie o zakresie możliwego wykorzystania istniejących obiektów lub ich fragmentów dla potrzeb planowanego zadania inwestycyjnego, gdzie przewiduje się rozbudowę lub przebudowę obiektu. Opracowane ekspertyzy powinny przesądzać też o zakresie ewentualnej rozbiórki istniejącego obiektu.

Opracowanie oceny stanu technicznego powinno zawierać m.in.:

- a) wstęp (przedmiot, podstawy, cel oceny technicznej);
- b) ocenę wyników inwentaryzacji ilościowej i geometrycznej;
- c) ocenę cech fizykochemicznych i wytrzymałościowych materiału konstrukcji, w tym dla:
  - betonu - ocenę jego właściwości ochronnych względem zbrojenia,
  - stali zbrojeniowej i sprężającej - rozmieszczenie stref korozji,
  - stali konstrukcyjnej - wpływu starzenia i zmęczenia materiału,
- d) ocenę stanu podłoża gruntowego;
- e) proponowany zakres badań dodatkowych.

Opracowania wynikowe pt. „Opinia geotechniczna”

Informacje z „Opinii geotechnicznej” zawierającej rozpoznanie podłoża gruntowo – wodnego i ustaloną kategorię geotechniczną projektowanej inwestycji liniowej.

Studium hydrologiczno-hydrauliczne.

Opracowanie powinno zawierać:

- wstępną charakterystykę geomorfologiczną i hydrograficzną terenu,
- określenie zasięgu zlewni dla poszczególnych cieków,
- opracowanie map terenów zalewowych na podstawie udostępnionych i opublikowanych danych o obszarach szczególnego zagrożenia powodzią z przedstawieniem ich zasięgu we wszystkich wariantach,
- wstępne obliczenia hydrologiczne przepływów maksymalnych o prawdopodobieństwie $p=1\%$, $p=0,5\%$, $p=0,3\%$ wykonane metodą empiryczną oraz na podstawie danych historycznych z posterunków wodowskazowych opublikowanych w rocznikach hydrologicznych dla wszystkich wariantów,
- wstępne obliczenie światła obiektów mostowych na głównych ciekach naturalnych przecinających projektowaną drogę,
- wstępne obliczenie światła przepustów.

Uwarunkowania środowiskowe dot. obiektów inżynierskich

Rozdział opracowany w celu przedstawienia ewentualnych zagrożeń spowodowanych oddziaływaniem inwestycji na warunki przyrodnicze i społeczne terenu, przedstawia rozwiązania przyjęte dla wyeliminowania szkodliwych oddziaływań. Należy przedstawić kompletne zestawienie przejść dla zwierząt, zawierające m.in. wstępne wymiary konstrukcji oraz ich lokalizację

w miejscach udokumentowanej, nasilonej migracji zwierząt dziko żyjących. Uwzględnić należy:

- przejścia w tunelach (przepustach) w poprzek korpusu drogi,
- przejścia po kładkach (wiaduktach) nad drogą.

Jednoznacznie przedstawić (w ww. zestawieniu) przypadki mostów o zwiększonej długości, gdzie konieczność uwzględnienia ekologicznej funkcji doliny cieku - w funkcjonowaniu środowiska i migracji zwierząt - wymusiła zwiększenie długości obiektu o pasy terenu przybrzeżnego pokrytego roślinnością

Opis (zestawienie) obiektów inżynierskich

Opisy zawierają m.in.: wstępne przyjęcie wymiarów konstrukcji poszczególnych obiektów, a w szczególności określenie ich:

- długości, w tym długości poszczególnych przęseł, (uwzględniające dla mostów wstępne oszacowanie światła),
- szerokości,
- powierzchni obiektu.

Ogólny opis dotyczy ważniejszych projektowanych obiektów i grup podobnych obiektów. Wykonywany jest tylko w zakresie niezbędnym, jako uzupełnienie rysunków i powinien zawierać m.in.:

- wstęp (nazwa, lokalizacja, typ, rodzaj obiektu budowlanego),
- charakterystyczne parametry techniczne - geometryczne i architektoniczne obiektu budowlanego,
- klasę obciążeń,
- kategorię geotechniczną posadowienia obiektu,
- wyniki oceny stanu technicznego obiektów istniejących,
- kategorię szkód górniczych.

W podsumowaniu przedstawić opis rekomendowanych:

- technologii,
- materiałów konstrukcyjnych,
- wyposażenia obiektów inżynierskich.

Przedstawić wykaz obiektów inżynierskich w tabeli wg wzoru:

Wykaz obiektów inżynierskich.

Lp.	Oznaczenie obiektu	Kilometraż	Klasa obciążenia	Kategoria geotechniczna	Stopień skomplikowania podłoża	Długość [m]	Szerokość całkowita prześła [m]	Powierzchnia całkowita [m ²]	Liczba przęseł	a [deg]	Koszt wskaźnikowy 1m ² konstrukcji nośnej [zł/m ²]	Koszt całkowity [zł]
1												
2												

Przedstawić wykaz przepustów dla celów ekologicznych i odwodnienia dróg w tabeli wg wzoru:

Wykaz przepustów (w tym zespolonych z przejściami dla zwierząt).

Lp.	Oznaczenie obiektu	Kilometraż	Kategoria geotechniczna	Stopień skomplikowania podłoża	Długość [m]	Przekrój poprzeczny	a [deg]	Spadek [%]	Koszt 1mb [zł/mb]	Koszt całkowity [zł]
1										
2										

3										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Część ekonomiczna

W części ekonomicznej należy sporządzić zestawienie kosztów obiektów inżynierskich. Koszty te obejmują koszty: rozbiórek, remontów, przebudów, realizacji i są to koszty wskaźnikowe.

D II. CZĘŚĆ RYSUNKOWA – OBIEKTY INŻYNIERSKIE

1. Plan sytuacyjny z naniesionym obiektami inżynierskimi (skala zgodna ze skalą rysunków pozostałych części opracowania, min. 1:1000).
2. Przekroje ruchowe na poszczególnych obiektach inżynierskich,
3. Inne rysunki elementów konstrukcji, instalacji i urządzeń – wg potrzeb.

III.4. ANALIZY I PROGNOZY RUCHU

W każdym przypadku należy sprawdzić stan aktualności prognozowanych wielkości i założenia, które zostały opracowane w poprzednim stadium.

W przypadku gdy:

- a) prognoza jest aktualna - przyjmowane są dane wynikowe z pomiarów i prognoz z poprzedniego stadium po uzgodnieniu z Departamentem Przygotowania Inwestycji GDDKiA (DPI),
- b) prognoza nie jest aktualna - należy wykonać ją ponownie przy nowych założeniach i w takim samym zakresie jak w Studium Korytarzowym, zgodnie z poniższymi wymaganiami:

Prognoza ruchu jest bardzo istotnym elementem, gdyż określa popyt na transport w przyszłości, w odniesieniu do stanu istniejącego i możliwych scenariuszy rozwoju sieci drogowej. Dane uzyskane z analizy ruchu są wykorzystywane nie tylko w badaniu sprawności sieci wzbogaconej o nowe elementy (przepustowość, praca przewozowa), parametry użytkowe takie jak prędkość podróży czy wpływ na bezpieczeństwo, lecz także do analiz środowiskowych i oceny efektywności ekonomicznej inwestycji.

Uwagi ogólne:

- 1) Analizy i prognozy ruchu powinny być wykonywane i opracowywane na podstawie najbardziej miarodajnych danych i przy zbliżonych założeniach (dla podobnych projektów),
- 2) Przed przystąpieniem do prac projektowych, analiz ekonomicznych, ocen oddziaływania na środowisko zaleca się uzgodnienie z Departamentem Studiów GDDKiA wyników analiz i prognoz ruchu oraz oceny warunków ruchu.

Wymagania ogólne:

- 1) Podstawową metodą prognozowania ruchu na sieci dróg krajowych, na której zarządzanie ruchem należy do Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad jest metoda modelowania.
- 2) Dopuszcza się, za zgodą właściwego Departamentu prognozowanie ruchu inną metodą niż metoda modelowania; np. zastosowanie metody uproszczonej do wykonania prognoz ruchu dla obwodnic miejscowości o liczbie mieszkańców poniżej 10000, o ile nie przebiegają w pobliżu dużego ośrodka generującego ruch (przemysłowego, handlowego, rekreacyjnego, centrów logistycznych, nowych przejść granicznych itp.), a dla istniejącego przebiegu drogi Departament dysponuje miarodajną prognozą ruchu.
- 3) Należy przyjąć:

- a) horyzonty czasowe prognozy ruchu zgodnie z wymaganiami Zamawiającego (w większości projektów wymagane jest, aby prognozy ruchu obejmowały okres co najmniej 20 lat od przewidywanej daty oddania inwestycji do użytku),
- b) miarodajny ruch godzinowy zgodnie z odrębnym Zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Wymagane dane wyjściowe

W analizach i prognozach ruchu należy:

1) Wykorzystywać następujące dane:

- a) wyniki ostatniego Generalnego Pomiaru Ruchu,
- b) wyniki badań ze stacji ciągłych pomiarów ruchu (obowiązkowo jeśli dobrze działającą stacją stała znajduje się w ciągu drogi nie dalej niż 100 km),
- c) dane ze Straży Granicznej, (dotyczy to zwłaszcza odcinków dróg w odległości mniejszej niż 100 km od przejścia granicznego),
- d) pomiary ankietowe (np. badania źródło – cel) otrzymane od GDDKiA DS lub Zamawiającego,
- e) dane lub wyniki z innych opracowań, w uzgodnieniu z GDDKiA DS ,
- f) dane statystyczne dotyczące między innymi gęstości zaludnienia, zatrudnienia, wskaźnika motoryzacji, wielkości wskaźnika bezrobocia, itp. należy przyjmować na podstawie aktualnych danych GUS (www.stat.gov.pl),
- g) dane demograficzno-gospodarcze dla rejonów komunikacyjnych konieczne dla uszczegółowienia modelu (z innych dostępnych źródeł, np. urzędów samorządowych, deweloperów itp.) w stanie istniejącym oraz w okresie prognozy.

2) Wykonać dodatkowe pomiary ruchu,

Pomiary należy wykonać w zakresie ustalonym na etapie przygotowania dokumentów przetargowych, indywidualnie dla każdego projektu, dla zapewnienia należytego zakresu i dokładności opracowania prognozy tj.:

- a) pomiary ankietowe (np. badania źródło – cel),
- b) pomiary w przekrojach (ręczne lub automatyczne) – przy obliczeniach wielkości SDR na podstawie pomiarów krótkotrwałych należy uwzględnić dobowe, tygodniowe i roczne wahania ruchu,
- c) wykonać dodatkowe pomiary ręczne lub automatyczne niezbędne np. do uzasadnienia właściwego przebiegu obwodnicy, i sposobu podłączenia do niej pozostałej sieci dróg:
  - struktury kierunkowej na skrzyżowaniach i węzłach,
  - czasów podróży (w godzinie szczytu, poza godzinami szczytu).

Wymagania dotyczące założeń do prognoz ruchu:

W analizach i prognozach ruchu należy przyjmować najbardziej aktualne założenia udostępniane na stronie internetowej www.gddkia.gov.pl,

- a) prognozy wskaźnika wzrostu PKB do celów planistyczno - projektowych dla dróg krajowych,

- b) zasady prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na sieci drogowej do celów planistyczno projektowych,
- c) wskaźniki wzrostu ruchu poszczególnych kategorii pojazdów na granicach Polski, w kolejnych horyzontach czasowych prognozy,
- d) założenia dotyczące planowanego rozwoju sieci drogowej,
- e) typy odcinków stosowanych w modelu i odpowiadające im funkcje oporu,
- f) koszty eksploatacji pojazdów,
- g) koszty czasów podróży,
- h) wartość czasu i kosztów używania pojazdów stosowane do rozkładu macierzy na sieć drogową,
- i) koszty komfortu,
- j) opłaty za przejazd drogami,
- k) zasady uwzględniania wielkości ruchu autobusowego,
- l) zasady weryfikacji zgodności modelu ruchu z wynikami pomiarów w roku bazowym.

Uwaga: Wykonanie prognoz ruchu przy innych założeniach wymaga uzasadnienia i uzgodnienia z DS GDDKiA.

Powyższe nie jest tożsame z wymaganiami dla prognoz wykonywanych dla opracowań w fazie uzyskania wsparcia finansowego z MIF (UE), które to instytucje mogą mieć szczególne wymagania w tym zakresie.

Wymagania dotyczące modelowania ruchu

Wymagania dotyczące modelowania ruchu (zgodnie z Niebieską księgą – infrastruktura drogowa):

- 1) Prognozowanie ruchu przy użyciu modeli ruchu wymaga wyliczenia macierzy podróży.
Macierz podróży (zwana również więźbą ruchu) jest to matematyczny zapis liczby podróży wykonywanych pomiędzy rejonami komunikacyjnymi, na które podzielony jest obszar analizy. Macierze należy opracować w podziale na kategorie użytkowników. Sposób podziału zależy od tego, czy prognoza ruchu jest wykonywana dla inwestycji na drogach zamiejskich czy na sieci ulicznej.
- 2) Macierz roku bazowego należy opracować dla ostatniego roku, w którym wykonano Generalny Pomiar Ruchu (ewentualne przyszłe aktualizacje GPR lub innych krajowych badań zleconych przez GDDKiA). Dla roku bazowego do weryfikacji modelu należy wykorzystać wyniki ostatniego GPR, natomiast dla modelu kontrolnego wyniki pomiarów z uwzględnieniem sezonowych i tygodniowych wahań ruchu.
- 3) Jeśli prognoza dla inwestycji na drogach zamiejskich nie jest wykonywana za pomocą krajowego modelu ruchu, należy opisać szczegółowo proces tworzenia macierzy i zastosowane modele matematyczne.
- 4) Więźby ruchu dla dróg zamiejskich należy opracować w podziale na kategorie pojazdów, zgodnie z podziałem przyjętym w krajowym modelu ruchu.
  - samochody osobowe,
  - samochody dostawcze,
  - samochody ciężarowe,

- samochody ciężarowe z przyczepami/naczepami.
- 5) Ruch autobusów należy przyjąć zgodnie z zasadami przyjętymi na stronie internetowej www.gddkia.gov.pl.
- 6) Dla macierzy pojazdów osobowych wskazane jest dodatkowe wydzielenie motywacji podróży użytkowników, co najmniej w zakresie:
- podróże służbowe,
  - podróże związane z dojazdami dom-praca-dom,
  - podróże we wszystkich innych motywacjach.
- 7) Więźby dla dróg zamiejskich należy opracować dla średniorocznego dobowego ruchu (SDR).
- 8) W przypadku inwestycji miejskich, do obliczenia macierzy ruchu zaleca się zastosowanie tradycyjnego, czteroetapowego modelu generacji i rozkładu przestrzennego podróży obejmującego w zakresie tworzenia więźby, trzy następujące etapy:
- generację ruchu,
  - rozkład przestrzenny,
  - podział zadań przewozowych.

Więźby ruchu miejskiego należy opracować w podziale na kategorie użytkowników sieci:

- samochody osobowe,
- samochody dostawcze,
- samochody ciężarowe¹,
- samochody ciężarowe z przyczepami/naczepami.
- autobusy.

Więźby dla użytkowników samochodów osobowych powinny zostać opracowane w podziale na motywacje. Wskazane jest opracowanie w tradycyjnym podziale stosowanym w dotychczasowych analizach dla sieci ulicznych, który obejmuje:

- podróże w motywacjach dom-praca-dom (DPD),
- podróże w motywacjach dom-nauka-dom (DND),
- podróże w motywacjach dom-inne-dom (DID),
- wszystkie inne podróże niezwiązane z domem.

W przypadku przyjęcia innego podziału na motywacje w podróżach użytkowników pojazdów osobowych, należy szczegółowo opisać zasady podziału.

Macierze ruchu dla inwestycji miejskich należy opracować, co najmniej w rozbiciu na:

- ruch wewnętrzny (który definiowany jest jako ruch, którego początek i koniec zawiera się w obszarze analizy),
- ruch tranzytowy (który definiowany jest jako ruch, którego początek i koniec leży na granicy lub poza obszarem analizy),
- ruch docelowy i wyjazdowy,

---

¹ Kategoria samochodów ciężarowych może być w uzasadnionych przypadkach połączona z kategorią samochodów dostawczych lub z kategorią samochodów ciężarowych z przyczepami/naczepami.

Uwaga: Obciążenia dla sieci miejskiej należy wykonywać dla godzin szczytu.

9) Do modelowania należy wykorzystywać otrzymane z właściwej komórki Centrali GDDKiA:

- bazową sieć podstawową Polski,
- macierze ruchu.

Uwaga: Numeracja rejonów komunikacyjnych wewnętrznych i zewnętrznych powinna być zgodna z wymaganiami właściwej komórki Centrali GDDKiA (umożliwiać bezpośrednie jej wczytywanie do oprogramowania EMME/3, którym dysponuje GDDKiA).

Zawartość opracowania.

1. Część opisowa

Część opisowa powinna zawierać:

- 1.1. opis i lokalizacja planowanego przedsięwzięcia
- 1.2. opis wszystkich wykorzystanych dostępnych danych (wyników Generalnego Pomiaru Ruchu, stacji ciągłych pomiarów ruchu, pomiarów źródło-cel, innych pomiarów ręcznych i automatycznych, itp.),
- 1.3. opis metody prognozowania i wykorzystane oprogramowanie wraz numerem licencji,
- 1.4. informacje o przyjętych założeniach.
  - a) założenia przyjęte zgodnie z wymaganiami Zamawiającego powinny być wyszczególnione wraz z numerem wersji i datą,
  - b) inne założenia wraz z uzasadnieniem powinny być szczegółowo opisane,
  - c) dodatkowe założenia, (np. dotyczące planowanych zmian innej infrastruktury istotnej z punktu widzenia projektu lub wynikające z konieczności uszczegółowienia modelu) powinny być również szczegółowo opisane.

2. Część analityczna

Część analityczna powinna zawierać dane wynikowe z pomiarów i prognoz, w tym między innymi:

- 2.1. wielkości ruchu drogowego, opis warunków ruchu, punktów krytycznych analizowanego układu, podstawowych konfliktów itp. w istniejącym układzie drogowym – dla roku bazowego;
- 2.2. wyniki kalibracji modelu i weryfikacji z wynikami pomiarów w roku bazowym (zgodnie z wymaganiami dostępnymi na stronie internetowej www.gddkia.gov.pl), w zakładce analizy i prognozy ruchu,
- 2.3. prognoza wielkości ruchowych i prognoza warunków ruchu – w istniejącym układzie drogowym (tzw. wariant bezinwestycyjny) dla wymaganych horyzontów prognozy,
- 2.4. prognoza wielkości ruchowych i prognozę warunków ruchu – dla planowanego układu sieci drogowej lub jego wariantów, dla wymaganych lat prognozy,
- 2.5. porównanie rozkładu długości podróży otrzymanego z modelu i obserwowanego,
- 2.6. okresowe wahania ruchu (dobowe, tygodniowe, roczne),
- 2.7. miarodajne godzinowe natężenie ruchu,
- 2.8. rodzajowa struktura ruchu,

2.9. kierunkowy rozkład ruchu,

2.10. kartogramy ruchu na skrzyżowaniach, węzłach.

Uwaga: Wielkości natężeń ruchu dla odcinków dróg powinny być podane w pojazdach rzeczywistych na dobę [P/d] z dokładnością do 100 pojazdów, dla skrzyżowań i węzłów w pojazdach na godzinę [P/h] z dokładnością do 10 pojazdów.

3. Załączniki

W załącznikach do części analitycznej opracowania należy umieścić:

3.1. wykaz wykorzystanych pomiarów i innych danych,

3.2. dokumentację wykonanych pomiarów:

- a) opis wykonanych pomiarów (cel, zakres, opis metody i rodzaju zbieranych danych ruchowych w tym wzory formularzy, lokalizacja, data i czas trwania),
- b) wyniki pomiarów ruchu wersji elektronicznej, z podaniem struktury i opisem pól,
- c) pomiary źródło – cel powinny być przekazane w formacie tekstowym. Każde źródło i cel powinno być zakodowane, poza przyporządkowaniem do rejonów komunikacyjnych przyjętych w danym projekcie, również zgodnie z kodem TERYT dla poziomu gminy określonym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. Ust. nr 157 poz. 1031 z późniejszymi zmianami).

3.3. wszystkie wykorzystywane i opracowane macierze ruchu wraz z modelem sieci np.:

- a) wewnętrznego (ruch wewnętrzny Polska-Polska),
- b) z i do Polski (Polska-zagranica, zagranica-Polska),
- c) tranzytowego (ruch zagranica – zagranica),
- d) w podziale na wszystkie kategorie pojazdów zgodnie z krajowym modelem ruchu i dodatkowo dla samochodów osobowych wydzielenie motywacji podróży.

Forma opracowania

- 1) Wszelkie materiały drukowane i rysunki powinny być złożone do formatu A4,
- 2) Wielkości prognoz ruchu, dla poszczególnych horyzontów prognozy, w podziale na kategorie pojazdów, należy przedstawić w formie tablic, zbiorów i prezentacji graficznych (schematy, kartogramy, mapy),
- 3) Wszystkie zbiory wynikowe powinny być przekazywane w wersji elektronicznej wraz ze szczegółowym opisem pól w formacie dbf,
- 4) Wszystkie mapy wektorowe w wersji elektronicznej powinny być wykonane w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych, zgodnie z aktualnym Rozporządzeniem w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych
- 5) Wszystkie elementy modelu sieci (węzły, odcinki, rejony komunikacyjne) powinny być dowiązane do aktualnego systemu referencyjnego. Należy podać datę jego aktualizacji,
- 6) Opis elementów modelu:

- (węzły, odcinki) powinien zawierać wszystkie parametry geometryczne, ruchowe, założenia ekonomiczno – finansowe, wykorzystane w projekcie,
- nazwy miejscowości posiadające niepowtarzalny kod TERYT powinny posiadać nazwę zgodną z jej zapisem w Dz. Ust. nr 157 poz. 1031 z późniejszymi zmianami.
- nazwy miejscowości, które nie posiadają niepowtarzalnego kodu TERYT powinny mieć nazwy zgodne z nazwami występującymi w aktualnym „Atlasie samochodowym” wydanym przez Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. E. Romera S. A.; Warszawa - Wrocław,
- inne elementy infrastruktury, rejony komunikacyjne powinny być zaznaczone na mapach lub planach sytuacyjnych.

7) Macierze ruchu powinny być przekazane w formacie txt, tak aby mogły być wczytane do oprogramowania EMME/3, tj. w wierszach o następujących układzie kolumnowym: „źródło_cel:_ruch”

Rejon1 Rejon2: 1000

Rejon1 Rejon3: 1200

Uwaga: Wymagane znaki rozdzielające: pomiędzy kolumną pierwszą i drugą – jedna spacja, pomiędzy kolumną drugą i trzecią – dwukropek i spacja, brak znaków rozdzielających na końcu wiersza.

Dla uzgodnienia wyników analiz i prognoz ruchu wymagane jest przekazanie kompletnych egzemplarzy dokumentacji, w formie drukowanej w tym jeden do zwrotu dla Wykonawcy wraz z uzgodnieniami lub uwagami oraz 1 egz. w wersji elektronicznej.

Podstawowe założenia i wymagania GDDKiA dotyczące analiz, prognoz ruchu i dokumentacji (wraz z ewentualnymi zmianami ww.) są dostępne na stronie internetowej www.gddkia.gov.pl. w zakładce analizy i prognozy ruchu.

Prognozę należy uznać za nieaktualną jeżeli np.:

- wyniki prognozy i wyniki z kolejnego Generalnego Pomiaru Ruchu dla analizowanego odcinka różnią się o więcej niż 20%,
- w okresie od zakończenia realizacji prognozy zostały podjęte istotne decyzje dotyczące parametrów analizowanej drogi lub zmian w sieci drogowej nie ujęte w prognozie.

Prognoza ruchu dla drogowych projektów inwestycyjnych powinna obejmować co najmniej 30 letni okres analizy, począwszy od 1-go roku realizacji inwestycji. Dopuszcza się opracowanie prognozy w okresach 5-letnich. Wielkości prognozy dla lat pośrednich można wyliczyć metodą interpolacji liniowej. Wskazane jest wprowadzenie dodatkowych okresów prognozy, uzależnione od harmonogramu realizacji projektu. Obszar, jaki należy uwzględnić w prognozach ruchu jest ściśle związany z zakresem inwestycji. W przypadku inwestycji drogowych, biegnących po nowym śladzie, należy opracować prognozę modelową ruchu w ściśle określonym obszarze, związanym

z zakresem inwestycji. W przypadku inwestycji drogowych obejmujących roboty w ciągu istniejącego przebiegu drogi, dopuszcza się opracowanie uproszczonej prognozy ruchu – metodą wskaźnikową, jedynie dla odcinka drogi/ulicy objętego analizą.

W ramach prognoz ruchu należy przeprowadzić analizę rozwoju sieci drogowej, uwzględniając wszystkie zmiany w infrastrukturze drogowej na obszarze objętym opracowaniem.

Przy założeniu, że na obszarze objętym analizą, oprócz przedmiotowego projektu nie planuje się żadnej inwestycji, należy opracować:

- prognozę ruchu w wariantie bezinwestycyjnym obejmującą analizę podstawowego układu dróg i ulic w mieście lub na obszarze pozamiejskim,
- prognozę ruchu w wariantie inwestycyjnym obejmującą analizę projektu drogowego na tle istniejącej sieci drogowej/ulicznej.

W przypadku, gdy na obszarze objętym analizą oprócz przedmiotowego projektu planuje się inne inwestycje drogowe/uliczne, wówczas prognoza ruchu powinna być rozszerzona o planowane inwestycje. W takim przypadku należy opracować:

- prognozę ruchu w wariantie bezinwestycyjnym – obejmującą analizę istniejącej sieci drogowej/ulicznej i planowanych inwestycji,
- prognozę ruchu w wariantie inwestycyjnym - obejmującą analizę przedmiotowej inwestycji na tle wariantu bezinwestycyjnego, opisanego wyżej.

III.5. ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI RUCHU

„Założenia organizacji ruchu” to opracowanie opisujące podstawowe parametry fizyczne projektu i geometryczne drogi, zakres dostępu do drogi i sposób sterowania ruchem dla każdego wariantu drogi oraz sprawdzenie, w którym z wariantów możliwe jest zorganizowanie bezpiecznego i efektywnego ruchu.

Celem założeń organizacji ruchu jest określenie wariantów przebiegu osi drogi umożliwiających zastosowanie takich parametrów geometrycznych drogi, dla których można na tej drodze zaprojektować efektywną i bezpieczną organizację ruchu, zgodną z warunkami technicznymi dla dróg publicznych, uwzględniającą warunki widoczności na wyprzedzanie i zatrzymanie oraz zgodną z warunkami technicznymi dla znaków, sygnałów i urządzeń brd, następnie wstępne określenie dla poszczególnych wariantów szerokości pasa drogowego, porównanie wszystkich wariantów pod kątem efektywności i bezpieczeństwa organizacji ruchu oraz wskazanie wariantu najkorzystniejszego wraz z uzasadnieniem.

Dane wyjściowe:

- nazwa, lokalizacja i zakres zadania inwestycyjnego (pikietaż początku i końca projektowanego odcinka drogi),
- zakładana klasa drogi,
- założenia funkcjonalne drogi,
- zakładany typ przekroju normalnego,
- zakładana prędkość projektowa drogi,
- wyniki prognozy ruchu i analizy ruchu w stanie istniejącym,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- mapy topograficzne,
- mapy ortofotogrametryczne uzupełnione ewidencją już istniejących oraz przewidywanych utrudnień,
- mapy sytuacyjno-wysokościowe,
- plany sytuacyjne wariantów przebiegu trasy,

- przekroje podłużne wariantów przebiegu trasy,
- parametry przekroju poprzecznego,
- wskaźniki wypadkowości charakterystyczne dla przyjętej klasy drogi, parametrów geometrycznych, typu przekroju normalnego,
- dla projektów przebudowy drogi dostępne dane o zdarzeniach drogowych z ostatnich 5 lat.

Zawartość (dla każdego z wariantów przebiegu trasy osobno)

- nazwa, lokalizacja i zakres zadania inwestycyjnego (pikietaż początku i końca projektowanego odcinka drogi),
- nazwa inwestora i projektanta,
- klasa drogi,
- prędkość projektowa i miarodajna,
- typ przekroju normalnego drogi (1-jezdniowy, 2-jezdniowy, 2+1), z pasami awaryjnymi, (poboczami lub bez nich),
- szerokość elementów składowych przekroju normalnego drogi,
- plan orientacyjny w skali 1:10000 (1:25000), zawierający drogi, których bezpośrednio dotyczy oraz sieć dróg, z którymi się łączy oraz lokalizację elementów organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- wstępne parametry geometryczne planu sytuacyjnego, przekroju podłużnego i poprzecznego, w tym minimalne promienie łuków poziomych i pionowych,
- zakres dostępności do drogi i zasady jego realizacji (określenie dopuszczalności i częstotliwości połączeń z innymi drogami oraz zasad obsługi otoczenia przez drogi o innej funkcji niż krajowa, zjazdy publiczne i indywidualne),
- lokalizacja skrzyżowań/węzłów,
- zalecane typy skrzyżowań/węzłów,
- wstępna geometria skrzyżowań i węzłów,
- wstępne sprawdzenie przepustowości dróg oraz skrzyżowań/węzłów,
- lokalizacja, rozpiętość i skrajnia obiektów inżynierskich,
- obliczenie potrzeb w zakresie liczby miejsc parkingowych oraz wstępna lokalizacja obiektów obsługi podróżnych, w tym MOP-ów, parkingów i zatok autobusowych,
- wstępna lokalizacja urządzeń bezpieczeństwa ruchu, ochrony środowiska i elementów wyposażenia drogi,
- sprawdzenie, czy przy zakładanej geometrii drogi możliwe jest zachowanie minimalnych odległości niezbędnych dla oznakowania pionowego, poziomego i kierunkowego,
- sprawdzenie, czy dla zakładanej geometrii drogi przy uwzględnieniu wstępnej lokalizacji urządzeń brd oraz elementów wyposażenia drogi (np. bariery ochronne, ekrany akustyczne) spełnione będą warunki widoczności na zatrzymanie i wyprzedzanie,
- założenia zasad sterowania ruchem,

- założenia dotyczące zastosowania i lokalizacji urządzeń dla pieszych i rowerzystów,
- wstępna lokalizacja przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
- wstępna lokalizacja sygnalizacji świetlnych,
- wstępny obrys pasa drogowego,
- analiza bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- analizę kosztów i korzyści dla poszczególnych wariantów,
- porównanie wariantów,
- wybór wariantu najlepszego wraz z uzasadnieniem.

III.6. OPRACOWANIA EKONOMICZNO – FINANSOWE

Część ekonomiczna zawiera wyniki obliczeń dotyczących kosztów, finansowania przedsięwzięcia. W zależności od potrzeb część ekonomiczna powinna zawierać poniżej omówione składniki:

1. Kosztorysy

Kosztorysy powinny być wykonywane dla wszystkich wariantów obiektów budowlanych, w tym dróg, obiektów inżynierskich, urządzeń infrastruktury technicznej, zieleni, a także dla wszystkich kolizji projektowanych obiektów budowlanych z obiektami infrastruktury obcej (liniami przesyłowymi elektrycznymi, gazociągami, wodociągami, kanalizacją itp.).

Kosztorysy powinny być opracowaniem o charakterze opisowym z zawartością tabel i zestawień. Ramowy układ kosztorysów dla wszystkich obiektów wchodzących w skład Części technicznej oraz ich wariantów powinien zawierać m.in.:

a) Wstęp:

- opis podstaw i metod wykonywania kosztorysu (przyjęte założenia i wskaźniki cenowe do kosztorysowania, poziom cen),
- założenia wyjściowe do kosztorysowania (uzgodnione z Zamawiającym).

b) Przedmiar robót

Przedmiar robót powinien zawierać wykaz robót w kolejności ich wykonania, ich zestawienia ilościowe, powinien być sporządzony zgodnie z wymaganiami zawartymi w Rozporządzeniu MI z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego. Powinien przedstawiać podział na grupy robót wg Wspólnego Słownika Zamówień. Natomiast systematyka i kody pozycji przedmiaru powinny być zgodne z aktualnie obowiązującymi Zarządzeniami, w tym Katalogiem Robót Mostowych.

Przedmiar robót zawiera oprócz robót zasadniczych także roboty przygotowawcze (np.: wycinka zieleni, rozbiórki). Jest on głównym wyjściowym elementem do sporządzenia kosztorysu.

c) Kosztorys inwestorski

Kosztorys inwestorski powinien stanowić podstawę określenia wartości zamówienia na roboty budowlane oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych stanowiących podstawę określenia wartości zamówienia, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie

robót budowlanych i być sporządzony zgodnie z wymaganiami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

2. Zbiornicze Zestawienie Kosztów (ZZK)

ZZK obejmuje wszystkie koszty, które mogą wystąpić we wszystkich etapach procesu inwestycyjnego. Podstawą wykonania ZZK są m.in.: kosztorysy, szacunek kosztów niematerialnych zadania inwestycyjnego (np.: projekty, nadzór, badania archeologiczne) i szacunek kosztów odszkodowań za nieruchomości niezbędne do realizacji inwestycji.

ZZK powinno zawierać wszystkie koszty związane z przygotowaniem i realizacją zadania inwestycyjnego, a w szczególności koszty: prac projektowych, przejęcia i przygotowania terenu, nadzoru i obsługi inwestorskiej, robót budowlano-montażowych w rozbiciu na podstawowe asortymenty i rezerwy na roboty i koszty nieprzewidziane.

W ramach ZZK koniecznym jest sporządzenie orientacyjnego szacunku kosztu dysponowania nieruchomością na cele budowlane. W zależności od występowania szacunek ten zawiera zestawienia ilościowe i kosztowe dla poszczególnych wycenianych obiektów w następujących grupach kosztów:

- związane z przejęciem nieruchomości w pasie drogowym,
- związane ze scaleniami i wyminą gruntów,
- związane z zagospodarowaniem stref ograniczonego użytkowania,
- związane z czasowymi zajęciami terenu.

ZZK wykonane jest z wydzieleniem „wariantu bezinwestycyjnego” i wszystkich etapów planowanego zadania inwestycyjnego. ZZK zawiera także osobne koszty poszczególnych ważniejszych obiektów i grup obiektów z wyodrębnieniem branż.

Opracowanie zawiera:

- opis (w tym: metody wyceny, poziom cen),
- ZZK (ZZK wykonane jest dla zagregowanych grup elementów rozliczeniowych. ZZK wykonane jest w formie tabelarycznej i zawiera: Lp., nazwa grupy zagregowanych elementów rozliczeniowych, jednostka, ilość jednostek, cena za grupę elementów rozliczeniowych),
- zbiorcze zestawienie kosztów ważniejszych obiektów budowlanych.

Część ekonomiczną dokumentacji zamyka tabela wartości robót dot. obiektów inżynierskich (obiekty mostowe, tunele, przepusty, konstrukcje oporowe), z wydzieloną częścią obejmującą przejścia dla zwierząt. Należy jednoznacznie wydzielić zbiorcze zestawienie kosztów obiektów inżynierskich wg wariantów konstrukcji rekomendowanych przez Wykonawcę.

III.7. OPRACOWANIA Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (w razie konieczności jego sporządzenia) należy wykonać zgodnie z częścią OPZ: „Opracowania środowiskowe – wymagania”.

C. Przedmiary i kosztorysy – szczegółowe wymagania

IV. Wstęp

IV.1. Przedmiot Wymagań

Przedmiotem wymagań jest wykonanie opracowań:

1. Przedmiar robót.
2. Kosztorys Ofertowy.
3. Kosztorys inwestorski.

Gdziekolwiek przywołano konkretne przepisy prawa, wytyczne, instrukcje itp. należy brać pod uwagę ich najnowsze wydania.

IV.1.1. Określenia podstawowe

Wymienione poniżej określenia należy rozumieć w każdym przypadku następująco:

IV.1.1.1. Przedmiar robót – zestawienie robót budowlanych w kolejności technologicznej ich wykonania, z obliczeniem i podaniem ilości jednostek przedmiarowych robót wynikających z dokumentacji projektowej i podstaw do ustalania cen jednostkowych robót lub nakładów rzeczowych (nr katalogu, tablicy i kolumny). Przedmiar robót ma być wykonany w układzie Specyfikacji Technicznych Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (STWiORB) i Tabeli Elementów Rozliczeniowych (TER).

IV.1.1.2. Kosztorys ofertowy – jest to opracowanie umożliwiające określenie przez Wykonawców robót wartości zamówienia na roboty budowlane, zawierające zestawienie przewidywanych do wykonania robót z zestawieniem ilości jednostek miar robót podstawowych oraz miejscami do wypełnienia przez Wykonawców robót budowlanych ustalanych cen jednostkowych robót budowlanych oraz miejscami do wypełnienia przez Wykonawców robót budowlanych cen wartości poszczególnych robót.

IV.1.1.3. Kosztorys inwestorski – jest to opracowanie określające wartość zamówienia na roboty budowlane oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych stanowiących podstawę określenia wartości zamówienia.

IV.1.1.4. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi odpowiednimi polskimi przepisami, polskimi normami, określeniami podanymi w innych częściach Umowy.

V. Wymagania dla projektowanej inwestycji

Przedmiotowe szczegółowe wymagania służą, odpowiednio:

- zestawieniu przewidywanych do wykonania robót wraz z podaniem ich ilości oraz jednostek miar – w przypadku Przedmiaru robót,
- określeniu przez Wykonawców wartości zamówienia na roboty budowlane – w przypadku Kosztorysu ofertowego,
- określeniu wartości zamówienia na roboty budowlane – w przypadku Kosztorysu inwestorskiego

Szczegółowy zakres Przedmiaru robót, Kosztorysu ofertowego oraz Kosztorysu inwestorskiego określa obowiązująca ustawa Prawo budowlane oraz odpowiednie (właściwe) rozporządzenia.

VI. Materiały wyjściowe, pomiary, badania, obliczenia i ekspertyzy

Materiały wyjściowe nie ograniczają w sposób ścisły Projektanta przy opracowywaniu przedmiotowej dokumentacji projektowej. Stanowią jedynie materiały wyjściowe, które Wykonawca powinien odpowiednio dostosować do wymagań aktualnych przepisów, specyfikacji technicznych, uzyskanych i wykonanych przez siebie i na swój koszt w ramach niniejszej umowy: opinii, uzgodnień, materiałów archiwalnych, warunków, pomiarów, badań obliczeń i ekspertyz. Jeżeli jakieś treści zawarte w poszczególnych materiałach wyjściowych są ze sobą sprzeczne to jako źródłowe należy przyjmować te, które pochodzą z materiałów wyjściowych wykonanych najpóźniej.

VI.1.1. Materiały wyjściowe do opracowania Przedmiaru robót

Podstawą do wykonania przedmiaru robót jest Koncepcja rozbudowy.

VI.1.2. Materiały wyjściowe do opracowania Kosztorysu ofertowego oraz do opracowania Kosztorysu inwestorskiego.

Podstawą do wykonania kosztorysu ofertowego oraz kosztorysu inwestorskiego jest przedmiar robót.

VII. Wykonanie opracowań projektowych

Poniżej przedstawione są wymagania, które należy uwzględnić przy wykonywaniu opracowań projektowych.

VII.1.1. Wytyczne techniczno-organizacyjne realizacji Przedmiaru robót (PR), Kosztorysu ofertowego (KO) oraz Kosztorysu inwestorskiego (KI)

VII.1.1.1. Szczegółowość opracowań projektowych

Przedmiotowe opracowania należy wykonać:

- a) w przypadku wyboru przez Inwestora realizacji zadania w trybie „klasyczny Projektuj i Buduj” oraz w trybie „Projektuj i Buduj przyspieszony”: **dość szczegółowo** – oznacza, że zaprojektowane elementy lub ich parametry będą się zmieniać w niewielkim zakresie w następnych etapach realizacji zadania. Zakłada się, że zostaną one zaprojektowane w oparciu o dokładne lub dość dokładne dane wyjściowe i szacunkowe metody obliczeń i analiz;
- b) w przypadku wyboru przez Inwestora realizacji zadania w trybie „klasyczny Buduj”: **szczegółowo**, tj. przy założeniu, że nie będą już zmieniane, a więc w wersji ostatecznej. Zakłada się, że zostaną one zaprojektowane na podstawie dokładnych danych wyjściowych i dokładnych metod obliczeń lub analiz.

Przedmiotowe opracowania mają być wykonane dla całego zamierzenia.

W zależności od specyfiki przedmiotowego zadania, tzw. „kosztotwórcze” roboty (dotyczy np. obiektów inżynierskich, wzmocnienie podłoża, konstrukcji nawierzchni itp.), w przypadku wyboru przez Inwestora realizacji zadania w trybie „Projektuj i Buduj przyspieszony” oraz w trybie „Projektuj i Buduj przyspieszony” można (na polecenie oraz w uzgodnieniu z Zamawiającym) przedmiotowe opracowania wykonać **szczegółowo**, tj. przy założeniu, że nie będą już zmieniane, a więc w wersji ostatecznej.

VII.1.1.2. Przedmiar robót

Przedmiar robót składa się z:

- 1) karty tytułowej;
- 2) spisu działów przedmiaru robót;
- 3) tabeli przedmiaru robót.

Karta tytułowa przedmiaru robót zawiera następujące informacje:

- 1) nazwę nadaną zamówieniu przez zamawiającego;
- 2) w zależności od zakresu robót budowlanych objętych przedmiotem zamówienia - nazwy i kody:
  - a) grup robót,
  - b) klas robót,
  - c) kategorii robót;
- 3) adres obiektu budowlanego;
- 4) nazwę i adres zamawiającego;
- 5) datę opracowania przedmiaru robót.

Spis działów przedmiaru robót powinien przedstawiać podział wszystkich robót budowlanych w danym obiekcie na grupy robót według Wspólnego Słownika Zamówień.

Tabele przedmiaru robót powinny zawierać pozycje przedmiarowe odpowiadające robotom podstawowym. W tabelach przedmiaru robót nie uwzględnia się robót tymczasowych - robót, które są projektowane i wykonywane jako potrzebne do wykonania robót podstawowych, ale nie są przekazywane zamawiającemu i są usuwane po wykonaniu robót podstawowych, z wyłączeniem przypadków, gdy istnieją uzasadnione podstawy do ich odrębnego rozliczania.

Dla każdej pozycji przedmiaru robót należy podać następujące informacje:

- 1) numer pozycji przedmiaru;
- 2) kod pozycji przedmiaru, określony zgodnie z ustaloną indywidualnie systematyką robót lub na podstawie wskazanych publikacji zawierających kosztorysowe normy nakładów rzeczowych;
- 3) numer specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, zawierającej wymagania dla danej pozycji przedmiaru;
- 4) nazwę i opis pozycji przedmiaru oraz obliczenia ilości jednostek miary dla pozycji przedmiarowej;
- 5) jednostkę miary, której dotyczy pozycja przedmiaru;
- 6) ilość jednostek miary pozycji przedmiaru.

Ilości jednostek miary podane w przedmiarze powinny być wyliczone na podstawie rysunków w dokumentacji projektowej, wyłącznie w sposób zgodny z zasadami podanymi w specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.

W zależności od specyfiki robót budowlanych, w celu usystematyzowania (a także w celach dowodowych oraz wiarygodności kalkulacji) pozycji w Przedmiarze robót, należy do niego dołączyć (jako załączniki) tzw. Wykazy i zestawienia robót, określające kalkulację poszczególnych robót, odzwierciedlające ilości jednostek miary podane w Przedmiarze robót. W poszczególnych pozycjach Przedmiaru robót, należy wówczas odwołać się do Wykazów i zestawień robót.

Dodatkowo należy uwzględnić następujące aspekty:

- 1) pozycje przedmiaru robót mają odpowiadać pozycjom zawartym w kosztorysie inwestorskim oraz pozycjom zawartym w kosztorysie ofertowym (mają być ze sobą powiązane nawzajem);
- 2) przedmiar robót ma stanowić jedno opracowanie dla całego przedsięwzięcia, oprawione – zszyte, z ponumerowanymi stronami;
- 3) przedmiar robót należy dostarczyć w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej (edytowalnej w formacie Excel oraz nieedytowalnej) w ilości podanej w *Tabeli opracowań projektowych*.

VII.1.1.3. Kosztorys ofertowy

Kosztorys ofertowy składa się z:

- 1) strony tytułowej;
- 2) tabeli kosztorysu ofertowego.

Strona tytułowa kosztorysu ofertowego zawiera następujące informacje:

- 1) nazwę nadaną zamówieniu przez zamawiającego;
- 2) nazwę i adres zamawiającego;
- 3) datę opracowania przedmiaru robót.

Dodatkowo należy uwzględnić następujące aspekty:

- 1) pozycje kosztorysu ofertowego mają odpowiadać pozycjom zawartym w przedmiarze robót oraz pozycjom zawartym w kosztorysie inwestorskim (mają być ze sobą powiązane nawzajem);
- 2) kosztorys ofertowy ma stanowić jedno opracowanie dla całego przedsięwzięcia, oprawione – zszyte, z ponumerowanymi stronami;

- 3) kosztorys ofertowy należy dostarczyć w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej (edytowalnej w formacie Excel oraz nieedytowalnej) w ilości podanej w *Tabeli opracowań projektowych*.

VII.1.1.4. Kosztorys inwestorski

Kosztorys inwestorski składa się z:

- 1) strony tytułowej, zawierającej:
  - a) nazwę obiektu lub robót budowlanych z uwzględnieniem nazw i kodów Wspólnego Słownika Zamówień i podaniem lokalizacji,
  - b) nazwę i adres zamawiającego,
  - c) nazwę i adres jednostki opracowującej kosztorys,
  - d) imiona i nazwiska, z określeniem funkcji osób opracowujących kosztorys, a także ich podpisy,
  - e) wartość kosztorysową robót (podanej w liczbie oraz określona słownie),
  - f) datę opracowania kosztorysu inwestorskiego (dzień, miesiąc rok).
- 2) ogólnej charakterystyki obiektu lub robót, zawierającej krótki opis techniczny wraz z istotnymi parametrami, które określają wielkość obiektu lub robót;
- 3) przedmiaru robót;
- 4) kalkulacji uproszczonej;
- 5) tabeli wartości elementów scalonych, sporządzonej w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich i zysku, odniesionych do elementu obiektu lub zbiorczych rodzajów robót;
- 6) załączników:
  - a) założenia wyjściowe do kosztorysowania,
  - b) kalkulacje szczegółowe cen jednostkowych, analizy indywidualne nakładów rzeczowych oraz analizy własne cen czynników produkcji i wskaźników narzutów kosztów pośrednich i zysku.

Metody i podstawy sporządzenia kosztorysu inwestorskiego oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów robót budowlanych, w zależności od specyfiki konkretnego zadania, należy dobrać i wykonać zgodnie z aktualnymi przepisami w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

Dodatkowo należy uwzględnić następujące uwagi:

- 1) pozycje kosztorysowe mają odpowiadać pozycjom zawartym w przedmiarze robót oraz pozycjom zawartym w kosztorysie ofertowym (mają być ze sobą powiązane nawzajem);
- 2) kosztorys inwestorski ma stanowić jedno opracowanie dla całego przedsięwzięcia, opiewające – zszyte, z ponumerowanymi stronami;
- 3) kosztorys inwestorski należy dostarczyć w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej (edytowalnej w formacie Excel z zachowaniem formuł w poszczególnych komórkach oraz nieedytowalnej)

D. Opracowania środowiskowe - wymagania

I. WSTĘP

Przedmiot Wymagań

Opracowanie obejmuje wymagania dotyczące wykonania i odbioru opracowań projektowych przewidzianych do wykonania w ramach dokumentacji projektowej.

Określenia podstawowe

Użyte w niniejszej Specyfikacji wymienione poniżej określenia należy rozumieć następująco:

- **Ocena oddziaływania na środowisko** – procedura szacowania przewidywanego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- **Oddziaływanie na środowisko** – każda zmiana w środowisku spowodowana proponowaną działalnością (realizacją i funkcjonowaniem przedsięwzięcia);
- **Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko** – postępowanie obejmujące w szczególności:
  - a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
  - b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
  - c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;
- **Raport o oddziaływaniu na środowisko** – jeden z kluczowych elementów oceny *oddziaływania na środowisko*, w formie dokumentacji przedstawiającej rezultaty prac nad oceną oddziaływania na środowisko przedkładanej jako załącznik do wniosku o wydanie decyzji związanej z postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;
- **Analiza porealizacyjna** – opracowanie mające na celu porównanie rzeczywistych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko z ustaleniami i wnioskami zawartymi w raportach o oddziaływaniu na środowisko oraz w decyzji pozwolenie na budowę i decyzji o zezwoleniu na realizację przedsięwzięcia;
- **Działania minimalizujące** - zespół działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań związanych z realizacją planowanego przedsięwzięcia;
- **Działania zapobiegawcze** - zespół działań mających na celu wyeliminowanie negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją i funkcjonowaniem planowanego przedsięwzięcia;
- **Monitoring oddziaływań** - zbiór analiz i pomiarów prowadzonych przez realizującego przedsięwzięcie w fazie budowy oraz eksploatacji przedsięwzięcia, określonych w decyzjach administracyjnych;
- **NATURA 2000** – Europejska Sieć Ekologiczna obszarów chronionych na terenie Unii Europejskiej, w skład której wchodzi:
  - obszary specjalnej ochrony ptaków – OSO,
  - specjalne obszary ochrony siedlisk – SOO;
- **Obszar Natura 2000** – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty;

- **Zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko** - to stopień szczegółowości informacji poszczególnych części raportu o oddziaływaniu na środowisko odpowiadający charakterowi przedsięwzięcia, rodzajowi postępowania oraz dokładności posiadanych danych (zakres zgodnie z art. 66 i 67 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*);
- **Inwentaryzacja przyrodnicza** - obserwacje i badania terenowe środowiska przyrodniczego w okresie wegetacyjnym i lęgowym;
- **Inwentaryzacja przyrodnicza w obszarze Natura 2000** - zinwentaryzowanie przedmiotów ochrony tych obszarów oraz przedstawienie danych ilościowych o występujących gatunkach i siedliskach, jak również jakościowych o stanie zachowania tych gatunków i siedlisk oraz ich reprezentatywność;
- **Znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000** - to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:
  - a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
  - b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
  - c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami;
- **Kompensacja przyrodnicza** - zespół prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowania walorów krajobrazowych;

II. Uwarunkowania Prawne

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania* ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (DŚU) oraz w ramach postępowania o wydanie decyzji zezwolenie na realizację inwestycji drogowej, czy też decyzji o pozwoleniu na budowę.

- I) Zgodnie z art. 59 ww. ustawy przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wymaga realizacja następujących planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:
  - 1. planowane przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obligatoryjne), w szczególności są to:
    - autostrady i drogi ekspresowe, z wyłączeniem ich remontu i przedsięwzięć polegających na budowie, przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce: zjazdu z drogi publicznej, przejazdu drogowego, pasa postojowego, pasa dzielącego, pobocza, chodnika, ścieżki rowerowej, konstrukcji oporowej, przepustu, kładki oraz obiektów wyposażenia technicznego dróg,
    - pozostałe drogi publiczne o nie mniej niż czterech pasach ruchu, na odcinku nie mniejszym niż 10 km, z wyłączeniem ich remontu i przedsięwzięć polegających na

budowie, przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce: zjazdu z drogi publicznej, przejazdu drogowego, pasa postojowego, pasa dzielącego, pobocza, chodnika, ścieżki rowerowej, konstrukcji oporowej, przepustu, kładki oraz obiektów wyposażenia technicznego dróg.

2. planowane przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny został ustalony na podstawie decyzji organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach - są to w szczególności drogi publiczne o nawierzchni utwardzonej, niewymienione w pkt. 1, z wyłączeniem ich remontu i przedsięwzięć polegających na budowie, przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce: zjazdu z drogi publicznej, przejazdu drogowego, pasa postojowego, pasa dzielącego, pobocza, chodnika, ścieżki rowerowej, konstrukcji oporowej, przepustu, kładki oraz obiektów wyposażenia technicznego dróg.

II) Realizacja planowanego przedsięwzięcia innego niż ww. wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar sieci Natura 2000, jeżeli:

1. przedsięwzięcie to może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony,
2. obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 został stwierdzony przez organ właściwy do wydania decyzji wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obligatoryjne, organem właściwym do wydania DŚU jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, a w przypadku pozostałych przedsięwzięć – wójt, burmistrz, prezydent miasta.

Obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć wymienionych w pkt. I.2 i II.2 określa się na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia. Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach uzyskuje się dla danego przedsięwzięcia tylko raz przed uzyskaniem zezwolenia na realizację inwestycji drogowej.

Przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w celu wydania pozwolenia na budowę lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, a tym samym wykonanie powtórnego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na etapie wydawania decyzji realizacyjnej, ma miejsce wtedy, gdy:

- obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko zostanie nałożony w wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia, złożony do organu właściwego do wydania decyzji,
- jeżeli organ właściwy do wydania decyzji budowlanej stwierdzi, że we wniosku o wydanie decyzji zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

III. Etapy wykonywania opracowań środowiskowych

- karta Informacyjna Przedsięwzięcia oraz raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie oddziaływania na obszar sieci Natura 2000 w przypadku, gdy przedsięwzięcie to nie kwalifikuje się jako przedsięwzięcie

mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie mniej jednak może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony,

- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko do wniosku o wydanie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub pozwolenia na budowę

III.1. Szczegółowość opracowań środowiskowych

Szczegółowość opracowań środowiskowych musi odpowiadać szczegółowości opracowań projektowych wykonywanych na poszczególnych etapach przygotowania inwestycji.

W razie stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, informacje zawarte w opracowaniu środowiskowym powinny uwzględniać określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

III.2. Materiały stanowiące podstawę wykonania opracowania

Opracowania środowiskowe powinny uwzględniać:

- aktualny stan poszczególnych obiektów przyrodniczych, określony w oparciu o dane pochodzące z wykonanych inwentaryzacji i obserwacji przyrodniczych,
- informacje, dotyczące stanu poszczególnych komponentów środowiska i dóbr kultury, występujących uciążliwości, a także dane zawarte w istniejących opracowaniach dotyczących stanu środowiska.

W opracowaniu powinny być wykorzystane wszystkie istniejące dane. Jednocześnie należy wykonać dodatkowe obserwacje i pomiary umożliwiające rzetelną ocenę stanu faktycznego oraz jakości posiadanych danych bazowych.

Wszelkie prognozy muszą opierać się na prognozach ruchu uzgodnionych z GDDKiA.

III.3. Podsumowanie i wnioski

Podsumowanie powinno mieć charakter krótkiego opisu, uzupełnionego tabelarycznym zestawieniem danych charakteryzujących analizowane warianty.

Opis zależy ściśle od specyfiki konkretnego przedsięwzięcia.

Należy przedstawić najważniejsze cechy charakteryzujące stan aktualny, cel realizacji inwestycji oraz rozwiązania techniczne, jakie przyjęto dla jego osiągnięcia, w jakich etapach, jak duży teren jest niezbędny do realizacji przedsięwzięcia, scharakteryzować oddziaływanie na środowisko, przedstawić wyniki wielokryterialnej analizy porównawczej, wskazać miejsca najbardziej newralgiczne ze względu na ich usytuowanie w odniesieniu do obszarów cennych przyrodniczo oraz omówić, jakie opinie i stanowiska podmiotów zewnętrznych zostały uwzględnione i w jakim zakresie. Należy również wskazać jakie korzyści dla środowiska rozumianego również jako środowiska życia człowieka przyniesie realizacja danego zadania.

W tabeli dla każdego z wariantów podać: długość przedsięwzięcia ogółem, wraz z długością i procentowym udziałem odcinków nowo wybudowanych i przebudowywanych oraz określeniem ich przekroju (jedno- lub dwujezdniowy, liczba i szerokość pasów), liczbę, typ i rodzaj obiektów inżynierskich, liczbę węzłów drogowych, liczbę kolizji z sieciami infrastruktury technicznej w podziale na typy, liczbę budynków do wyburzenia w podziale na mieszkalne, gospodarcze oraz inne, długość i procentowy udział odcinków drogi przechodzących przez tereny o różnym sposobie zagospodarowania (zabudowa, tereny rolnicze, lasy), długość i procentowy udział odcinków przechodzących przez obszary chronione lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, uwzględniając przy tym podział administracyjny kraju (granice województw, powiatów, gmin)

We wnioskach – na podstawie analiz przedstawić warianty, w tym:

- wariant bezinwestycyjny polegający na niepodejmowaniu przedsięwzięcia
  - proponowany wariant wskazany do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
  - racjonalny wariant alternatywny – jeżeli wymagany zgodnie z OPZ
  - racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska – jeżeli wymagany zgodnie z OPZ
- wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

W ocenie wariantów należy uwzględnić wyniki analizy wielokryterialnej.

IV. OPRACOWANIA ŚRODOWISKOWE

IV.1. Karta Informacyjna Przedsięwzięcia (KIP)

W przypadku planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko określa organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w przypadku planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, gdy przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko Inwestor zobowiązany jest złożyć wniosek o określenie obowiązku sporządzenia raportu (tylko w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) oraz o określenie jego zakresu (w obu ww. sytuacjach) wraz z kartą informacyjną przedsięwzięcia.

Karta informacyjna przedsięwzięcia powinna zawierać wszystkie podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu, umożliwiające analizę kryteriów dotyczących stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub określenie zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Karta informacyjna przedsięwzięcia musi zostać opracowana zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity z 2013 r. poz. 1235 z późniejszymi zmianami.)

IV.2. Raport o oddziaływaniu na środowisko do wniosku o wydanie lub zmianę decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (ROŚ)

W przypadku planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obligatoryjny. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wykonywany do wniosku o wydanie lub o zmianę decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (OOŚ)

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko opracowany w szczególności do wniosku o wydanie DŚU, ma przede wszystkim na celu wskazanie najkorzystniejszego wariantu przebiegu przedsięwzięcia. Raport powinien zawierać informacje wymagane przepisami europejskimi i krajowymi natomiast sposób prezentowania treści może być różny. Zgodnie z wymogami Dyrektywy 97/11/WE inwestor powinien przekazać informacje o środowisku wymienione w art.5(3) i załączniku IV ww. Dyrektywy. Ramowy zakres informacji koniecznych do uwzględnienia w ROŚ zawiera Art. 66 ustawy OOŚ.

W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko ROŚ powinien zostać sporządzony w pełnym zakresie. W przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko możliwe jest zwrócenie się do organu właściwego do wydania DŚU o określenie szczegółowego zakresu raportu. W przypadku przedsięwzięć mogących powodować znaczące oddziaływanie transgraniczne zapytanie o szczegółowość raportu jest obligatoryjne.

Na etapie opracowywania raportu o oddziaływaniu na środowisko do wniosku o wydanie lub zmianę decyzji o środowiskowych należy pozyskać aktualne dane o środowisku.

IV.2.1. Zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko

Zakres ROŚ dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko musi spełniać wymagania ustawy z dnia 9 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

Poniżej przedstawiono ramowy zakres informacji wymaganych w ROŚ sporządzonym na etapie uzyskiwania lub zmiany DŚU (jest to lista zagadnień koniecznych do uwzględnienia w ROŚ, a nie jest to spis rozdziałów). W odniesieniu do wybranych zagadnień podpunkty wskazują, na co należy zwrócić szczególną uwagę ze względu na specyfikę inwestycji drogowych. Gwiazdką oznaczono informacje, istotne ze względu na wymogi Komisji Europejskiej.

I) Podstawy sporządzenia

1. Cel sporządzania raportu

- z treści musi jasno wynikać, że raport służy do uzyskania DŚU

2. Kwalifikacja przedsięwzięcia

- wymagane jest podanie do jakiej kategorii przedsięwzięć jest zaliczana inwestycja zgodnie z przepisami prawa europejskiego i krajowego
- w ramach inwestycji drogowej mogą być realizowane inne prace mogące znacząco oddziaływać na środowisko (np.: przebudowa naftociągów, przebudowa linii elektroenergetycznych). Z tego powodu wymagane jest podanie wszystkich prac związanych z planowaną inwestycją drogową, które mogą same w sobie stanowić przedsięwzięcia wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, np. przebudowa linii elektroenergetycznych, budowa obiektów MOP i OUA/OUN, zmiana przekroju drogowego czy budowa dróg obsługujących.

3. Wykaz aktów prawnych stanowiących podstawę sporządzenia raportu

- akty prawne stanowiące podstawę sporządzenia raportu muszą być aktualne

4. Spis źródeł, z których korzystano podczas opracowywania ROŚ

- wykorzystane źródła powinny być adekwatne do etapu opracowywania dokumentacji,
- wskazane jest, aby w tekście raportu zamieszczano odnośniki do źródeł informacji w szczególności, gdy przytaczane są dane liczbowe o zanieczyszczeniu środowiska,
- uzgodnienia od Konserwatora Zabytków i inne wymagane.

II) Opis przedsięwzięcia

Ogólne dane charakteryzujące przedsięwzięcie powinny znaleźć się na początku raportu, szczegółowe prognozy: natężenia ruchu, rozprzestrzeniania zanieczyszczeń itp. najczęściej zamieszczane są w rozdziałach dotyczących oddziaływania inwestycji. Opis powinien zawierać informacje dotyczące wszystkich prac związanych z realizacją planowanego przedsięwzięcia, w tym również tych, które same w sobie mogą stanowić przedsięwzięcie wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, np. przebudowa linii elektroenergetycznych, budowa obiektów MOP i OUA/OUN, budowa dróg obsługujących.

1. Uzasadnienie celu realizacji przedsięwzięcia*

- cel może być ukierunkowany na pozytywne skutki w skali lokalnej, ponadlokalnej np.: rozwój gospodarczy, poprawa bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców
- określenie celu jest istotne, gdyż zdarzają się przypadki analizowania w ROŚ wariantów nieracjonalnych, sprzecznych z głównym celem projektowanej inwestycji (np.: gdy inwestycja ma wyprowadzić ruch z miasta nieuzasadnione jest rozpatrywanie wariantów inwestycyjnych po istniejącej drodze)

2. Opis lokalizacji przedsięwzięcia

- przebieg drogi (analizowanych wariantów i wariantu 0) w odniesieniu do jednostek administracyjnych, jednostek geograficznych itp.

3. Charakterystyka planowanego przedsięwzięcia

a) Opis przedsięwzięcia

- numer drogi i kilometraż wariantów
- parametry techniczne drogi (klasa, prędkość projektowa, ilość jezdni, szerokość pasów itp.) w stanie istniejącym oraz po realizacji przedsięwzięcia
- informacje o wstępnej niwelecie drogi - przebieg w wykopach, po poziomie terenu, na nasypach (przy założeniu, że dokładna niweleta zostanie określona na etapie projektu budowlanego)
- orientacyjną lokalizację urządzeń technicznego wyposażenia drogi i części składowych przedsięwzięcia np.: obiekty inżynierskie, urządzenia ochrony środowiska, odwodnienie, węzły, MOP-y, itp. (w przypadku ochrony akustycznej zasadne jest określenie orientacyjnej lokalizacji zabezpieczeń przy pomocy kilometrażu lub określenie terenów wymagających ochrony, orientacyjnych parametrów proponowanych zabezpieczeń; w przypadku węzłów wskazanie orientacyjnej lokalizacji - typ węzła może być wariantowany na etapie ponownej oceny)
- odnosić się do szacowanej liczby i długości kolizji z istniejącą infrastrukturą wymagającą przebudowy (sieć wodociągowa, sieć gazowa, kanalizacja, linie wysokiego napięcia itp.)
- prognozowane natężenie ruchu dla analizowanych wariantów

b) Opis warunków wykorzystania terenu w fazie budowy i eksploatacji

- szacunkowa zajętość terenu (z uwzględnieniem zajęcia tymczasowego terenu), szacunkowa ilość koniecznych wyburzeń, wskazanie roku planowanego oddania do użytkowania wykaz wszystkich działań koniecznych do realizacji inwestycji (odwodnienia, przebudowa cieków itp.) oraz związanych z jej eksploatacją

c) Opis przewidywanych wielkości emisji w fazie budowy realizacji i eksploatacji

- wskazanie rodzajów i prognozowanych ilości emitowanych zanieczyszczeń (komunikacyjnych) w fazie budowy i eksploatacji: emisja zanieczyszczeń powietrza (w tym emisja gazów cieplarnianych), emisja ścieków (ładunki zanieczyszczeń), emisja hałasu (moc akustyczna drogi), wytwarzanie odpadów, zanieczyszczenie gleby (w tym wstępna identyfikacja terenów już wcześniej zanieczyszczonych na podstawie analizy dostępnych źródeł, informacji lub badań), oddziaływanie na florę i faunę itp. (przybliżone wartości)

4. Informacje o uwzględnieniu inwestycji w strategicznych planach i programach oraz planach zagospodarowania przestrzennego*

- wskazanie dokumentów planistycznych, które przeszły procedurę konsultacji społecznych jest szczególnie ważne w przypadku przedsięwzięć finansowanych z UE.: koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, mpzp, strategię i programy rozwoju regionalnego i rozwoju infrastruktury drogowej, (np. Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.), strategię rozwoju województwa, obowiązujący Program Budowy Dróg Krajowych, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko lub programy regionalne itp.

III) Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenu

W ROŚ powinny znaleźć się poniższe informacje:

1. Opis istniejącego pasa drogowego/sieci drogowej i warunków ruchowych
2. Określenie kwalifikacji terenu na podstawie dokumentacji planistycznej
  - w przypadku braku dokumentów planistycznych kwalifikacji terenów dokonuje gmina, raport powinien zawierać stosowne pisma w tej sprawie
3. Opis aktualnego zagospodarowania i użytkowania terenu
  - w przypadku gdy teren kwalifikujący się do ochrony akustycznej i nie jest obecnie użytkowany zgodnie z przeznaczeniem zalecane jest etapowanie środków ochrony akustycznej

IV) Opis analizowanych wariantów

1. Informacja o wariantach analizowanych na wcześniejszych etapach przygotowywania inwestycji (STeS I, Studium Korytarzowe)*
  - wstępne analizy środowiskowe pozwalają na wykluczenie zdecydowanie niekorzystnych wariantów, jeżeli takie warianty rozpatrywano raport powinien wyjaśniać przyczyny odrzucenia wariantów oraz zawierać mapę z ich przebiegiem
  - informacja o wariantach odrzuconych pokazuje, że optymalizowano lokalizację przedsięwzięcia już na wczesnych etapach jego planowania
2. Opis wariantów i analizy wykonane dla wariantu bezinwestycyjnego i wariantów inwestycyjnych wraz z uzasadnieniem ich wyboru*
  - w raporcie należy wskazać wariant proponowany do realizacji, racjonalny wariant alternatywny oraz racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska (niektóre z wariantów będą spełniały po dwa w/w kryteria)
  - wszystkie warianty analizowane w raporcie (wariant bezinwestycyjny i inwestycyjne) muszą być przeanalizowane z tym samym stopniem szczegółowości, co pozwoli na ich porównanie
  - wszystkie warianty inwestycyjne rozpatrywane w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko muszą być możliwe do zrealizowania w aspekcie technicznym i finansowym.
  - analizowane warianty powinny włączać się do istniejącej sieci drogowej lub w przypadku wariantów prowadzonych nowym śladem dowiązywać się do dalszego odcinka projektowanej drogi

- przyjęte okresy prognoz oddziaływania inwestycji na środowisko dla wszystkich wariantów muszą być takie same (rok bazowy, rok oddania do użytkowania, 5 lat od oddania do użytkowania dla dróg klasy GP i niższej, 10 lat po oddaniu drogi do użytkowania dla dróg klasy S i A,
- warianty lokalizacyjne trasy powinny być poparte analizami mającymi na celu wybór wariantu optymalnego pod względem środowiskowym (przyrodniczym i społecznym) oraz odrzucenie wariantów najmniej korzystnych (analizy powinny brać pod uwagę także względy techniczne i funkcjonalno-ruchowe)
- wariantowanie może odnosić się do lokalizacji MOP, OUD, a także różnych rozwiązań technicznych, organizacyjnych itp.

3. Opis wariantu polegającego na niepodjęciu przedsięwzięcia (wariant 0)*

- opis wariantu 0 powinien uwzględniać zarówno opis środowiska jak i skutków zaniechania realizacji inwestycji
- pozostawienie całości ruchu na istniejącej drodze powoduje kumulację negatywnych oddziaływań, co uzasadnia potrzebę realizacji inwestycji

4. Prognozy warunków na istniejącej drodze/sieci drogowej w przypadku wyboru poszczególnych wariantów (dotyczy wariantów inwestycyjnych prowadzonych nowym śladem)

- przeniesienie ruchu na planowaną inwestycję zazwyczaj pozwala na polepszenie warunków na istniejących drogach co pozwala na wskazanie pozytywnych skutków wynikających z jej realizacji oraz uzasadnia cel

V) Opis elementów środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia

Opis komponentów środowiska powinien:

- odnosić się do przebiegu poszczególnych wariantów uwzględniać tendencje zmian zachodzących w środowisku
- zawierać wyniki inwentaryzacji przyrodniczej na przebiegu poszczególnych wariantów

1. Rzeźba terenu

2. Budowa geologiczna

3. Gleby

- opis powinien odnosić się do poszczególnych wariantów i wskazywać gleby wartościowe i podatne na degradację
- dane dotyczące aktualnego zanieczyszczenia gleb (istotne w przypadku nasypów kolejowych gdzie możliwe są znaczne przekroczenia norm)

4. Wody powierzchniowe i podziemne

- wymagany jest opis istniejącej sieci rzecznej, występowania zbiorników wodnych, zlewni chronionych, GZWP, lokalizacji ujęć wód powierzchniowych i podziemnych, stref ochrony ujęć wód, tereny zalewowe, kierunki przepływu wód - zwłaszcza w przypadku obszarów chronionych itp.
- dane dotyczące jakości wód powierzchniowych i podziemnych

- opis powinien identyfikować obszary wrażliwe

5. Flora i Fauna

- opis flory i fauny występującej w rejonie inwestycji wymaga wykonania inwentaryzacji przyrodniczej w okresie umożliwiającym pełną identyfikację gatunków i siedlisk chronionych (dane z inwentaryzacji muszą pokazywać aktualny stan środowiska przyrodniczego każdorazowo wymagana jest co najmniej wizja terenowa, minimalny czas inwentaryzacji 1 sezon wegetacyjny)
- inwentaryzacja ma na celu określenie głównych typów siedlisk występujących w rejonie inwestycji oraz powinna szczególnie zwracać uwagę na występowanie gatunków roślin i grzybów oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową, jak również wymagających ochrony siedlisk przyrodniczych
- inwentaryzacja przyrodnicza powinna być wykonana w pasie po minimum 300 m po każdej stronie licząc od osi drogi, a w terenach szczególnie cennych przyrodniczo po minimum 500 m po każdej stronie drogi (obszar sieci Natura 2000)
- inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych i gatunków z załącznika II stanowiącego przedmiot ochrony danego obszaru N2000, gatunków z załączników IV i V Dyrektywy Siedliskowej oraz zagrożonych i chronionych w Polsce powinna zostać wykonana również poza obszarami Natura 2000 w pasie inwentaryzacji określonym powyżej (zniszczenie jeżeli nie zostanie przewidziane w ROŚ może być kwalifikowane jako „szkoda w środowisku”)
- wymagane jest wskazanie lokalizacji (określenie kilometrażu i orientacyjnej odległości od poszczególnych wariantów) gatunków i siedlisk chronionych, które mogą być zniszczone w wyniku realizacji przedsięwzięcia lub też zagrożone realizacją przedsięwzięcia oraz określenie ilościowe zniszczeń
- należy podać wielkości zniszczeń (szacunkowa powierzchnia/liczebność) konieczne w przypadku realizacji poszczególnych wariantów z wyróżnieniem gatunków i siedlisk chronionych, wycinki lasów (oddziaływanie bezpośrednie) - wielkość zniszczeń powinna być porównana z rozpowszechnieniem niszczonego siedliska/gatunku w skali regionu/kraju. Należy również odnieść wielkość zniszczeń do szacunkowej wielkości lokalnych populacji danego gatunku
- "• opis flory i fauny występującej w rejonie inwestycji wymaga wykonania inwentaryzacji przyrodniczej w okresie oraz z wykorzystaniem metodyki umożliwiającym pełną identyfikację gatunków i siedlisk chronionych..."
- "• inwentaryzacja ma na celu określenie głównych typów zbiorowisk roślinnych, siedlisk występujących w rejonie inwestycji oraz powinna szczególnie zwracać uwagę na występowanie gatunków roślin i grzybów oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową, jak również wymagających ochrony siedlisk przyrodniczych"
- "• wymagane jest wskazanie lokalizacji (określenie kilometrażu, współrzędnych geograficznych (w przypadku roślin i grzybów oraz np.: miejsc rozrodu zwierząt) i orientacyjnej odległości od poszczególnych wariantów) gatunków i siedlisk chronionych, w szczególności tych które mogą być zniszczone w wyniku realizacji przedsięwzięcia lub też zagrożone realizacją przedsięwzięcia oraz określenie ilościowe zniszczeń"

- wymagane jest uwzględnienie korytarzy migracji zwierząt (korytarze migracji dużych i średnich zwierząt, w tym korytarze migracji wilka, szlaki migracji małych zwierząt, w tym płazów, szlaki migracji ptaków) oraz zróżnicowanie istniejących korytarzy na: krajowe, regionalne, lokalne

6. Warunki klimatyczne

- temperatura, opady, nasłonecznienie itp.
- przeważające kierunki wiatrów
- wstępne analizy zachodzących zmian klimatu i ich możliwego wpływu na przedsięwzięcie oraz wpływu przedsięwzięcia na klimat i zachodzące zmiany klimatu
- uwzględnienie występowania zjawisk ekstremalnych i odniesienie się do częstości ich występowania, a także do scenariuszy przewidywanych zmian klimatu w kontekście ewentualnych zagrożeń dla realizowanego przedsięwzięcia.

7. Powietrze atmosferyczne

- wymagane jest podanie jakości powietrza w rejonie inwestycji (tło zanieczyszczeń, głównie z danych WIOŚ)

8. Warunki akustyczne

9. Opis obszarów chronionych i obiektów objętych ochroną

- obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - parki narodowe;
  - rezerваты przyrody;
  - parki krajobrazowe;
  - obszary chronionego krajobrazu;
  - obszary Natura 2000;
  - pomniki przyrody;
  - stanowiska dokumentacyjne;
  - użytki ekologiczne;
  - zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
  - ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.
- obszary chronione na podstawie Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt z dnia 23 czerwca 1979 Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk z dnia 19 września 1979
- zaleca się aby opis obszarów Natura 2000 był wyraźnie wydzielony (stanowił odrębny rozdział)

10. Opis istniejących i projektowanych obszarów Natura 2000

- wskazanie siedlisk i gatunków chronionych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 na podstawie informacji zawartych w SDF

- podsumowanie inwentaryzacji przyrodniczej (dane nie starsze niż 2 lata) przede wszystkim wskazującej lokalizację przedmiotów ochrony w danym obszarze (siedliska przyrodnicze i gatunki z załączników I i II, dla których ochrony obszar ma istotne znaczenie w skali kraju - oznaczenie A, B lub C w Standardowych Formularzach Danych); pozostałe siedliska i gatunki chronione na podstawie przepisów europejskich i krajowych nie powinny zostać pominięte, gdyż zniszczenie ich może być kwalifikowane jako „szkoda w środowisku”
- charakterystyka rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, wielkość zasobów gatunków i siedlisk na inwentaryzowanym terenie, stan zachowania struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych oraz powierzchnię i stan zachowania siedlisk gatunków
- odniesienie do znaczenia obszaru dla zachowania populacji gatunków lub zachowania siedlisk
- określenie zagrożeń dla analizowanego obszaru Natura 2000
- opis powiązań między obszarami sieci Natura 2000

11. Opis walorów krajobrazowych i rekreacyjnych

- opis powinien uwzględniać krajobraz, walory turystyczne i rekreacyjne

12. Opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych w tym zabytków archeologicznych

- identyfikacja zabytków w oparciu o Krajowy Rejestr Zabytków oraz Archeologiczne Zdjęcie Polski, wymagane jest załączenie do raportu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wskazującej które stanowiska, lub miejsca potencjalnego ich umiejscowienia, należy objąć badaniami archeologicznymi (rozpoznawczymi, wykopaliskowymi, nadzorami)
- zamieszczenie zdjęć zabytków zlokalizowanych w pasie drogowym i w pobliżu pasa

VI) Oddziaływanie na środowisko planowanej inwestycji

W odniesieniu do opisu przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów należy sprawdzić, czy uwzględniono:

- wszystkie komponenty środowiska oraz wszystkie oddziaływania, które są znaczące
- fazę budowy, eksploatacji i likwidacji*
- oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska, emisji*
  - oddziaływanie bezpośrednie powinno odnosić się do bezpośredniego wykorzystania zasobów środowiska (zajęcie terenu, pobór wody)
  - oddziaływanie pośrednie powinno odnosić się do emisji zanieczyszczeń i oddziaływania na poszczególne komponenty za pośrednictwem np.: powietrza, wody, gleby
- powiązania między elementami środowiska

- ocenę znaczenia zidentyfikowanych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (uwzględniającą rozmiar zmian warunków środowiskowych powodowanych przez inwestycję, nietypowość oddziaływania, wrażliwość środowiska itp.)

1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby

2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

- opis powinien odnosić się do stosowanego systemu odwodnienia podczas budowy i oraz ewentualnej emisji zanieczyszczeń
- należy przeprowadzić odrębną analizę dotyczącą wpływu realizacji i eksploatacji projektu na osiągnięcie celów ustanowionych dla poszczególnych JCWP i JCWPd uwzględnionych w PGW w kontekście wymogów art. 81 ust. 3 ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r OOS

3. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

4. Oddziaływanie na klimat

- wpływ projektu na klimat (możliwość generowania przez projekt ewentualnych zmian klimatu, lub nasilenia zmian już zachodzących)
- wpływ zachodzących i spodziewanych zmian klimatu na projekt i jego prawidłowe funkcjonowanie
- odporność i adaptacja projektu do bieżących i przewidywanych zmian klimatu, w tym w szczególności ekstremalnych zjawisk atmosferycznych

5. Oddziaływanie na warunki akustyczne

6. Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze (faunę, florę, obszary chronione)

- należy podać wielkości zniszczeń (szacunkowa powierzchnia/liczebność) konieczne w przypadku realizacji poszczególnych wariantów z wyróżnieniem gatunków i siedlisk chronionych, wycinki lasów (oddziaływanie bezpośrednie) - wielkość zniszczeń powinna być porównana z rozpowszechnieniem niszczonego siedlisk/gatunków w skali regionu/kraju
- należy ocenić oddziaływanie wynikające z emisji zanieczyszczeń (hałas, zanieczyszczenia powietrza, zanieczyszczenie wód) i zmian w środowisku np. zmiany stosunków wodnych
- ocena oddziaływania na środowisko powinna uwzględniać aktualne dane z inwentaryzacji przyrodniczej
- ocena oddziaływania powinna uwzględniać nie tylko parametry ilościowe (np. długość kolizji) ale również jakościowe (wartość zagrożonego komponentu)
- istotnym elementem jest ocena oddziaływania na zidentyfikowane korytarze migracyjne zwierząt
- ocena oddziaływania na faunę powinna uwzględniać oświetlenie drogi, jeżeli oświetlenie ma być specyficzne ze względu na migrację zwierząt w raporcie powinien znaleźć się zapis, że sposób oświetlenia zostanie przeanalizowany na etapie ponownej oceny

7. Oddziaływanie na krajobraz

- oddziaływanie na krajobraz i ukształtowanie terenu szczególnie ważne jest w obrębie obszarów chronionych np.: parków krajobrazowych, parków narodowych

8. Oddziaływanie na zabytki i obiekty kulturowe

- należy określić powierzchnię zniszczeń stanowisk archeologicznych, oraz innych obiektów zabytkowych

Zestawienie powinno być wykonane w oparciu o Krajowy Rejestr Zabytków oraz Archeologiczne Zdjęcie Polski. Wskazane jest również skonsultowanie zestawienia z właściwymi służbami ochrony zabytków – Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lub Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków oraz z działającymi na danym terenie instytucjami naukowymi (np. muzeami archeologicznymi).

9. Opis oddziaływania na zdrowie i życie ludzi

- opis powinien odnosić się do oddziaływania na mieszkańców okolic planowanej inwestycji, a nie zasad bhp na placu budowy

10. Oddziaływanie skumulowane*

- wymagane jest, aby opis oddziaływania skumulowanego stanowił odrębny rozdział lub podrozdział
- w ROŚ powinny zostać uwzględnione skutki skumulowane wynikające z sumarycznego oddziaływania pochodzącego od planowanej inwestycji oraz istniejących lub projektowanych inwestycji negatywnie oddziałujących na środowisko, w szczególności linii kolejowych i lotnisk
- w ROŚ powinny zostać uwzględnione skutki skumulowane wynikające z występowania jednocześnie wielu rodzajów oddziaływania (hałas, zanieczyszczenie powietrza, odprowadzenie wód opadowych itp.). Suma wszystkich oddziaływań może spowodować iż mimo, że oddziaływania pojedynczo nie są znaczące natomiast w połączeniu powodują, iż wpływ przedsięwzięcia jest istotnie negatywny. (ocena szczególnie istotna w przypadku obszarów chronionych w tym obszarów N2000)

11. Ocena oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000*

- kryterium odległości nie jest kryterium wystarczającym do określenia braku negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000; w odniesieniu do obszarów, które nie kolidują bezpośrednio z inwestycją powinno zostać przeprowadzone rozpoznanie (jeżeli udowodniono, że nie występują znaczące oddziaływania nie jest wymagana ocena właściwa)
- brak oddziaływania powinien być udokumentowany
- ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 powinna spełniać wymogi oceny habitatowej:
  - a) przedstawiać szczegółową inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą w odniesieniu do gatunków i siedlisk stanowiących przedmiot ochrony obszarów Natura 2000;
  - b) zawierać ocenę oddziaływania na spójność i integralność obszarów;
  - c) zawierać ocenę oddziaływania na populacje gatunków – przedmiotów ochrony obszarów, poprzez m.in. oszacowanie, jaki procent populacji jest narażony na zniszczenie/negatywne oddziaływanie, ocenę oddziaływania na miejsca gniazdowania, żerowiska i migracji

- d) zawierać ocenę oddziaływania na siedliska – przedmioty ochrony obszarów, poprzez m.in. oszacowanie, jaki procent powierzchni siedliska jest narażony na zniszczenie / negatywne oddziaływanie;
  - e) zawierać ocenę oddziaływania na stan zachowania gatunków i siedlisk przedmiotów ochrony obszarów;
  - f) ocena oddziaływania powinna obejmować etap budowy i eksploatacji inwestycji oraz oddziaływania skumulowane.
- wskazać, czy po zastosowaniu środków minimalizujących prognozowane jest znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000
  - na obszarach Natura 2000 priorytetem jest ochrona przedmiotów, dla których obszar został wyznaczony (kryteria społeczne mają małą wagę i nie mogą decydować o wyborze wariantu, wariant znacząco oddziałujący na środowisko nie może być wskazywany do realizacji ze względów społecznych jeżeli istnieją warianty alternatywne)

12. Prognozy przewidywanych emisji i imisji pozwalające na określenie oddziaływania inwestycji na środowisko

- prognozy oddziaływania na klimat akustyczny, stan aerosanitarny oraz środowisko gruntowo-wodne powinny być wykonane:
  - 2) dla istniejącego układu drogowego
    - a) ocena stanu istniejącego
    - b) dla roku oddania do użytkowania przy założeniu, że inwestycja zostanie zrealizowana
    - c) dla roku oddania do użytkowania przy założeniu, że inwestycja nie zostanie zrealizowana
    - d) 5 lat po oddaniu inwestycji do użytkowania - przy założeniu, że inwestycja nie zostanie zrealizowana
    - e) 5 lat po oddaniu do użytkowania - przy założeniu, że inwestycja zostanie zrealizowana w poszczególnych wariantach
  - 3) dla wariantów inwestycyjnych
    - a) dla roku oddania inwestycji do użytkowania
    - b) w perspektywie:
      - 5 lat od oddania do użytkowania dla dróg klasy GP i niższej,
      - 10 lat po oddaniu drogi do użytkowania dla dróg klasy S i wyższej,
- wymagane jest wykonanie prognoz przed i po zastosowaniu zabezpieczeń; (stan przed zastosowaniem zabezpieczeń uzasadnia konieczność ich zastosowania, stan po zastosowaniu zabezpieczeń wskazuje czy zostaną dochowane normy)
- zamieszczenie listy przewidywanych odpadów wraz z kodami i orientacyjną, zakładaną ilością

13. Opis skutków wystąpienia poważnych awarii

- identyfikacja obszarów wrażliwych i zagrożeń dla środowiska w tym ludzi wynikających z wypadków z pojazdami przewożącymi substancje niebezpieczne, awarii w miejscach postoju w/w pojazdów itp.

14. Opis skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia - opis oddziaływania wariantu 0 w odniesieniu do wszystkich analizowanych komponentów środowiska

15. Określenie możliwości/braku możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko

VII) Analiza porównawcza wariantów/ analiza wielokryterialna

- wybór wariantu powinien być poprzedzony wielokryterialną analizą
- warianty powinny być oceniane przy zastosowaniu tej samej metody, przy wykorzystaniu tych samych kryteriów
- analiza wielokryterialna powinna uwzględniać wszystkie kryteria, które są policzalne i różnicujące. Wybór kryteriów, waga kryteriów oraz przyznawana punktacja powinna być uzasadniona
- należy zwrócić uwagę, aby analiza wielokryterialna uwzględniała kryteria nie tylko ilościowe, ale również jakościowe
- analiza porównawcza nie może być sprzeczna z wnioskami zawartymi w części opisowej
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, powinno uwzględniać oddziaływanie na: ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze, powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych, klimat (m. in. oddziaływanie związane z wpływem na klimat (np. emisja CO₂) i adaptacją do zmian klimatu (np. w miejscach kolizji z terenami zagrożenia powodziowego)), krajobraz, dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między elementami oraz kryteria funkcjonalno-ruchowe²
- porównanie wariantów może być wykonane w sposób opisowy
- oddziaływanie wariantów inwestycji oraz ich porównanie powinno dotyczyć wariantów po zastosowaniu środków minimalizujących

Jako główne kryterium w analizie porównawczej należy przyjąć kolizje z obszarami sieci Natura 2000 w tym głównie z gatunkami i siedliskami o znaczeniu priorytetowym.

Analiza wielokryterialna może uwzględniać m.in. niżej wymienione komponenty środowiska:

- kolizje z obszarami chronionymi na mocy ustawy o *ochronie przyrody*
- kolizje z obiektami i obszarami objętymi ochroną na mocy ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*,
- kolizje z zabudową,
- oddziaływanie na wody powierzchniowe,
- oddziaływania na wody podziemne,
- kolizje terenami leśnymi,

²w przypadku oddziaływania na obszar Natura 2000 wybór wariantu jest uwarunkowany w pierwszej kolejności wynikami wykonanej oceny habitatowej

- akceptowalność społeczną,
- efektywność ekonomiczną

Powyższy katalog kryteriów należy traktować jako przykładowy i powinien być każdorazowo modyfikowany, w zależności od analizowanego przedsięwzięcia. Przyjęte kryteria oceny powinny umożliwiać różnicowanie wariantów.

Wykonawca ww. analizy ma za zadanie ustalenie wag dla zastosowanych przez siebie kryteriów w porozumieniu z Zamawiającym.

W sposób odrębny należy podejść do kwestii wariantowania środków ochrony przed hałasem.

W raporcie o oddziaływaniu na środowisko należy przeprowadzić Analizę wielokryterialną w zakresie ustalenia optymalnych metod oraz środków ochrony przed hałasem, w tym wyboru optymalnego rodzaju proponowanych zabezpieczeń przed hałasem (np. ekrany, wały ziemne, wykup nieruchomości, odpowiednia niweleta, rodzaj nawierzchni, organizacja ruchu, itp.).

W celu znalezienia rozwiązań optymalnych w przedmiotowej analizie zaleca się wykorzystanie niżej wymienionych kryteriów, które należy dostosować do specyfiki projektowanej inwestycji.

- a. Koszty inwestycyjne proponowanych zabezpieczeń (w tym koszty ewentualnych wykupów w celu wykonania danego rodzaju zabezpieczenia np. pod drogi serwisowe, wały ziemne itp.),
- b. Koszty utrzymania zaproponowanych zabezpieczeń (w tym np. koszenia trawy na wałach ziemnych, konserwacji i wymiany elementów zabezpieczeń akustycznych, ich mycia, utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, itp.),
- c. Bezpieczeństwo ruchu drogowego (np. wpływ wyjazdów z posesji na bezpieczeństwo ruchu drogowego, rodzaj nawierzchni itp.),
- d. Akceptowalność społeczną,
- e. Estetyka oraz wkomponowanie zaproponowanych zabezpieczeń w krajobraz,

Wykonawca analizy ma za zadanie ustalenie wag dla zastosowanych przez siebie kryteriów w porozumieniu z Zamawiającym.

VIII) Opis działań zapobiegających oraz łagodzących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko

Zalecenia dotyczące zapobiegania, i minimalizowania oddziaływania inwestycji na środowisko powinny dotyczyć wszystkich analizowanych wariantów. W przypadku, gdy zapobieganie negatywnym oddziaływaniom nie jest możliwe powinny zostać zaproponowane działania minimalizujące oddziaływanie inwestycji.

1. Opis działań mających na celu zapobieganie i ograniczanie oddziaływań na środowisko (oddziaływanie akustyczne, emisja ścieków, emisja zanieczyszczeń powietrza, oddziaływanie na faunę i florę, w tym przecięcia szlaków migracji) na etapie budowy i eksploatacji
  - zastosowanie urządzeń ochrony środowiska musi mieć uzasadnienie wynikające z przeprowadzanych analiz (przejścia dla zwierząt, separatory substancji ropopochodnych, ekrany akustyczne, pasy zieleni izolacyjnej),
  - należy wskazać orientacyjną lokalizację proponowanych rozwiązań. W przypadku ekranów akustycznych należy określić czy możliwe jest zabezpieczenie obszaru przed ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu oraz wskazać rejony, które należy zabezpieczyć przed ponadnormatywnym poziomem hałasu. Analizy akustyczne powinny zostać wykonane, a raport zawierać informacje, jakie parametry ekrany akustycznych

zostały przyjęte do prognoz (wysokość ekranu w tym przypadku przyjmuje się max. 6 m),

- w odniesieniu do przejść dla zwierząt wskazane jest podanie parametrów minimalnych dla przejść górnych umożliwiających migrację zwierząt, raport powinien zawierać ogólne zalecenia do zagospodarowania przejść dla zwierząt do uwzględnienia w projekcie budowlanym np.: przejścia dla zwierząt nie powinny być oświetlane, w świetle przejść nie należy lokalizować zbiorników retencyjnych
- w odniesieniu do minimalizacji oddziaływania związanego z odprowadzeniem wód z drogi raport powinien wskazywać rejony wrażliwe na zanieczyszczenia i w tych miejscach zalecać rozważenie na etapie ponownej oceny zastosowania kanalizacji szczelnej, na podstawie analizy wrażliwości środowiska powinien zawierać ewentualne zalecenia podczyszczania przed zrzutem do odbiornika i wskazywać czy zaistnieje konieczność zastosowania zbiorników retencyjnych/infiltracyjnych,
- opis działań minimalizujących powinien zawierać opis skuteczności proponowanych rozwiązań,
- opis działań minimalizujących powinien zawierać stwierdzenie, czy zaleca się np.: etapowanie budowy urządzeń ochrony środowiska,

2. Opis działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000

- kompensacja przyrodnicza (art. 34 z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) może być wykonana tylko w przypadku, gdy stwierdzono znaczące negatywne oddziaływanie na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 lub jego integralność, nie ma rozwiązania alternatywnego oraz udowodniono nadrzędny interes publiczny inwestycji,
- kompensacja przyrodnicza może być zastosowana gdy wszystkie sposoby unikania i minimalizowania oddziaływania inwestycji zostały wykorzystane,
- kompensacja przyrodnicza powinna być adekwatna do skali dokonywanych zniszczeń - minimum 1:1 (łągi, torfowiska, łąki trzęślicowe są to siedliska praktycznie niemożliwe do odtworzenia- kompensacja w odniesieniu do tych siedlisk może polegać na objęciu ochroną lub poprawieniu stanu tych siedlisk w innym miejscu),
- kompensacja przyrodnicza powinna odnosić się do gatunków i siedlisk, dla których stwierdzono znaczące negatywne oddziaływanie inwestycji,
- kompensacja przyrodnicza musi być wykonana przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia,
- w przypadku stwierdzenia potrzeby wykonania kompensacji w raporcie należy zamieścić miejsce jej wykonania, szczegółowy harmonogram oraz uzgodnienia z właścicielem terenu co do możliwości wykonania kompensacji,

3. Określenie założeń do ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, sposobu zabezpieczenia istniejących zabytków oraz ochrony krajobrazu kulturowego

- ROŚ powinien odnosić się do opinii i zaleceń Konserwatora Zabytków

4. Propozycja monitoringu środowiska

- propozycja monitoringu środowiska powinna wskazywać cel monitoringu, zakres, częstotliwość i być adekwatna do zidentyfikowanych zagrożeń i wrażliwości środowiska oraz punkty pomiarów

5. Analiza porealizacyjna

- analiza porealizacyjna wykonywana jest jednokrotnie rok po oddaniu inwestycji do użytkowania i nie powinna być mylona z monitoringiem
- ROŚ powinien określać zakres analiz koniecznych do wykonania ze względu na prognozowane przekroczenia dopuszczalnych norm,
- ROŚ powinien wskazywać rejony, gdzie prawdopodobne będą przekroczenia dopuszczalnych norm i gdzie konieczne będzie wykonanie analiz i pomiarów w ramach analizy porealizacyjnej; dopuszczalne jest wskazanie dokładnej lokalizacji punktów wykonania badań w ramach analizy porealizacyjnej oraz uszczegółowienie jej zakresu na etapie ponownej oceny,

6. Obszar ograniczonego użytkowania

- konieczność ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania może być stwierdzona w wyniku wykonania analizy porealizacyjnej w przypadku, gdy nie ma możliwości zabezpieczenia terenu przed przekroczeniem norm

7. Analiza konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem

- opis nieformalnych konsultacji społecznych, jeżeli zostały przeprowadzone,
- powinien wyjaśnić, czy projektanci wzięli pod uwagę jakieś postulaty mieszkańców,
- powinien odnosić się do opinii organów administracji samorządowej wyrażanych m.in. na posiedzeniach ZOPI.

IX) Opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę

Metody oceny powinny być tak dobrane, aby pozwalały na porównanie wyników z wartościami dopuszczalnymi. Opis metod prognozowania powinien zawierać:

1. Opis metody prognozowania natężeń ruchu

- prognoza ruchu powinna być wykonana dla całości drogi, więc wymaga uzgodnienia z wykonawcami raportów dla dalszych odcinków inwestycji (zalecane jest podanie podane SDR na odcinkach drogi łączących się z planowaną inwestycją)

2. Opis metody prognozowania hałasu

- wymaga się, aby wskazano założenia do prognozowania hałasu (przyjęte natężenia ruchu, prędkość pojazdów, siatka obliczeń itp.),
- należy podać nazwę wykorzystanego programu komputerowego,
- prognozy hałasu powinny być wykonane na numerycznym modelu terenu,
- krok obliczeń powinien być dostosowany do etapu wykonywania raportu oraz klasyfikacji terenów (na etapie DŚU powinien wynosić 10 m).

3. Opis metody prognozowania zanieczyszczeń powietrza

- wymaga się, aby wskazano założenia do prognozowania zanieczyszczeń powietrza (przyjęte tło zanieczyszczeń, natężenie ruchu, rodzaj pojazdów itp.),
  - w przypadku prognoz rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w perspektywach przyjmuje się 10% normy, a nie tło zanieczyszczeń z danych WIOŚ,
  - należy podać nazwę wykorzystanego programu komputerowego.
4. Opis metody prognozowania zanieczyszczeń w wodach spływających z dróg oraz przyjętych założeń
- jeżeli metoda powoduje znaczne zawyżenie wyników powinno zostać to zaznaczone (np. przyjęcie Polskiej Normy)
5. Opis metody wykonania inwentaryzacji przyrodniczej
- wskazanie okresu, częstotliwości wizji terenowych, metody wykonania inwentaryzacji, obszaru objętego inwentaryzacją, jacy specjaliści wykonali inwentaryzację (np.: herpetolog, ornitolog)

X) Opis trudności wynikających z niedostatków techniki i luk w wiedzy

Opis trudności w sporządzaniu raportu jest ważnym elementem ROŚ, jednak często pomijanym.

- powinien opisywać niepewności wynikające z przyjętych metodyk prognozowania oddziaływania inwestycji na środowisko, w szczególności prognoz ruchu,
- powinien odnosić się do ewentualnego braku danych, braku rozpoznania oddziaływań, trudności w ocenie skuteczności niektórych środków minimalizujących oddziaływanie,
- niewystarczające jest stwierdzenie braku trudności w sporządzeniu raportu,
- nie może być sprzeczny z informacjami w poszczególnych rozdziałach raportu

XI) WNIOSKI I ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONYCH ANALIZ

Podsumowanie powinno zawierać:

- wskazanie, który wariant wybrany jest do realizacji,
- wnioski i zalecenia wynikające z analiz dotyczące etapu budowy i eksploatacji inwestycji zebrane w jednym rozdziale ROŚ (zalecane w podsumowaniu),
- ewentualnie listę zagadnień, odnośnie których brak informacji na tym etapie, a które zaleca się uszczegółowić na etapie ponownej oceny wraz z uzasadnieniem (tylko wtedy gdy jest pewne, że wykonanie ponownej oceny jest konieczne).

XII) Załączniki graficzne

Raport powinien zawierać prezentację graficzną analizowanych uwarunkowań, oddziaływań i proponowanych rozwiązań w tym:

1. Mapę orientacyjną z przebiegiem wszystkich analizowanych wariantów,
2. Mapy uwarunkowań środowiskowych (zalecane na podkładzie ortofotomapy, wymagane informacje mogą być zamieszczone na kilku mapach tematycznych).

Powinny zawierać poniższe informacje:

- sposób zagospodarowania i użytkowania terenu (rolne, leśne, zabudowy), wskazanie obszarów wymagających ochrony akustycznej,
- obszary chronione, w podziale na kategorie wymienione w *ustawie o ochronie przyrody* w tym projektowane i istniejące obszary Natura 2000, strefy ochrony gatunków,
- granice GZWP, JCWP i JCWPd oraz stref ochronnych ujęć wody, kierunki spływu wód,
- złoża surowców oraz granice obszarów i terenów górniczych,
- lokalizacje zabytków chronionych w tym stanowisk archeologicznych,
- rodzaje i typy gleb, klasy bonitacyjne (gleby chronione) oraz kompleksy przydatności rolniczej,
- kilometraż poszczególnych wariantów,
- skalę i legendę (skala map dobrana tak, aby informacje na mapach były czytelne – w zależności od skali inwestycji, analizowanego zagadnienia, oprócz map zawierających szczegółową analizę uwarunkowań środowiskowych wzdłuż wszystkich analizowanych wariantów, wymagane jest załączenie mapy pokazującej inwestycję na tle obszarów chronionych w tym obszarów N2000 również w szerszej skali).

3. Mapy inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej

Powinny przedstawiać:

- typy siedlisk przyrodniczych oraz zinwentaryzowane chronione gatunki z podziałem na chronione na podstawie przepisów europejskich i krajowych,
- korytarze migracyjne zwierząt,
- mapa inwentaryzacji przyrodniczej w obszarze N2000 skala 1:5000 lub bardziej szczegółowa,
- pas inwentaryzacji nie powinien mieć miejsc pustych (oprócz siedlisk chronionych oznaczyć pozostałe siedliska).

4. Mapy oddziaływania akustycznego inwestycji

Powinny przedstawiać:

- aktualny klimat akustyczny na istniejącej drodze krajowej,
- prognozy oddziaływania akustycznego na istniejącej drodze/ sieci dróg w przypadku realizacji inwestycji oraz zaniechania realizacji inwestycji oraz w perspektywach przyszłych dla wariantów inwestycyjnych:
  - rok oddania do użytkowania,
  - w perspektywie: 5-10 lat po oddaniu do użytkowania.
- zasięg ponadnormatywnego poziomu hałasu dla wszystkich analizowanych wariantów w perspektywach:
  - rok oddania do użytkowania,
  - 5 lat od oddania do użytkowania dla dróg klasy GP i niższej,
  - 10 lat po oddaniu drogi do użytkowania dla dróg klasy S i A

- wymagane jest przedstawienie, co najmniej izofon ponadnormatywnego poziomu hałasu wyznaczających największy zasięg oddziaływania inwestycji (najczęściej izofona nocna),
- wymagane jest przedstawienie zasięgu ponadnormatywnego poziomu hałasu przed i po zastosowaniu zabezpieczeń akustycznych,
- podkład mapowy z zagospodarowaniem terenu (zalecana ortofotomapa), oznaczone wszystkie budynki i obszary chronione akustycznie oznaczone na mapie po przeprowadzonej wizji w terenie,
- nie ma sztywnych wymagań dotyczących skali map najczęściej stosowana skala 1:5000-1:10 000 - zasadniczą kwestią w jej doborze jest skala inwestycji oraz istniejące zagospodarowanie wpływające na czytelność mapy, (budynki muszą być widoczne. W uzasadnionych przypadkach zasadnym może być stosowanie map w skali 1:2 000 – zasadniczą kwestią w jej doborze jest skala inwestycji oraz istniejące zagospodarowanie wpływające na czytelność mapy.
- należy zwrócić uwagę na przebieg izofon- izofony powinny załamywać się na budynkach, nie mogą być linią równoległą do drogi.

5. Mapy emisji zanieczyszczeń

Powinny przedstawiać:

- dopuszczalne jest przedstawienie zasięgu izolinii substancji wyznaczającej największy zasięg ponadnormatywnego oddziaływania zanieczyszczeń (NO_x),
- perspektywy prognoz jak dla map oddziaływania akustycznego,
- w przypadku gdy nie występują przekroczenia w pasie drogowym mapy nie są wymagane, gdyż nie ma możliwości oznaczenia izolinii.

6. Mapy urządzeń ochrony środowiska

- powinny zawierać przejścia dla zwierząt, przepusty, ewentualne nasadzenia zieleni, ekrany akustyczne, zbiorniki retencyjne- o ile ich lokalizacja jest już określona, itp.

XIII) Struktura opracowania i jakość prezentacji danych

Należy skontrolować, czy raport spełnia poniższe wymagania:

- ROŚ powinien mieć spójną, logiczną strukturę,
- ROŚ nie może mieć sprzecznych wniosków,
- Szczegółowość informacji w raporcie powinna pozwalać na pełną ocenę wariantów,
- Istotne dane powinny być przedstawione w formie graficznej i kartograficznej (wymagane jest zamieszczenie w raporcie zdjęć z terenu inwestycji),
- ROŚ powinien zawierać wnioski z przeprowadzonych analiz, a szczegółowe obliczenia zawarte mogą być w załącznikach,
- W ROŚ powinno być zamieszczone podsumowanie wniosków i zaleceń wynikających z przeprowadzonej oceny,

- Wymagane jest załączenie wszelkich uzyskanych opinii organów w sprawie inwestycji (gmin, nadleśnictwa, RZGW, wojewódzkiego konserwatora przyrody, konserwatora zabytków) oraz decyzji, wydanych dla danego przedsięwzięcia,
- Informacje zawarte w załącznikach muszą być tożsame z informacjami zawartymi w raporcie.

XIV) Streszczenie

Streszczenie powinno:

- Stanować oddzielny tom opracowania,
- Zawierać podsumowanie każdego elementu (rozdziału) ROŚ wraz z przedstawionymi wynikami obliczeń,
- Być sporządzone w niespecjalistycznym języku,
- Być logiczne, spójne,
- Wykorzystywać zdjęcia i graficzną prezentację treści ułatwiającą jej przyswojenie,
- Zawierać mapę orientacyjną obrazującą przebieg analizowanych w ROŚ wariantów oraz wariantów rozpatrywanych na wcześniejszych etapach,
- Wskazane jest, aby zawierało mapę z zabezpieczeniami akustycznymi i zasięgiem oddziaływania akustycznego inwestycji (może być w mniej szczegółowej skali).

Raport o oddziaływaniu na środowisko wykonywany do wniosku o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach ma przede wszystkim na celu wybór najlepszego wariantu przebiegu przedsięwzięcia. Raport powinien wskazywać najlepszy wariant wraz z uzasadnieniem tego wyboru. Ponieważ decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach może zostać wydana dla wariantu innego niż wskazany przez Inwestora we wniosku, wszystkie warianty powinny być rozpoznane i ocenione na tym samym stopniu szczegółowości. We wniosku o wydanie decyzji należy wskazać wariant proponowany do realizacji oraz racjonalny wariant alternatywny.

IV.2.1.1. Inwentaryzacja przyrodnicza

Raport o oddziaływaniu na środowisko w zakresie oceny oddziaływania na przyrodężywioną powinien być oparty na przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru inwestycji. Powinna ona być zorientowana na określenie głównych typów siedlisk występujących w obszarze inwestycji oraz szczególnie zwracać uwagę na występowanie gatunków roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową, jak również wymagających ochrony siedlisk przyrodniczych.

Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej jest konieczne w celu zidentyfikowania miejsc występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt, grzybów i siedlisk przyrodniczych - oceną powinny być objęte nie tylko obszary, z którymi dane warianty kolidują, ale również położone w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji, o ile możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań inwestycji na dany obszar – zalecana odległość prowadzenia inwentaryzacji od osi drogi wynosi od 300m do 500m.

IV.2.1.2. Wariantowanie

W raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinna być przeprowadzona ocena wszystkich racjonalnych wariantów lokalizacyjnych planowanego przedsięwzięcia oraz

uszeregowanie wariantów, poczynając od najlepszego według oceny wielokryterialnej. Wszystkie warianty powinny być rozpatrywane na tym samym poziomie szczegółowości. Warianty powinny być ocenione pod względem przyrodniczym, środowiskowym i społecznym.

Należy dążyć do optymalizacji prezentowanych w raporcie wariantów przedsięwzięcia. Liczba wariantów dla przedsięwzięć o długości do 50 km nie powinna być większa, niż trzy. W przypadku przedsięwzięć o długości większej niż 50 km, dopuszcza się analizy większej liczby wariantów, lecz co do zasady nie większej niż 5.

Dopuszcza się, że przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zostanie przeanalizowanych więcej wariantów, niż odpowiednio 3 i 5, lecz z istotnych powodów zostaną one odrzucone, co w sposób szczegółowy zostanie opisane i przeanalizowane w raporcie o oddziaływaniu na środowisko.

Warianty lokalizacyjne trasy powinny zawierać analizy, mające na celu wybór wariantu najkorzystniejszego dla środowiska oraz preferowanego przez wnioskodawcę. W raporcie należy wskazać wariant proponowany do realizacji, racjonalny wariant alternatywny oraz wariant najkorzystniejszy dla środowiska. Może zdarzyć się tak, że niektóre z wariantów będą spełniały po dwa ww. kryteria. Wszystkie warianty inwestycyjne rozpatrywane w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko muszą być możliwe do zrealizowania w aspekcie technicznym i finansowym.

Szczególną rolę w opracowaniach środowiskowych powinien pełnić tzw. wariant bezinwestycyjny, który polega na niepodjęciu przedsięwzięcia drogowego. Wariant ten prezentuje zatem, taką sytuację, w której wzrastający ruch odbywa się w dalszym ciągu po elementach istniejącej sieci dróg i skrzyżowań.

Raport powinien zawierać określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów inwestycyjnych, oraz bezinwestycyjnego.

Porównanie wariantu inwestycyjnego do wariantu bezinwestycyjnego powinno w większości przypadków podkreślać korzyści dla środowiska wariantu bezinwestycyjnego z realizacji przedsięwzięcia drogowego szczególnie w odniesieniu do środowiska życia człowieka.

Określenie oddziaływanie wariantu bezinwestycyjnego powinno opierać się na posiadanych przez Inwestora danych, pochodzących m.in. ze statystyk zdarzeń drogowych (w tym z udziałem zwierząt), Generalnego Pomiaru Hałas, map akustycznych oraz innych opracowań opisujących stan środowiska w rejonie wariantu bezinwestycyjnego.

Przedmiotowa prognoza powinna być wykonana dla wszystkich wariantów inwestycyjnych analizowanych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Wykonawca winien ustalić lokalizację zabezpieczeń akustycznych na podstawie obliczeń uwzględniających ukształtowanie niwelety dróg oraz elementów zagospodarowania terenu.

Zabezpieczenia akustyczne muszą być zaprojektowane przez Wykonawcę w taki sposób, aby nie były przewymiarowane (ich zadaniem jest obniżenie natężenia hałasu do poziomu normowanego).

Zabezpieczenia akustyczne powinny być pokazane do realizacji dla roku z założonej perspektywy najbardziej obciążonego hałasem.

Każdy z analizowanych wariantów drogi stanowiącej element transeuropejskiej sieci drogowej musi być przeanalizowany i dopuszczony pod względem bezpieczeństwa ruchu drogowego.

IV.2.1.3. Jednolite części wód

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) poprzez implementację do Prawa wodnego wprowadziła nowe pojęcie w zakresie odnoszącym się do wód tj.:

- Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), definiowane jako oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych takich jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich część, morskie wody przejściowe lub wody przybrzeżne.
- Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) Oznaczające określoną objętość wód podziemnych, występujących w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych

Dodatkowo RDW określa cele środowiskowe odnoszące się do Jednolitych Części Wód, konieczne do zrealizowania.

- W warunkach prawa polskiego cele środowiskowe dla poszczególnych Jednolitych Części Wód definiuje Prawo wodne. W trakcie opracowywania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, bez względu na etap inwestycji należy przeanalizować oddziaływanie inwestycji pod kątem wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych, wyznaczonych dla poszczególnych jednolitych części wód.
- Należy zawrzeć odniesienie do wpływu przedsięwzięcia na osiągnięcie celów Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz analizę oddziaływania na Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zawierającą w szczególności:
  - charakterystykę JCW powierzchniowych i podziemnych na odcinku kolizji z drogą;
  - oddziaływanie na stan JCW powierzchniowych w ujęciu ilościowym oraz ich parametry hydromorfologiczne;
  - oddziaływanie na stan JCW powierzchniowych w ujęciu jakościowym;
  - oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na elementy biologiczne oraz wskaźniki fizykochemiczne i hydromorfologiczne, na podstawie których określa się stan ekologiczny JCW powierzchniowych, a także na stężenia substancji priorytetowych i innych, na podstawie których określa się stan chemiczny JCW powierzchniowych;
  - oddziaływania o charakterze jakościowym (wpływ na jakość wód podziemnych) oraz ilościowym (wpływ na zasoby wód podziemnych) w odniesieniu do JCW podziemnych;
  - ewentualne oddziaływanie na JCW podziemnych związane z ograniczeniem powierzchni szczelnej.
  - analiza zaproponowanych w ROŚ działań minimalizujących pod kątem oddziaływania na JCW;

IV.2.1.4. Klimat

Komisja Europejska, opublikowała w dniu 1 kwietnia 2009 r. Białą Księgę: Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147, w której określiła zakres działania UE na lata 2009 – 2012, m.in. w zakresie przygotowania unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, która ostatecznie została opublikowana przez KE w kwietniu 2013 r. (COM(2013) 216). Mając powyższe na uwadze opracowano strategię adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (SPA 2020), będącą elementem szerszego projektu badawczego KLIMADA.

W związku z zachodzącymi zmianami klimatu uwzględniając konieczność osiągnięcia celi stawianych w ww. dokumentach w raporcie o oddziaływaniu na środowisko wskazane jest przeprowadzenie analizy uwzględniającej m. in.:

- W jaki sposób przewidziany do realizacji projekt wpisuje się w cele i działania określone w SPA2020 oraz w jaki sposób wpływa na zwiększenie odporności na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych, oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z nimi związanych.
- Ocenę szacowanej emisji gazów cieplarnianych pochodzącej z eksploatacji projektu wraz z odniesieniem do stanu istniejącego (tzw. emisja całkowita i emisja względna).
- Analizę oceny ryzyka i wrażliwości projektu na warunki pogodowe i implikowane ewentualnymi zmianami klimatu ich modyfikacje uwzględniającą m. in. określenie, czy zachodzi potrzeba podejmowania specjalnych środków zaradczych ukierunkowanych na adaptację do zmian klimatu.

IV.2.1.5. Analiza możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem

Jakkolwiek Inwestor nie jest w świetle przepisów prawnych zobowiązany do prowadzenia konsultacji społecznych, wskazane jest przeanalizowanie możliwości wystąpienia protestów lokalnych mieszkańców przeciwko planowanej drodze. Na podstawie analizy zagospodarowania terenu w planowanym korytarzu należy ocenić możliwość wystąpienia konfliktów społecznych (poprzez analizę m.in. gęstości zaludnienia, stosunków własnościowych ziemi, struktury użytkowania gruntów, itp.).

Istotnym elementem analizy konfliktów społecznych jest przeprowadzenia akcji informacyjnej, skierowanej do mieszkańców gmin, przez które przebiega planowane przedsięwzięcie.

Należy dążyć, aby spotkania z lokalną społecznością odbywały się w każdej gminie, przez które przebiega przedsięwzięcia i były na takim etapie projektowanym, aby słuszne postulaty społeczne znalazły odzwierciedlenie w przygotowanej dokumentacji projektowej.

IV.3. Zasady wykonywania raportu w odniesieniu do obszarów sieci Natura 2000

Ocena oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 jest integralną częścią raportu o oddziaływaniu na środowisko. Metodyka tej oceny musi uwzględniać specyfikę ochrony obszarów Natura 2000, w których ochronie podlega nie tylko obszar co znajdujące się w nim chronione gatunki lub siedliska, dla których ochrony obszar Natura 2000 został wyznaczony.

Skutkuje to koniecznością przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Natura 2000, precyzyjnym zidentyfikowaniem miejsc występowania chronionych gatunków lub siedlisk oraz uwzględnieniem aktualnych danych z różnych źródeł.

Oceną powinny być objęte nie tylko obszary, z którymi dane warianty kolidują, ale również znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji, o ile możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań inwestycji na dany obszar. Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 nie jest nie tylko oceną oddziaływania na cały obszar ale w szczególności na cele i na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (chronione gatunki i siedliska), oraz integralność tego obszaru, a także spójność sieci oraz analizowanego obszaru Natura 2000.

Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000:

- zebranie wymaganych informacji o przedsięwzięciu i obszarach Natura 2000,
- prognoza oddziaływań,
- ocena oddziaływania na cele ochrony obszaru,
- wskazanie i ocena środków łagodzących,
- Kompensacja przyrodnicza.

IV.3.1. Zebranie wymaganych informacji o przedsięwzięciu i obszarach Natura 2000

Charakterystyka przedsięwzięcia w odniesieniu do jego cech, które mogą wywierać wpływ na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz jego integralność:

- wielkość, powierzchnia zajętego terenu, istotne parametry w fazie budowy i eksploatacji,
- odległość od obszarów Natura 2000 lub jego fragmentów o kluczowym znaczeniu dla ochrony,
- wielkość emisji do powietrza, gleby oraz wód podziemnych i powierzchniowych (w tym natężenia hałasu),
- czas trwania budowy, eksploatacji i likwidacji,
- obecność innych przedsięwzięć, planowanych lub realizowanych, w połączeniu z którymi rozpatrywane przedsięwzięcie mogłyby oddziaływać w sposób skumulowany.

Przystępując do oceny należy dokonać analizy, czy podczas realizacji danej inwestycji może wystąpić prawdopodobieństwo oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Podstawowym kryterium jest obecność obszaru w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia. Obszary które znajdują się w zasięgu oddziaływania planowanej inwestycji należy przedstawić w formie graficznej na ortofotomapie.

Po identyfikacji obszarów narażonych na potencjalne oddziaływanie inwestycji należy dokonać ich charakterystyki i przedstawienia list siedlisk przyrodniczych i gatunków, które są przedmiotem ochrony. Charakterystykę należy oprzeć na Standardowych Formularzach Danych (SDF) oraz jeśli zostały sporządzone planach zadań ochronnych, a także przeprowadzić szczegółową inwentaryzację obszaru.

Zinwentaryzowane miejsca występowania gatunków zwierząt, roślin i siedlisk powinny być przedstawione na ortofotomapach.

W ocenie należy wziąć pod uwagę wszystkie gatunki i siedliska, dla których zachowania i ochrony obszar ma wg SDF ogólne znaczenie kategorii A, B lub C. W ocenie pomijamy siedliska i gatunki z motywacją „D”, czyli te, które występują w granicach obszaru, ale dla ich zachowania w skali Wspólnoty, regionu biogeograficznego czy kraju obszar nie ma znaczenia.

W celu oceny czy dane przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony konieczne jest określenie ich wymagań ekologicznych, danych o kluczowych dla prawidłowego funkcjonowania gatunków i siedlisk warunkach abiotycznych. Bez rozpoznania i określenia ich wymagań środowiskowych niemożliwa jest identyfikacja oddziaływań.

IV.3.2. Identyfikacja oddziaływań i ocena oddziaływania na cele ochrony obszaru

Aby zidentyfikować oddziaływania danego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 należy przeanalizować wymagania ekologiczne przedmiotów ochrony danego obszaru w odniesieniu do cech przedsięwzięcia, które mogą wywierać na nie wpływ.

W toku oceny należy przeanalizować różne etapy przedsięwzięcia: fazę realizacji, eksploatacji i likwidacji oraz związane z nimi różne typy oddziaływań. Wśród oddziaływań jakie występują w poszczególnych fazach wyróżnia się oddziaływania bezpośrednie, pośrednie i wtórne, krótko, średnio i długoterminowe, stałe i chwilowe.

Należy rozpatrzyć wszystkie fizyczne, chemiczne i biologiczne oddziaływania na gatunki i siedliska oraz struktury i procesy kluczowe dla zachowania ich właściwego stanu ochrony.

Należy również zidentyfikować i przeanalizować oddziaływania skumulowane, a następnie dokonać oceny istotności zidentyfikowanych oddziaływań.

Istotność oddziaływań można określić procentowym ubytkiem trwale zniszczonego siedliska, stopniem fragmentacji obszaru w stosunku do wartości pierwotnej, powierzchnią całkowicie i/lub częściowo utraconych siedlisk gatunków, identyfikację funkcji, jakie obszar, albo jego poszczególne części pełnią w stosunku do poszczególnych gatunków (żerowisko, zimowisko, noclegowisko, korytarz migracyjny łączący subpopulacje, teren lęgowy itd.) listą gatunków podlegających negatywnemu oddziaływaniu, dla każdego gatunku – podając liczbę lub wielkość procentową zagrożonych osobników i ich udział w całej populacji, określenie zmian parametrów podstawowych struktur i procesów warunkujących właściwy stan ochrony chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych (np.: rodzaj gleby, głębokość zalegania wód gruntowych, czasem trwania i zasięgiem zakłóceń, procentowym ubytkiem i czasem potrzebnym do odbudowy populacji, względną zmianą częstości i zakresu wezbrań i niżówek w stosunku do parametrów reżimu hydrologicznego przed zmianą, czasem wymiany wody pomiędzy wodami powierzchniowymi a podziemnymi, względną zmianą parametrów fizykochemicznych itd.

W ocenie istotności oddziaływań duże znaczenie ma kontekst – status poszczególnych gatunków i siedlisk, ich wrażliwość na zmiany oraz znaczenie obszaru dla ich ochrony w całej Unii Europejskiej, regionie biogeograficznym czy Państwie Członkowskim.

W ocenie oddziaływania na cele obszaru należy analizować oddziaływania, które mają znaczenie dla integralności obszaru, czyli właściwego stanu ochrony (w uproszczeniu – „dobrej kondycji”) siedlisk i gatunków oraz ich dużą odporność i zdolności regeneracyjne, a także zachowanie tych struktur i procesów, które są niezbędne dla trwałości i prawidłowego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych oraz populacji roślin i zwierząt.

IV.3.3. Wskazanie i ocena środków łagodzących

Po zidentyfikowaniu oddziaływań inwestycji na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 należy zaproponować adekwatne działania minimalizujące.

IV.3.4. Kompensacja przyrodnicza

Po stwierdzeniu występowania negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 wykonawca proponuje właściwie ukierunkowaną kompensację przyrodniczą na określone gatunki i siedliska. Określi jej zakres, miejsce i czas wykonania.

Rozpatrując lokalizację działań kompensujących należy zadbać o spełnienie następujących warunków:

- należy dążyć, aby działania kompensujące były zlokalizowane na gruntach Skarbu Państwa
- nowy obszar musi być położony poza zasięgiem oddziaływania, ale jak najbliżej obszaru dotkniętego oddziaływaniami, w tym samym regionie biogeograficznym, i tak, aby mógł wypełniać te same funkcje;
- struktury i procesy nowego obszaru mają być jak najbardziej zbliżone do warunków poprzednich;
- wprowadzone kompensacje nie mogą zagrażać innym obszarom Natura 2000 – nie można w nich realizować kompensacji kosztem ich własnych celów ochrony

IV.4. Opracowanie zagadnień w formie graficznej

Na mapach powinny być przedstawione wszystkie treści zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w tym w szczególności:

Tytuł mapy	Podkład	Proponowana Skala	Dane drogowe	Dane tematyczne
Mapa orientacyjna	Topografia	1:50 000 lub 1:25 000 w zależności od skali inwestycji	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km), nazwy węzłów, nazwy MOP	Granice i nazwy województw, powiatów, gmin
Mapa orientacyjna na tle form ochrony przyrody oraz korytarzy ekologicznych	Topografia	1:50 000 lub 1:25 000 w zależności od skali inwestycji	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km), nazwy węzłów, nazwy MOP	Granice i nazwy KFOP oraz korytarzy ekologicznych, przejścia dla zwierząt.
Mapa Uwarunkowań Środowiskowych	Ortofotomapa	1:5 000 lub 1:10 000	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP, granica buforu inwentaryzacji przyrodniczej.	Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej, poligony siedlisk (w tym zbiorniki wodne), główne korytarze ekologiczne oraz lokalne szlaki migracji
Mapa uwarunkowań glebowych	Topografia	1:50 000	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP	Kompleksy użyteczności glebowej w buforze 500 m osi drogi.
Mapa uwarunkowań hydrologicznych (hydrogeologicznych)	Topografia	1:25 000 lub 1:50 000	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy mMOP	Ujęcia wód, strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej, studnie, jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych, GZWP, źródła, projektowane strefy ochrony ujęć, ciekły wodne, zbiorniki wodne.
Mapa uwarunkowań akustycznych	Ortofotomapa	1:5 000	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP nazwy miejscowości	Izolinie, zabudowa z podziałem na chronioną, niechronioną, receptory wraz z opisem, receptory do analizy porealizacyjnej wraz z opisem, ewentualnie istniejące zabezpieczenia akustyczne, MPZP, wyburzenia

Tytuł mapy	Podkład	Proponowana Skala	Dane drogowe	Dane tematyczne
Mapa uwarunkowań akustycznych po zastosowaniu działań minimalizujących	Ortofotomapa	1:5 000	Oś, linie zajętości, kilometraż (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP, nazwy miejscowości	Izolinie, zabezpieczenia akustyczne wraz z opisami i wysokością, zabudowa z podziałem na chronioną, niechronioną, receptory wraz z opisem, receptory do analizy porealizacyjnej wraz z opisem, MPZP
Mapa Urzędzeń Ochrony Środowiska	Ortofotomapa	1:5 000 lub 1:10 000	Oś, linie zajętości (pas drogowy), kilometraż (etykiety wyświetlane co 200m, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP	Przejścia dla zwierząt, zbiorniki retencyjne, separatory, osadniki, ogrodzenie zasadnicze, płotki ochronno-naprowadzające dla płazów, nasadzenia zieleni, osłony przeciwoślśniowe, zabezpieczenia akustyczne, zbiorniki ppoż., odwodnienie (rowy drogowe, odcinki szczelne), przebieg korytarzy ekologicznych.
Mapa Kolizji z sieciami	Topografia	1:10 000	Oś, linie zajętości, kilometraż (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP	Nowy przebieg sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, teletechnicznych lub w przypadku ich braku przebieg istniejących sieci, przewidzianych do przebudowy.
Mapa orientacyjna przebiegu inwestycji na tle planów MPZP i SUIKZP	Topografia	1:25 000	Oś, linie zajętości, kilometraż (etykiety wyświetlane co 1 km, pomiędzy punktory co 100 m), nazwy węzłów, nazwy MOP	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, przejścia dla zwierząt.
Mapa przebiegu dróg serwisowych	Topografia	1:15 000	Oś, linie zajętości, kilometraż (etykiety wyświetlane co 2 km), nazwy węzłów, nazwy MOP	Drogi towarzyszące
Mapa zasięgu stężeń maksymalnych średniorocznych NO₂	Ortofotomapa	1:5 000	Oś, linie zajętości, kilometraż (etykiety wyświetlane co 200m, pomiędzy punktory co 50m), nazwy węzłów, nazwy MOP	Zakres stężeń maksymalnych średniorocznych NO ₂ w punktach receptorowych wzdłuż drogi dla danego roku

Tytuł mapy	Podkład	Proponowana Skala	Dane drogowe	Dane tematyczne
Mapa orientacyjna przebiegu inwestycji na tle zabytków i stanowisk archeologicznych	Topografia	1:25 000	Oś, linie zajętości, kilometrą (etykiety wyświetlane co 1km), nazwy węzłów, nazwy MOP	Stanowiska archeologiczne, zabytki, strefy ochrony konserwatorskiej, cmentarze, tereny górnicze.

Wszystkie dane, będące przedmiotem map załączonych w dokumencie, powinny zostać dołączone wraz pozostałą dokumentacją w formacie GIS. Dane przestrzenne (GIS), w tym dane atrybutowe powinny odpowiadać swoim zakresem danym przedstawionym w załącznikach mapowych, analizach, zestawieniach tabelarycznych przedstawionych z dokumentacją. Dane GIS w zakresie powinny zostać opracowane zgodnie z „Standardem danych GIS w ochronie przyrody wersja 3.03.01. w układzie współrzędnych zgodnych z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych

Zakres danych powinien obejmować dla:

- Części drogowej - osie drogi, linie krawędzi drogi, linie krawędzi jezdni, linie przeciwskaż, linie rowów, (ww. osie/linie w formacie 3D), linie zajętości/rozgraniczające), kilometrą drogi, itp.,
- Części przyrodniczej - inwentaryzacje siedlisk, roślin, zwierząt, pomników przyrody, obszary/strefy chronione, szlaki migracji oraz inne zinwentaryzowane elementy przyrody ożywionej i nieożywione np. rzeki, jeziora, tereny podmokłe, informacje o geologii/wodach podziemnych, ujęciach wód itp.,
- Części akustycznej - zasięgi normatywnych wartości hałasu, informacje o natężeniu ruchu przyporządkowane do odcinków, punkty pomiaru hałasu, dane dot. zagospodarowania terenu (MPZP, Studium) proponowane zabezpieczenia akustyczne, budynki. itp.,
- Części urządzeń ochrony środowiska - proponowane przejścia, przepusty, zabezpieczenia akustyczne, ekrany przeciwoślnościowe, itp.,

Ww. dane GIS powinny być opracowane w formacie ShapeFile dla danych wektorowych oraz GeoTIFF dla danych rastrowych,

Do danych GIS powinny zostać dołączone:

- zestawienie warstw wykorzystanych w poszczególnych mapach wraz z informacją o lokalizacji poszczególnych plików (ścieżki dostępu) na załączonym nośniku cyfrowym,
- szczegółowy opis poszczególnych plików, wykorzystanych układów współrzędnych, dokładności/skali opracowania, oraz dołączonych do nich danych atrybutowych.

IV.4.1. Część techniczna drogowa

Opracowanie drogowe w formie elektronicznej powinno zawierać:

- Osie, krawędzie korpusu, rowy przeciwskaż dla wszystkich analizowanych dróg w formie 3D (x, y, z) wszystkich projektowanych elementów wraz z węzłami - format (dwg, dxf; shp, ASCII). Możliwe jest dostarczenie w formie elektronicznej całego zamodelowanego korytarza drogowego w formacie (dwg, dxf, lub ASCII, shp),
- niwelety analizowanych dróg wszystkich projektowanych elementów wraz z węzłami - format (dwg, dxf).

IV.4.2. Opracowanie akustyczne w wersji elektronicznej powinno zawierać:

- Edytowalny projekt akustyczny wraz z plikami obliczeniowymi, które posłużyły do zaprojektowania zabezpieczeń akustycznych.
- Zabudowa z podziałem na zabudowę wrażliwą i niewrażliwą (dxf, dwg, shp);
- MPZP (dxf, dwg, shp);
- Natężenie ruchu z podziałem na strukturę rodzajową osobno dla pory dziennej i pory nocnej z rozbiem na godzinowe natężenie ruchu (xls, pdf, doc);
- Prędkość pojazdów z podziałem na pojazdy lekkie i pojazdy ciężkie osobno dla pory dziennej i pory nocnej (xls, pdf, doc).
- Zabezpieczenia akustyczne powinny posiadać szczegółową inwentaryzację na rysunkach z jednoznacznie określoną długością i wysokością oraz rodzajem ekranu akustycznego i przyjętymi parametrami do obliczeń (izolacyjność, pochłanianie) (shp, dwg, dxf),
- Numeryczny model terenu (NMT) zawierający okoliczny teren wraz z zaprojektowanym korpusem drogowym (dxf, ASCII osobne pliki dla punktów linii wysokości itp., shp, dwg),
- Osie 3D drogi analizowanej, łącznic na węzłach oraz dróg poprzecznych uwzględnionych w analizie akustycznej (dxf, ASCII osobne pliki dla punktów linii wysokości itp., shp),
- Zagospodarowanie terenu – tereny: leśne, rolnicze, zabudowa, i tp.(dxf, dwg, shp),
- Raport oddziaływania inwestycji na środowisko (doc i pdf),
- Wykaz punktów receptorowych dla których zostały przeliczone poziomy hałasu przy zabudowie, terenie chronionym – format (dxf, dwg, shp),
- Izofony z dopuszczalnymi poziomami dźwięku dla wszystkich horyzontów czasowych, dla dnia i nocy oraz w przypadku nie stosowania zabezpieczeń oraz ich zastosowania – format (dxf, dwg, shp).

IV.5. Raport o oddziaływaniu na środowisko do wniosku o wydanie decyzji budowanej (decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji / pozwolenie na budowę)

Zawartość ROŚ sporządzanego w ramach postępowania o wydanie pozwolenia na budowę lub ZRID określa art. 67 ustawy OOS. ROŚ na etapie ponownej oceny powinien zawierać informacje, o których mowa w art. 66, określone ze szczegółowością i dokładnością odpowiednio do posiadanych danych wynikających z projektu budowlanego i innych informacji uzyskanych po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i innych decyzji m.in. pozwolenia wodnoprawnego czy decyzji o ustaleniu lokalizacji, jeżeli były już dla danego przedsięwzięcia wydane oraz określać stopień i sposób uwzględnienia wymagań dotyczących ochrony środowiska, zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzjach, m.in. pozwoleniu wodnoprawnym i decyzji o ustaleniu lokalizacji (decyzja o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzja o ustaleniu lokalizacji drogi krajowej), jeżeli były już dla danego przedsięwzięcia wydane. Zawartość ROŚ oraz jego szczegółowość powinna być każdorazowo dostosowana do uwarunkowań środowiskowych danej inwestycji. Podobnie szczegółowość analiz jak również skala map powinna uwzględniać istniejące zagospodarowanie terenu, czy występowanie obszarów cennych przyrodniczo.

Zasadniczo zakres raportu do wydania pozwolenia na budowę/zezwoleń na realizację inwestycji drogowej jest taki sam jak raportu do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zmianie powinna ulegać szczegółowość analiz oraz prezentacji wyników na załącznikach graficznych. Dodatkowym elementem ROŚ powinien być rozdział zawierający analizę stopnia i sposobu uwzględnienia wymagań ochrony środowiska zawartych w DSU i innych decyzjach wydanych dla przedsięwzięcia. ROŚ powinien koncentrować się na ewentualnych zmianach poczynionych w projekcie budowlanym względem wydanej decyzji środowiskowej.

Poniżej wymieniono elementy raportu wymagane na tym etapie.

IV.5.1. Zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko

Raport powinien wyjaśniać, dlaczego sporządzana jest ponowna ocena oraz jakie nowe informacje o inwestycji są dostępne na tym etapie. Wszystkie zawarte w nim dane powinny być o szczególności projektu budowlanego

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, sporządzany w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie wydawania pozwolenia na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej powinien zawierać informacje, takie jak w raporcie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (za wyjątkiem analiz służących wyborowi wariantu preferowanego), z tym że, szczególność i dokładność powinna odpowiadać posiadanym danym wynikającym z projektu budowlanego i innych informacji uzyskanych po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i innych decyzji, które były już dla danego przedsięwzięcia wydane. Powinien też określać stopień i sposób uwzględnienia wymagań dotyczących ochrony środowiska, zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i innych decyzjach, które były już dla danego przedsięwzięcia wydane. Raport powinien opisywać wariant już wybrany do realizacji na etapie decyzji środowiskowej oraz zawierać dokładne uzasadnienie wyboru tego wariantu. Warianty analizowane na wcześniejszym etapie oraz opis dlaczego zrezygnowano z ich realizacji powinny stanowić skróconą informację w tym względzie na potrzeby powtórnego raportu.

Spis źródeł, z których korzystano podczas jego opracowywania

- wykorzystane źródła powinny być adekwatne do etapu opracowywania dokumentacji, wykonawcy raportu do wydania ZRID lub pozwolenia na budowę powinni czerpać informacje z projektów budowlanych, projektów architektoniczno-budowlanych, dokumentacji hydrogeologicznych, operatów wodnoprawnych, projektu zagospodarowania zieleni itp.
- wymagane załączenie do raportu projektu budowlanego, projektu zieleni, projektu zagospodarowania terenu, rysunków zagospodarowania przejść dla zwierząt

I) Opis przedsięwzięcia

Opis przedsięwzięcia powinien odnosić się do wariantu wybranego do realizacji oraz wariantu 0 i zawierać:

1. Cel realizacji przedsięwzięcia
2. Lokalizację przedsięwzięcia
3. Charakterystykę planowanego przedsięwzięcia

a) Opis przedsięwzięcia:

- powinien być dużo bardziej szczegółowy niż na etapie DŚU i odnosić się do rozwiązań przyjętych w projekcie budowlanym,
- podawać szczegółowe parametry techniczne i geometryczne inwestycji np.: parametry obiektów inżynierskich przyjęte typy węzłów,
- wskazywać zmiany dokonane w stosunku do opisu przedsięwzięcia np.: zmiany niwelety, zmiany parametrów lub lokalizacji obiektów inżynierskich.

b) Opis warunków wykorzystania terenu w fazie budowy i eksploatacji:

- na tym etapie powinny być podane uszczegółowione informacje o zajętości terenu w fazie budowy i eksploatacji, ilość koniecznych wyburzeń, przewidywanej długości trwania okresu budowy,

- wykaz wszystkich działań koniecznych do realizacji inwestycji (odwodnienia, przebudowa cieków itp.) oraz związanych z jej eksploatacją wraz z krótkim opisem technologii robót.

c) Opis przewidywanych wielkości emisji w trakcie realizacji i eksploatacji obiektu drogowego

5. Informacje o uwzględnieniu inwestycji w strategicznych planach i programach oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego*

II) Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenu

Należy sprawdzić, czy scharakteryzowano stan istniejący w rejonie przedsięwzięcia. W ROŚ na etapie ponownej oceny powinny znaleźć się informacje o:

- aktualnym zagospodarowaniu i ewentualnych jego zmianach od czasu sporządzenia ROŚ na etapie DŚU
- zmianach kwalifikacji terenów w wyniku zatwierdzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego itp.

III) Opis analizowanych wariantów

1. Krótka informacja o wariantach analizowanych na wcześniejszych etapach przygotowywania inwestycji (STEŚ I, Studium Korytarzowe, ROŚ do DŚU).

2. Opis i szczegółowe analizy wykonane dla wariantu wybranego, dla którego została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach*

3. Opis wariantu 0 (wariant bezinwestycyjny) polegający na zaniechaniu realizacji inwestycji*

- opis wariantu 0 powinien uwzględniać zarówno opis środowiska jak i skutków zaniechania realizacji inwestycji
- pozostawienie całości ruchu na istniejącej drodze powoduje kumulację negatywnych oddziaływań

4. Analiza wariantów technicznych, technologicznych, organizacyjnych

- ze względu na to, iż lokalizacja przedsięwzięcia została wybrana na tym etapie możliwa jest analiza tylko wariantów technicznych, technologicznych i organizacyjnych, analiza jest konieczna w przypadku gdy na poprzednim etapie analiz nie rozpatrywano wariantów lokalizacyjnych
- wskazane jest, aby analiza wariantów technicznych i technologicznych rozpatrywana była nawet jeżeli na poprzednich etapach wariantowano lokalizacyjnie co pozwoli na optymalizację oddziaływania inwestycji na środowisko oraz spełni wymóg wariantowania nakładany przez OOS

IV) Opis elementów środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia

W zasadzie opis uwarunkowań środowiskowych może wykorzystywać informacje zamieszczone w raporcie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, ale powinny zostać one uaktualnione i uszczegółowione. Szczególnie ważne jest wskazanie ewentualnych zmian w środowisku przyrodniczym (np.: stworzenie nowych obszarów chronionych, powstanie w pobliżu inwestycji nowych obiektów uciążliwych dla środowiska).

Opis elementów środowiska powinien:

- dotyczyć wariantu wskazanego do realizacji w DŚU
- wskazywać dokładnie lokalizację obszarów chronionych, urządzeń ochrony środowiska itp.: (nie powinien zawierać wyrażen: około, w pobliżu, w bliskiej odległości)
- uwzględniać tendencje zmian zachodzących w środowisku
- zawierać waloryzację środowiska przyrodniczego na przebiegu poszczególnych wariantów

1 Rzeźba terenu

2 Budowa geologiczna

3 Gleby

4 Wody powierzchniowe i podziemne

- opis powinien wykorzystywać dane np.: z operatów wodno-prawnych, rozpoznania warunków gruntowo-wodnych

5 Flora i Fauna

- opis może wykorzystywać dane np.: dotyczące ilości drzew przeznaczonych do wycinki

6 Warunki klimatyczne

7 Powietrze atmosferyczne

8 Warunki akustyczne

16. Opis uwarunkowań społecznych i warunków życia ludzi

17. Opis obszarów chronionych i obiektów objętych ochroną

18. Opis istniejących i projektowanych obszarów Natura 2000

- należy szczególnie zwrócić uwagę, czy przedsięwzięcie będzie miało wpływ na nowe projektowane obszary Natura 2000

19. Opis walorów krajobrazowych

20. Opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych w tym zabytków archeologicznych

- wymagane jest podanie dokładnych odległości od drogi

V) Oddziaływanie na środowisko planowanej inwestycji

Opis oddziaływania powinien spełniać wymagania jak dla DŚU i zawierać poniższe zagadnienia:

1. Prognozy pozwalające na określenie oddziaływania inwestycji na środowisko (emisja i imisja)

- prognozy oddziaływania na klimat akustyczny, stan aerosanitarny oraz środowisko gruntowo-wodne powinny być wykonane:

4) dla istniejącego układu drogowego

a) ocena stanu istniejącego

- b) dla roku oddania do użytkowania przy założeniu, że inwestycja zostanie zrealizowana
- c) dla roku oddania do użytkowania przy założeniu, że inwestycja nie zostanie zrealizowana
- d) 5 lat po oddaniu inwestycji do użytkowania - przy założeniu, że inwestycja nie zostanie zrealizowana
- e) 5 lat po oddaniu do użytkowania - przy założeniu, że inwestycja zostanie zrealizowana

5) dla wariantu inwestycyjnego

- a) dla roku oddania inwestycji do użytkowania
- b) w perspektywie 5-10 lat (w zależności od klasy drogi) od oddania inwestycji do użytkowania

- wymagane jest przedstawienie prognoz oddziaływania akustycznego i zanieczyszczeń powietrza w formie graficznej
- podanie prognozowanych ilości wytwarzanych odpadów wraz z kodami

2. Oddziaływanie na gleby

- wykopy, nasypy, ewentualne powstawanie osuwisk

3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

- dokładne rozpoznanie warunków gruntowo-wodnych, oddziaływanie na JCWP i JCWPd, głębokości występowania wód gruntowych pozwala na bardziej szczegółowe określenie wpływu inwestycji niż na etapie DŚU

4. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat (łącznie z adaptacją przedsięwzięcia do przewidywanych zmian klimatu)

5. Oddziaływanie na warunki akustyczne

6. Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze (faunę, florę, obszary chronione)

7. Oddziaływanie na krajobraz i ukształtowanie terenu

8. Oddziaływanie na zabytki i obiekty kulturowe

9. Opis oddziaływania na zdrowie i życie ludzi

10. Oddziaływanie skumulowane

11. Ocena oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000

12. Opis skutków wystąpienia poważnych awarii

13. Opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodjęcia przedsięwzięcia - opis oddziaływania wariantu 0

14. Określenie możliwości/braku możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko

VI) Opis działań zapobiegających i łagodzących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko

1. Opis działań mających na celu zapobieganie i ograniczanie oddziaływań na środowisko w fazie budowy i eksploatacji

- opis powinien zawierać wykaz zastosowanych urządzeń ochrony środowiska wraz z ich uzasadnieniem (lokalizację i dokładne parametry przejść dla zwierząt, odcinki kanalizacji szczelnej, rowów trawiastych, lokalizację osadników, separatorów substancji ropopochodnych, zbiorników retencyjnych, lokalizację zastawek awaryjnych, lokalizację i parametry ekranów akustycznych, lokalizację, szerokość i skład gatunkowy pasów zieleni izolacyjnej itp)
- wymagane jest wskazanie szczegółowych kilometraży i parametrów zaprojektowanych rozwiązań
- opis działań minimalizujących powinien określać, czy zaprojektowane urządzenia ochrony środowiska będą zabezpieczać w sposób wystarczający środowisko przed negatywnym wpływem drogi (zapewnią zachowanie norm) oraz wskazywać ich skuteczność
- w odniesieniu do przejść dla zwierząt należy skontrolować ich zagospodarowanie (suche półki w przepustach muszą mieć połączenie z terenem)
- w przypadku gdy zalecane jest wykonanie stref ekotonowych należy przedstawić uzgodnienia nadleśnictwem, gdyż często nadleśnictwa wykonują je w ramach własnych zadań
- należy zwrócić uwagę czy zalecenia z raportu dotyczące nasadzeń są zgodne z projektem zagospodarowania zieleni (do nasadzeń powinny być wykorzystane rodzime gatunki)
- wskazane jest zamieszczenie zaleceń odnośnie nadzoru przyrodniczego na etapie budowy, oraz przeniesienia chronionych gatunków przed wjechaniem sprzętu na plac budowy (Inwestor musi uzyskać zezwolenie na zniszczenie jak również przeniesienie gatunków chronionych raport powinien weryfikować potencjalne miejsca rozrodu płazów i na tej podstawie formułować zalecenia do zabezpieczenia placu budowy)
- zalecenia do projektu wykonawczego - zalecenia odnośnie technologii robót lub materiałów, z których mają być wykonane urządzenia ochrony środowiska (np.: ekrany akustyczne), zalecenia dotyczące lokalizacji zapleczy budowy uwzględniające zidentyfikowane obszary wrażliwe

2. Opis działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

- kompensacja przyrodnicza może być wykonana tylko w przypadku, gdy stwierdzono znaczące negatywne oddziaływanie na przedmiot i cele ochrony obszaru N2000 po zastosowaniu środków minimalizujących i nie ma rozwiązania alternatywnego
- raport powinien zawierać szczegółowy harmonogram kompensacji przyrodniczej

3. Określenie założeń do ratowniczych badań stanowisk archeologicznych i innych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, sposobu zabezpieczenia istniejących obiektów zabytkowych oraz ochrony krajobrazu kulturowego

4. Propozycja monitoringu środowiska

- propozycja monitoringu środowiska powinna szczegółowo określać cel monitoringu, zakres, częstotliwość wykonanych pomiarów, badań i być adekwatna do zidentyfikowanych zagrożeń i wrażliwości środowiska. W rozdziale dotyczącym monitoringu środowiska powinno zostać wyraźnie wskazane, czy szczegółowe analizy wykonane na etapie projektu budowlanego potwierdzają konieczność monitoringu środowiska zaleconego na poprzednim etapie. Dodatkowo należy stwierdzić, czy w projekcie budowlanym zaszły znaczące zmiany powodujące większe negatywne oddziaływanie inwestycji niż to przewidywano na poprzednim etapie analiz.

5. Analiza porealizacyjna

- ROŚ powinien określać zakres analiz koniecznych do wykonania ze względu na prognozowane przekroczenia dopuszczalnych norm
- analiza porealizacyjna powinna wskazywać zakres badań, metody badawcze oraz konkretne punkty, w których należy przeprowadzić pomiary, obserwacje itp.

6. Obszar ograniczonego użytkowania

- konieczność ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania może być stwierdzona w wyniku wykonania analizy porealizacyjnej w przypadku, gdy nie ma możliwości zabezpieczenia terenu przed przekroczeniem norm

7. Analiza konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem

VII) Opis metod prognozowania

Metody oceny powinny być tak dobrane, aby pozwalały na porównanie wyników z wartościami dopuszczalnymi. Opis metod prognozowania powinien zawierać:

1. Opis metody prognozowania natężeń ruchu

- prognoza ruchu powinna być wykonana dla całości drogi, więc wymaga uzgodnienia z wykonawcami raportów dla dalszych odcinków inwestycji

2. Opis metody prognozowania hałasu oraz przyjętych założeń

- wymaga się, aby wskazano założenia do prognozowania hałasu (przyjęte natężenia ruchu, prędkość pojazdów, siatka obliczeń itp.)
- należy podać nazwę wykorzystanego programu komputerowego
- prognozy hałasu powinny być wykonane na numerycznym model terenu
- krok obliczeń powinien być dostosowany do etapu wykonywania raportu oraz klasyfikacji terenów (na etapie decyzji budowlanej powinien wynosić nie więcej niż 10 m, optymalnie 25m, bardziej zagęszczona siatka obliczeń powinna być zastosowana w obszarach chronionych akustycznie z istniejącą zabudową)
- prognozy powinny być wykonane na całym przebiegu inwestycji (nie mogą być wyłączone w obszarze zabudowanym)

3. Opis metody prognozowania zanieczyszczeń powietrza oraz przyjętych założeń

- wymaga się, aby wskazano metodę oceny emisji oraz metodę wykorzystaną do prognozowania rozprzestrzenienia zanieczyszczeń i krótko ją scharakteryzować
- wymaga się, aby określono założenia do wykonanych prognoz

4. Opis metody prognozowania zanieczyszczeń w wodach spływających z dróg oraz przyjętych założeń
5. Opis metody szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia poważnej awarii
6. Opis metody wykonania inwentaryzacji przyrodniczej
  - wskazanie okresu, częstotliwości wizji terenowych, metody wykonania inwentaryzacji, obszaru objętego inwentaryzacją, jaki zespół specjalistów wykonał inwentaryzację

VIII) Opis trudności wynikających z niedostatków techniki i luk we współczesnej wiedzy

Opis trudności w sporządzaniu raportu jest ważnym elementem ROS, jednak bardzo często pomijanym. Powinien odnosić się do:

- niepewności wynikających z przyjętych metodyk prognozowania oddziaływania inwestycji na środowisko
- braku danych, braku rozpoznania oddziaływań na środowisko
- raport sporządzany na etapie ponownej oceny bazuje na większej ilości informacji o inwestycji (istnieje projekt budowlany) oraz można wykonać bardziej szczegółowe analizy pozwalające na stwierdzenie skuteczności zastosowanych rozwiązań w związku z tym niepewności na tym etapie jest mniej

IX) Stopień i sposób uwzględnienia wymagań ochrony środowiska zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i innych decyzjach

W ROŚ na etapie ponownej oceny powinien być stworzony odrębny rozdział zawierający analizę i ocenę wymogów zawartych w DŚU i innych wydanych decyzjach (należy wyszczególnić jakie decyzje zostały wydane dla danego przedsięwzięcia)

1 Ocena stopnia i sposobu spełnienia wymogów DŚU

- analiza każdego warunku nałożonego w DŚU
- określenie, czy warunek został spełniony w projekcie budowlanym lub może być spełniony na etapie budowy oraz w jaki sposób
- w przypadku gdy warunek nie został spełniony wyjaśnienie przyczyny

2 Ocena stopnia i sposobu uwzględnienia wymogów innych decyzji

- pozwolenia wodnoprawnego
- decyzji lokalizacyjnej (decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi krajowej)

X) Wnioski i zalecenia wynikające z przeprowadzonych analiz

Podsumowanie powinno zawierać:

- podsumowanie informacji o oddziaływaniu inwestycji na środowisko
- wykaz zmian w projekcie budowlanym w stosunku do wymogów DŚU
- określenie zaleceń ochrony środowiska na etapie budowy i eksploatacji

XI) Załączniki graficzne

Raport powinien zawierać prezentację graficzną analizowanych uwarunkowań, oddziaływań i proponowanych rozwiązań w tym:

- 1 mapę orientacyjną z przebiegiem wszystkich analizowanych wariantów (wyodrębnić warianty analizowane na poprzednich etapach analiz)
- 2 mapy uwarunkowań środowiskowych

Powinny zawierać poniższe informacje:

- sposób użytkowania terenu (rolne, leśne, zabudowy), wskazanie obszarów wymagających ochrony akustycznej
- obszary chronione, w podziale na kategorie wymienione w ustawie o *ochronie przyrody* w tym projektowane i istniejące obszary Natura 2000,
- granice GZWP, JCWP i JCWPd oraz stref ochronnych ujęć wodnych
- złoża surowców oraz granice obszarów i terenów górniczych
- rodzaje i typy gleb, klasy bonitacyjne (gleby chronione) itp.
- kilometraż wariantu, ewentualnie alternatywne rozwiązania węzłów
- zabytki w tym archeologiczne
- skala i legenda (skala map dobrana tak, aby informacje na mapach były czytelne – w zależności od skali inwestycji, analizowanego zagadnienia, oprócz map zawierających szczegółową analizę uwarunkowań środowiskowych wzdłuż wszystkich analizowanych wariantów, wymagane jest załączenie mapy pokazującej inwestycję na tle obszarów chronionych w tym obszarów N2000 również w szerszej skali)

- 3 mapy inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej

- typy siedlisk przyrodniczych oraz zinwentaryzowane chronione gatunki z podziałem na chronione na podstawie przepisów europejskich i krajowych
- korytarze migracyjne zwierząt

- 4 mapy oddziaływania akustycznego inwestycji

Powinny przedstawiać:

- aktualny klimat akustyczny na istniejącej drodze krajowej
- klimat akustyczny na istniejącej drodze/ sieci dróg w przypadku realizacji inwestycji oraz zaniechania realizacji inwestycji w perspektywach przyjętych dla wariantu inwestycyjnego
  - rok oddania do użytkowania,
  - w perspektywie 5 lat po oddaniu do użytkowania
- zasięg ponadnormatywnego poziomu hałasu dla wariantu dla którego sporządzono projekt budowlany w perspektywach
  - rok oddania do użytkowania
  - w perspektywie 5-10 lat (w zależności od klasy drogi) po oddaniu do użytkowania

- wymagane jest przedstawienie, co najmniej izofon ponadnormatywnego poziomu hałasu wyznaczających największy zasięg oddziaływania inwestycji (najczęściej izofona nocna)
- wymagane jest przedstawienie zasięgu ponadnormatywnego poziomu hałasu przed i po zastosowaniu zabezpieczeń akustycznych we wszystkich powyższych horyzontach
- krok obliczeń optymalnie 2-5 m w zależności od charakteru zagospodarowania terenu, prędkość pojazdów przyjęta do prognozowania powinna być zróżnicowana dla obszarów zabudowanych (ograniczenia prędkości) oraz niezabudowanych
- przebieg izofon powinien być ciągły i ugiąć się na przeszkodach terenowych
- skala map odpowiednia dla projektu budowlanego 1:1000-1:2000 (1:5000 jeżeli jest czytelna), (skala map powinna być dostosowana do potrzeb, charakteru inwestycji, uwarunkowań przyrodniczych)

5 mapy emisji zanieczyszczeń

Powinny przedstawiać:

- dopuszczalne jest przedstawienie zasięgu izolinii substancji wyznaczającej największy zasięg ponadnormatywnego oddziaływania zanieczyszczeń
- perspektywy prognoz jak dla map oddziaływania akustycznego

6 mapy urządzeń ochrony środowiska

- powinny zawierać przejścia dla zwierząt, nasadzenia zieleni, ekrany akustyczne, zbiorniki retencyjne, itp.

XII) Struktura opracowania i jakość prezentacji danych

- wymogi jak dla ROŚ na etapie DŚU.

konieczny w ROŚ dodatkowy rozdział z analizą spełnienia wymogów z DŚU

XIII) Streszczenie

- wymogi jak dla ROŚ na etapie DŚU

streszczenie powinno podobnie jak raport odpowiadać szczegółowości projektu budowlanego i wskazywać rozwiązania techniczne.

V. KONTROLA JAKOŚCI OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH

V.1. Podstawowe zasady kontroli jakości opracowań projektowych

Podstawowe zasady kontroli jakości wykonywania opracowań projektowych przedstawiono w części A. OPZ.

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko podlega opiniowaniu przez Wydział Ochrony Środowiska stosownego Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad i uzgodnieniu przez Departament Środowiska Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie.

Na potrzeby opiniowania Wykonawca przedkłada po dwa egzemplarze opracowania w formie papierowej i elektronicznej.

Przed złożeniem wniosku do organu o wydanie decyzji administracyjnej Wykonawca uwzględni w treści raportu uwagi wniesione na etapie jego weryfikacji przez Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w i Departament Środowiska Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie.

Wykonawca uzupełni opracowania na każdorazowe wezwanie właściwego organu administracyjnego.

V.2. Dokumenty z przebiegu projektu

W trakcie opracowywania Raportu Wykonawca i Zamawiający tworzą dokumenty projektu, które stanowią dokumentację przebiegu tego procesu i dokumentację kontroli przeprowadzonych przez Zamawiającego i Wykonawcę.

Dokumenty projektu to:

- notatki i protokoły ze spotkań i wizyt roboczych,
- korespondencja pomiędzy przedstawicielami Zamawiającego a Wykonawcą,
- korespondencja Wykonawcy ze stronami trzecimi (na bieżąco przekazywana do wiadomości Zamawiającego).

Dokumenty projektu będą przechowywane u Wykonawcy w miejscu odpowiednio zabezpieczonym. Wszelkie dokumenty projektu będą zawsze dostępne dla Zamawiającego.

VI. Przepisy prawne

Ustawy

- [1] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2011 r., nr 163, poz. 981 z późniejszymi zmianami).
- [2] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 1994 r., nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami).
- [3] Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 1995 r., nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami).
- [4] Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. *o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. z 1997 r., nr 101, poz. 628).
- [5] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2001 r. nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami).
- [6] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz.U. z 2013 r. nr 0, poz. 21 z późniejszymi zmianami).
- [7] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. 2001 r., nr 115, poz. 1229 z późniejszymi zmianami).
- [8] Ustawa z dnia 28 października 2002 r. *o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych* (Dz. U. z 2002 r., nr 199, poz. 1671 z późniejszymi zmianami).
- [9] Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych* (Dz. U. z 2003 r., nr 80, poz. 721 z późniejszymi zmianami).
- [10] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2003 r., nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).
- [11] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2004 r., nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami).
- [12] Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. *o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. z 2005 r., nr 10, poz. 72).
- [13] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach*

oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

- [14] Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2015 r., nr 0, poz. 1211).
- [15] Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r., nr 0, poz. 774).

Rozporządzenia

- [16] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. nr 43, poz. 430 z późniejszymi zmianami).
- [17] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. z 2000 r. nr 63, poz. 735 z późniejszymi zmianami).
- [18] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r., nr 0, poz. 1923).
- [19] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r., nr 75, poz. 690 z późniejszymi zmianami).
- [20] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r., nr 165, poz. 1359).
- [21] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. z 2002 r. nr 176, poz. 1455).
- [22] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16, poz. 87).
- [23] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz. U. z 2003 r. nr 18, poz. 164).
- [24] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. nr 120, poz. 1126).
- [25] Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. nr 71, poz. 649).
- [26] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne (Dz. U. z 2004 r. nr 128, poz. 1347).
- [27] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. nr 213, poz. 1397).

- [28] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r. nr 221, poz. 1441 z późniejszymi zmianami).
- [29] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2005 r. w sprawie rodzajów i warunków stosowania środków, jakie mogą być używane na drogach publicznych oraz ulicach i placach (Dz. U. z 2005 r., nr 230, poz. 1960).
- [30] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostką organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. z 2006 r. nr 75, poz. 527).
- [31] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. nr 0 poz. 1800).
- [32] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. nr 61 poz. 417 z późniejszymi zmianami).
- [33] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826 z późniejszymi zmianami).
- [34] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., nr 0, poz. 1109).
- [35] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. z 2011 r. nr 140, poz. 824).
- [36] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. nr 0, poz. 1031).
- [37] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. nr 143, poz. 896).
- [38] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348);
- [39] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409);

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408)

TOM IV

TABELA ELEMENTÓW ROZLICZENIOWYCH (TER)
(oddzielny plik)